

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXIII. letnik.

V Ljubljani, marec 1906.

III. zvezek.

Prva postna nedelja.

1. V šoli sv. križa.

1. Sv. križ, spomin našega zadolženja.

Mi pa se moramo hvaliti v križu našega Gospoda Jezusa Kristusa: v katerem je zveličanje, življenje in vstajenje naše, po katerem smo bili odrešeni in osvobojeni.

Intr. Missae de S. Cruce.

Vse, kar je na svetu, je poželjenje mesa in poželjenje oči in napuh življenja. (1. Joan. 2, 16). S temi besedami opisuje sv. Janez trojno korenino vsega zla na svetu. Če nas more sploh kak čas prepričati do dobra o resničnosti teh besedi, smo pač morali priti — ako smo le hoteli — do tega spoznanja v minolih predpustnih in pustnih dnevih. Hvaljen Bog, da so prešli ti dnevi neizmerne in najgršega uživanja, kateri so tudi sicer dokaj pametnim ljudem zmešali glavo tako zelo, da so se celo bahali s svojo norostjo. Marsikomu izmed vas je še danes duša vsa omočena in omamljena in prevzeta raznih utisov in le s težka bi se dali zdramiti, da začnete spet kristjana vredno in pametno življenje, ako cerkev ne bi imela tako močnega zdravila. Z navdušenimi in veličastnimi besedami ponavlja prav pogosto v molitvah postnega časa s sv. Pavlom: *Mi pa se moramo hvaliti...*

Čujte predragi, le eno je, kar nas more rešiti in ozdraviti, le eno nam more biti v čast in slavo: sv. križ Gospodov. Naše srce in naše oči, vse naše mišljenje in delovanje, naš duh in

naše telo: vse, vse naj bi se obrnilo stran od nizkotnega greha, nečimurne posvetnosti, pa se obrnilo kvišku na goro Kalvarijo, kjer stoji drevo življenja, kjer je postavljena tehtnica našega odrešenja, kjer je zasajena zmagoslavna zastava našega zveličanja, a tudi stoji ono čudovito znamenje ugovarjanja in spoditike.

Odkrito priznam, predragi, da se lotim zares nevarne stvari, ko vam hočem govoriti o sv. križu. Nevarne stvari? Kako to? Izzivam najprvo jezo vsega pekla in vse mnogoštevilne tolpe hudobnih duhov, ki se tresejo in beže pred križem ter žele z vso svojo močjo svoje hudobne volje, da bi kristjani prezirali ali vsaj ne spoštovali tega zveličavnega znamenja. Izzivam tudi nevoljo tako mnogih navideznih kristjanov, ki o križu nočejo ničesar slišati, razven morebiti o postnem času, ker jim je kot posvetnjakom sv. križ in njega nauk in njega duh — norost in sramota. — Nakane peklenskih duhov bom ravno s sv. križem uničil, ko jim v moči božji kličem: *Bežite sovražne moči: glejte križ Gospodov, zmaguje lev iz rodu Juda, korenina Davidova.* A vas, predragi, ki ste od svetnega duha prevzeti, vas upam z božjo pomočjo privedi do spoznanja, da je sv. križ moč božja. In niti čuditi se ne smem, da ne umete te čudovite, globoko skrivnostne resnice: kajti, kako se vjema to: Vsemogočni — strt kakor črv v prahu, neumrljivi v grenkem objemu smrti, neskončno blaženi in sam v sebi srečni v neznosnih bolečinah in trpljenju, nad vse sveti obložen z grehi, Gospod vsega zavržen bolj kot suženj, Kralj večne slave pogreznjen v morje sramote — kako se vjema vse to? Kdo ume vsa ta nasprotja? Nihče drugi ne, predragi, ko tisti, ki je prešinjen duha križa, ki je hodil v šolo svetega križa. Vprašate me: ali je dobiti takih ljudi? Dobiti jih je bilo, in jih je, in jih bo vedno dosti.

Vkljub vsem še tako strastnim bojem in nasprotstvom je bilo vsa stoletja dobiti obilo mož, ki so stopili pod zastavo križa in se klanjali križanemu Bogu. Poganski modrijani so zapustili svoje učilnice in sedli križu k nogam in se tu učili v vsi ponižnosti in modrosti, ki je več vredna, ko vsa posvetna modrost, omika in olika, ki nas ne more osrečiti niti za eno uro na tem svetu, kaj pa šele za vso večnost! Jezus Kristus je živ še dejal: *Jaz pa, ko bom povišan, bom vse nase potegnil.* In povišan je bil na križu. Koliko jih bi onega dne govorilo in mislilo kakor sv. Bernard: *To je moje višje modroslovje, poznati Jezusa, in sicer križanega.* Zares, predragi, šola sv. križa, to je prava visoka šola, saj je

na gori Golgati, je vseučilišče. Kdor ume skrivnostni nauk križa, ume — kolikor človek sploh more — tudi vsa druga življenska vprašanja, ter zna rešiti veliko uganjk življenja, nad katerimi si zastonj ubija glavo posvetna modrost. In kar je najbolj čudno: Pod križem so postali modri mnogi tisoči, ki niso znali ne brati ne pisati. Kajti sv. rane Križanega so dosti jasne in tudi dosti velike črke, ki jih more vsakdo, dejal bi prijeli z rokami in vsprejeti v svoje srce, ki postane presunjeno, ginjeno in omehčano, če le začne resno premišljevati rane Jezusove. Sv. križ nam je zato lepa, velika in živa knjiga, ki razsvetljuje um in gane srce ter razvname voljo ne samo z nebeško lepimi besedami marveč tudi z božansko vzvišenimi zgledi.

Predragi! Vzemite v roko to prekrasno, nad vse poučno knjigo, in našli boste modrost, ki vas nič ne stane denarja, a je za denar tudi ne dobite, tako velika je! Poljubite sv. križ, poljubite iskreno sv. rane, pritisnite križ na svoje srce, in vžgal se bo v vaših srcih ogenj, ki bo očistil dušo vseh madežev, in iz oči vam bodo pritekli potoki zveličavnih solz, ki bodo pogasili tudi najhujše in najsilnejše strasti. Kaj vam pomaga še tako bliščeča luč prosvitljenosti in znanosti, ki ne ogreje srca čisto nič in ne izbriše ni enega greha? Kako korist imate od tega, če poznate raznih narodov zdavno zgodovino in skrivnosti narave, razna pota zvezd in znate vse jezike sveta, če pa ne poznate zgodovine Jezusove in ne umete skrivnosti križa in vam niso znana pota Previdnosti in ne znate jezika ljubezni božje? Samo eno je, s čemur se moremo hvaliti in ponášati, samo eno nas stori modre in srečne: sv. križ. *Mi pa se moramo hvaliti . . .* Zato pa vsklikamo iz veselo-navdušenega a tudi ponižno-skesanega srca: „Molimo Te, o Kriste, in te hvalimo, ker si s svojim križem svet odrešil!“

Pojdite torej z menoj, predragi, in zaupajte se mi v tem postu z dušo in srcem, da vas popeljem na visoko šolo sv. križa. Na Kalvariji si postavimo šotore in bivajmo s prebl. Devico Marijo, z Janezom in Magdaleno in drugimi mnogimi pobožnimi dušami pod križem. In tu se najprvo danes učimo tiste resnice, katero sicer čutimo globoko v svojem srcu in svoji vesti, katero pa tako neradi priznavamo z ustmi in še bolj neradi v dejanju, namreč resnice: grešniki smo. Glejte predragi, sv. križ je, ki nam kaže to resnico tako jasno in presunljivo: grešniki smo, ki nas pa tudi uči, bodimo ponižni.

O križani Jezus, veliki učenik v šoli sv. križa, ki edini imaš besede resnice in življenja: sprejmi nas za svoje učence, razsvetli nas, pouči nas, da bomo danes in vsikdar rekli iz srca: „Bog! bodi milostljiv meni ubogemu grešniku!“

Kaj je človek? Predragi, mi znate na to vprašanje natanko in temeljito odgovoriti? Da bi se kdo od vas ne prenaglil in ne rekel: znam, vam povem, da je to najtežja vseh umetnosti, pa tudi največja modrost. Opozarjam vas le na izrek sv. Avgušтина; *Ko bi sebe spoznal, spoznal bi tudi tebe, o Gospod!* Ali ste slišali: ko bi človek sebe prav spoznal, spoznal bi tudi že Boga, tako nekaj velikanskega je spoznanje samega sebe. Pravo spoznanje samega sebe bo torej dobiti le pri Bogu. Pa vprašajmo vseeno najprvo modrijane sveta: Povejte nam, kaj je človek? In ti odgovore samozavestno nekako tako-le: Človek je imenitno in plemenito bitje. Dva sveta združuje v sebi: po svojem duhu je soroden angelom, da, podoben je Bogu samemu in odsev njegove luči moči. Po svojem telesu pa je v zvezi z zemljo in naravo, ki v njem občuduje svojega gospodarja. Razum, to oko duše, človeka povzdiguje nad vse svetove do višine spoznanja Boga samega; prosta volja, njegovo naravno plemstvo, pa ga loči od vseh drugih zemskih bitij. Če bi človek dolgo poslušal take in enake bolj ali manj lepodoneče in izbrane besede raznih modrijanov in pesnikov, bi se pač lahko prevzel v ošabnosti srca nad človeškim dostojanstvom.

Poslušajmo pa sedaj v šoli sv. križa, kakšen odgovor dobimo tu na vprašanje: Kdo je človek? Gotovo bo kaj hudega, ostrega, si mislite, kaj ne? Ne, predragi, če poslušamo nauk sv. križa, slišali bomo o človeku stvari častne, kakršnih si noben modrijan niti ne bi mogel izmisliti. *Le malo je Bog človeka ponižal pod angele glede njegove narave . . .* kakor govori David, a ljubil ga je bolj kot angele, ker Sin božji ni nase vzel narave angelske, ampak naravo človeško. Bog zapusti sedež svojega veličastva, predere nebo in oblake in pride na zemljo in Beseda postane meso iz Marije Device. Oče vsega, kar je, postane sin človekov, naš brat, ki nas je tako ljubil, da je to po čudežu ljubezni tako povišano človeško naravo dal za nas. Si morete misliti večjo čast in dostojanstvo človekovo? In tega nas uči sv. križ! Zato pa kliče sv. Leon papež: „O kristjan! spoznaj svojo čast, in ker si postal sorodnik božji, nikar se z grdim

življenjem ne povrni nazaj v staro nizkotnost.“ Kaj, sem prav slišal? Nazaj — v staro nizkotnost?“ Kaj pa je to? Kdo nam to razloži in razjasni? Sv. križ? Da.

Le poslušaj žalostni glas preroka Izaija (53, 6): *Mi vsi smo zašli kakor ovce, slehern se je obrnil po svojem potu.* Torej smo mi ljudje take časti bili pač enkrat deležni in smo jo izgubili? Da, zadeli stel in od tedaj velja beseda kraljevega pevca: *Glej namreč, v hudobiji sem bil spočet in v grehih me je spočela moja mati.* (Ps. 50, 7). Ali velja to tudi o Jezusu? Glej na križ: *Glejte Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta.* Gospod ni imel izbrisavati lastnih grehov, ampak za naše je trpel. Tako priča sv. Duh: *Prišel je, da odvzame naše grehe, ker v njem ni nobenega greha.* (1. Petr. 2, 22). Ta, ki na križu visi, je enkrat prej stopil pred svoje sovražnike in jim rekel: *Kdo izmed vas me more obdolžiti greha?* In kar obmolknili so, ko bi bili vendar tako strašno radi kaj našli nad njim, da bi ga obsodili, ter so morali pri sodnijski obravnavi najeti krivih plačanih prič zoper njega. Resnica je torej in nad Križanim natančno spolnjena prerokba: *Ranjen je bil zavoljo naših grehov in potrtn zavoljo naših hudobij.* (Isai. 53, 6.)

Križani Jezus je torej daritev in sprava za naše grehe, za naše zadolženje. V onih strašnih dnevih vesoljnega potopa je bila samo v Noetovi ladiji mogoča rešitev: le oni, ki so bili notri, so utekli strahotni smrti. Sedaj je pa les sv. križa edina rešilna deska v grešnem potopu naših časov: gorje mu, kdor se križa ne oprime, zanj ni rešitve, večna poguba je njegov delež. Sv. križ nam je zato spomin našega zadolženja, naših grehov. Kolikrat ugledam sv. križ, nam pride nehote na misel: Mi smo grešniki, Jezus Križani pa nas je grehov odrešil. To je prva in temeljna resnica krščanstva, to modrost križa in znanost izveličanja. Vpričo križa ne moremo drugače, ko da vskliknemo: grešniki smo. Tako spoznamo in izvemo v šoli sv. križa: kaj je človek: grešnik. Vse drugo je človek bil prej, a sedaj je grešnik in ostane grešnik, če se ne zmeni za križanega Jezusa, Odrešenika.

Glej tega Jezusa na Olski gori: na tleh, v prahu leži na svojem obrazu, vije roke v smrtnih težavah in neizmerni žalosti poti krvavi pot: prah se meša s krvjo Jezusovo. Enkrat je Jezus slepca s tem ozdravil, da je pljunil v prah in mu s tem blatom namazal oči, da je spregledal. Sv. Kri Jezusova pomešana s prahom in prstjo pa naj bo zdravilno mazilo za tvoje dušne

oči, da spoznaš obilico in velikost grehov, da postane tudi tvoja duša žalostna radi grehov, in da pretakaš ne vodenih solz, ampak krvave solze prisrčnega kesanja in ponižne pokore. — Glej tam **J u d e ž a**. Jeza te obide, ko se spomniš sramotnega, lakomnega izdajstva, in kar roke se ti stiskajo srda, ko vidiš, da ta hinavski ničvrednež Jezusa izda s poljubom, da ga onečasti s takim grehom. Kristjan moj, jezi se nase: kolikrat si ti zatajil in izdal Jezusa in njegov nauk ne za denar, ampak za par minut uživanja ali pa še večkrat tudi iz lakomnosti ali pa največkrat iz strahu pred ljudmi. — Ti pomiluješ z verigami in vrvmi zvezanega Jezusa. Pomiluj rajši sam sebe, ki leta in leta že nosiš verige različnih grdih grešnih navad, ki nočeš raztrgati mesenih vezi, ki nočeš pretrgati znanja, se nočeš ogniti prilike. Ali nisi ti veliko bolj pomilovanja vreden? Jezus te je s svojimi vezmi odrešil, ti pa se boš s svojimi vrvmi in verigami in vezmi pogubil gotovo, če jih ne potrgaš kar kmalu. — Jezusa **s o d i j o**. Stopi ti tja, tebi velja sodba, o grešnik, ne Jezusu, ti bi moral vse to prestati. — Le poglej s v. **g l a v o**: trnje zabodeno skozi sence in kosti prav v možgane, oči žalite s krvjo, usta suha in odprta, lica vsa višnjeva mnogih udarcev, telo, polno udarcev in srag in ran in strjene krvi, visi na strašnih žeblijih, ki so mu prizadejali grozne rane, poglej natanko vse to, natanko pravim, potem pa se nikar ne delaj več lepega, marveč skesan reci glasno in priznaj: grešnik sem. Da naši grehi so vpili: Križaj ga!

Vi si mislite, predragi, to vendar vemo, da smo grešniki, tega ni treba tako povdarjati. Ni treba? No, pač slabo poznate človeško srce, kajti nobene stvari na svetu človek ne pripozna tako nerad, kakor da je grešnik. Tudi v vsakdanjem življenju boste našli malo ljudi, ki bi obstali, če so kaj napak storili, če se ne morejo zlagati, pa najdejo vedno dosti izgovorov, ter se znajo opravičevati. Še bolj pa tisto strašno **s a m o l j u b j e** zatemni duha, kadar se gre za grehe. Naj je greh še tako gotovo greh, vedno najde napuh kako besedo, da z njo olepša greh. Posebno ljudje naših časov so spretni v tem. E, pravijo, to je človeška nepopolnost, to se vsakemu primeri, to je slabost mesa, v tem se človek ne more ne premagati in ne pomagati, to je samo pregrešek zoper oliko in dostojnost, vse, vse je, samo greh ne. V marsikaki družbi se ne sme spregovoriti besedica „Bog“, pa tudi „greh“ ne. In tega moderni svet nikakor noče

priznati, da je greh upor zoper Boga, razžaljenje Božje, da je to dolg in zadolženje nasproti Bogu, katero treba poravnati, o vsem tem modrost mesa ničesar ne ve, zato pa modrost mesa tudi sovraži križ, ki svet tako glasno opominja grehov in zadolženja.

Marsikateri kristjan je po zunanje še kristjan, a v svojem srcu, po svojem duhu popolnoma otrok sveta in dosledno — seveda marsikdo nevede — sovražnik križa. A ni jih težko spoznati. To so pred vsem tisti, ki besedice greh ne morejo ne slišati in ne izpregovoriti. Zdi se jim pretrda. Te vrste kristjani so brž razžaljeni v dno srca, če se jim kaka napaka očita. Taki kristjani — če jih sploh še smem tako imenovati — v svojem stanovanju ne morejo videti nobenega križa, a če že je, gotovo ni v lepi sobi, v salonu, ampak v kakem skitem kotu med pajki zapaziš podobo za nas križanega Odrešenika. Taki ljudje tudi ne marajo podobice trpečega Jezusa, brž jih skrijejo, pravijo, da ne morejo videti krvi. Če že gredo k spovedi, gredo iz navade ali da bi z gledovanja ne bilo, kako se boje spovednice, boje zato, ker morajo povedati svoje grehe. Koliko premagovanja jih stane mašniku razodeti svojo dušo in nje bolezn. Kolikrat jim zastane beseda na jeziku; prišli so grehe povedat in zdravil iskat, pa jih zamolče in še novega strupa kapajo v svojo dušo. Zato pa tudi iščejo takih spovednikov, ki nič ne vprašajo, in strašno se jim za malo zdi, če jih vesten spovednik vpraša po morebitnih grehih. Taki so otroci sveta in taki za to, ker se boje križa, in križa se boje, ker nočejo priznati, da so grešniki; da so grešniki, pa nočejo zato priznati, ker nimajo ponižnosti.

Sprevidite torej lahko sami, predragi, kako potrebna nam je torej ponižnost: potrebna je, da pripoznamo svoje grehe, in potrebna je sploh za krščansko življenje. A dobiti je ta pogonom neznana čednost samo v šoli križa. Poganski modrijani so sicer mnogo govorili in pisali o zmernosti, srčnosti, modrosti, a o ponižnosti ne najdeš ne besedice pri njih. Ta prelepa čednost je doma samo v krščanstvu in raste le v zemlji gore Kalvarije, namočeni s presv. krvjo Jezusovo. *Kristus je samega sebe ponižal*, pravi apostol (Filip. 2, 8.) *in postal pokoren, pokoren pa do smrti na križu*. Prvi Adam se je hotel povišati in postati kakor Bog in je grešil, drugi, boljši Adam pa se je ponižal do podobe trpečega, v morje bolečin zatopljenega grešnika. Ali

rečem torej kaj preveč, če pravim: sv. križ je šola ponižnosti, in te čednosti se je mogoče naučiti samo v tej visoki šoli?

Človek, kliče sv. Bernard, *človek, kako se drzneš povzdigovati se, ko se je Sin božji ponižal?* In tako nam govori sam veliki učenik v šoli sv. križa: *Učite se — poslušajte le, česa vas bo učil — učite se od mene, ker sem krotak in iz srca ponižen.* Sv. Avguštin je enkrat razlagal te besede Gospodove svojim vernikom in pravi: „Česa naj se učimo od Kristusa? Morebiti svet ustvariti, velike čudeže delati, mrtve obujati v življenje? To vse je Kristus storil, pa storil v ponižnosti, in tega naj bi se učili, biti ponižni kakor on. Če hočeš velik biti, (nadaljuje cerkveni učenik), začni z malim. Če hočeš pozidati visoko stavbo, skrbi prej za globok temelj ponižnosti. In čim višja ima biti stavba, tem bolj globoko koplji temelj.“

Zares predragi, ponižnost je temeljna podlaga vseh čednosti, pred vsem sv. vere. Nihče ne more v dejanju in resnici verovati v Križanega, ako v ponižnosti ne poklekne pred križ in ne prizna: grešnik sem. Tudi veren otrok sv. cerkve ne moreš biti, ne moreš biti pokoren in prepričan katoličan, ako nisi ponižen. Da jih v naših dneh toliko odpade od edino zveličavne cerkve, je vzrok le zgolj napuh, ki se noče ukloniti naredbam sv. cerkve. Pomnite, kaj pravi sv. Cezarij: *Če hočeš piti iz živega studenca, se moraš prej skloniti, ravno tako se moraš pripogniti, če hočeš piti iz studenca milosti Kristusove.* Da moreš iti skozi nebeška vrata, imeti moraš ključ, in ta ni nič drugega ko sv. križ. Samo v križu in njega ponižnosti je torej izveličanje.

Poglejmo to resnico še malo bolj natanko, predragi, zakaj vredna in imenitna je, da se nam za vselej vtisne v srce! — „More li priti iz Nazareta kaj dobrega? Ali ni tesarjev sin?“ rekali so Judje z neverjetnim zaničevanjem, ko je nastopil javno naš Odrešenik. Oni so hoteli imeti Mesija z zemsko častjo in močjo in sijajem obdanega. Zato pač ni mogel v njih ošabna srca ta ponižni Jezus, katerega krona je trnjeva krona, katerega kraljevi plašč je kri in rane, katerega žezlo je trst, katerega tron je križ. „Nočemo, da bi nam ta vladal, proč ž njim!“ kličejo napuha polni Judje. — Ravno tako križani Jezus ni bil prav nič vseč ponosnim poganom, ki so s svojo grško omiko in znanostjo ter rimsko močjo in oblastjo obvladali ves svet: križ je bil njim norost in sramota kakor je bil Judom v pohujšanje. A sv. križ je vseeno zmagal! Čudovito in ne verjeli bi,

ko bi nam tega jasno ne pričala zgodovina, ne samo cerkvena, ampak tudi svetna. In s čim je zmagal križ? Z močjo ponižnosti. — Revne, neuke ribiče je poslal Gospod v svet, da ga podvržejo križu. Nimajo ne moči ne ugleda, ne orožja, ne zakladov, ne znanosti ne učenosti, le eno znajo: pridigati Križanega. Eden apostolov, sv. Pavel, je sicer jako izobražen in nadarjen mož, ki pozna ne samo judovsko, ampak tudi grško omiko. A tej znanosti, na katero bi bil kdo drug ponosen, on ne zaupa! Brez ovinkov in kar naravnost pove Korinčanom: *Menim namreč, da ne smem med vami nič druzega znati, kot Jezusa Kristusa in tega križanega.* — *In moje govorjenje in oznanjevanje ni bilo v prepričevalnih besedah človeške modrosti, ampak v razkzovanju duha in moči, da ni vaša vera v človeški modrosti, ampak v moči božji.* (1. Cor. 2, 2). Sv. Pavel, ti začneš sicer veliko delo, a dvomim, da bi vspelo. Ali ne bodo omikani pogani osramotili nevednih Galilejcev? Odgovor dobim, če gledam v zgodovino. Ponosni tempelji se rušijo, maliki razpadajo, ljudje zapuščajo zmote paganske in se uklanjajo križu širom sveta vse čase. V vseh peterih delih sveta je zasajen na višavah gorskih sv. križ. Križani je potegnil k sebi vse, potegnil v moči ponižnosti, le ošabni se mu morejo ustavljati. Tudi luč in moč solnca je zjutraj ob vshodu majhna in nezatna, le posamezni žarki pretrgajo temne oblake in sivo meglo, a kmalu jih premaga solnce in zazibljejo se megle pred njegovo močjo in umaknejo in solnce povspne se na višek neba in vse ogreva, vse obseva, tudi v največja brezna posije, in ni ga, ki bi se skrtil njegovi toploti. Tako je tudi ob začetku sv. cerkve le malo število ljudi poznalo moč in čast križa, a to spoznanje je raslo tekom stoletij in rasla je ljubezen in kadar koli zazro verni otroci sv. Cerkve od kraja do kraja zemlje bliščečo zastavo križa, padajo na kolena in kličejo vneto: „Pozdravljen sveti križ, ti edino upanje naše v času trpljenja, pobožnim pomnoži milost, grešnikom pa izbriši grehe!“

Menihi kartuzijani imajo tudi svoj grb. Če vas kedaj privede pot v Pleterje, boste videli nad vrati zemsko oblo, nad njo križ, okrog pa sedem zvezd, to je grb kartuzijanov, mogoče da ga boste videli tudi kje drugod. Okrog tega grba pa je zapisano v latinskem jeziku: *Stat crux, dum volvitur orbis, t. j.:* „Križ stoji, svet pa se suče“. Kako čudovita lepa misel je v teh

besedah! Vse na svetu se suče in menjava, pride in izgine, nad vsem tem vrvenjem in drvenjem pa mirno stoji sv. križ, stoji zmagovito in veličastno, stoji kot trdna opora našega upanja, da mirno gledamo v bodočnost, tako cele sv. Cerkve kakor tudi svojo lastno. Žalostno mora sicer biti, če gledamo besno sovraštvo sveta proti križu, kako silno se trudijo posvetnjaki odtujiti križu pred vsem mladino, ga izbaciti in vreči ven iz vse javnosti. A njih delo je ničevno. Slabi in strahopetni sicer odpadejo, a dobrim le še raste pogum, ko vidijo, da so vse hudobne nakane zoper sv. križ zaman, in zato objemajo sv. križ, priznajo lastno grešnost in se tu uče vse ponižnosti. V tej ponižnosti premagujejo sami sebe, svoje strasti, svoje poželjenje; premagujejo tudi strah pred ljudmi, premagajo svet in satana. Sedaj nam je pač sv. križ pred vsem znamenje naše grešnosti, in to je dobro, zdravilno za nas, da se tembolj oklenemo Križanega. Ako se bo to znamenje prikazalo na nebu sodnji dan, bo nam, sedaj skesanim in ponižnim grešnikom znamenje gotove in slavne zmage. In če sedaj samo nekoliko umemo, bomo tedaj popolnoma umeli in z nebeškim veseljem pevali: *Mi pa se moramo hvaliti v križu našega Gospoda Jezusa Kristusa, v katerem je zveličanje, življenje in vstajenje naše, v katerem smo bili odrešeni in osvobojeni.* Amen. *Fr. Salezij.*

2. Jezus na Oljski gori.

I. Jezus do smrti žalosten.

„Moja duša je žalostna do smrti.“ Mark. 14, 34.

Kaki občutki pač morajo polniti srce kristjana, če povzdigne svoje oči k smrtni postelji sv. križa, na katerem umira naš božji Zveličar? Če že ne moremo iti memo navadnega, nam tujega bolnika, ne da bi mu izrazili vsaj po kakem znamenju sočutje svojega srca, kako bi se brez iskrenega sočutja mogli bližati sv. križu umirajočega Zveličarja, ki je bil ranjen zavoljo naših grehov, potrta zavoljo naših hudobij? Zato je pa premišljevanje bridkega trpljenja Kristusovega od nekdanj bilo najljubše opravilo pobožnih kristijanov, in sv. Cerkev ga vedno najtopleje priporoča, ter ga prišteva najkrepkejšim pripomočkom bogoljubnega življenja. In če je kateri čas, je gotovo resni in mirni čas sv. posta, kojega smo zopet pričeli, najbolj pripraven za to sv. premišljevanje.

Sv. Cerkev želi, naj v sv. postnem času podvojimo svojo skrb za dušno izveličanje, naj se pokorimo za storjene grehe, naj se prizadevamo, priti vendar že enkrat do sklepa, da grehu za vselej damo slovo. Ako pa je po spričevanju sv. Duha premišljevanje poslednih reči sploh močna obramba zoper greh, koliko bolj nas bo obvarovalo pred grehom premišljevanje trpljenja in smrti, koje so zadolžili naši grehi. Zato vas pa danes, ob začetku sv. posta, vabim k premišljevanju trpljenja Kristusovega z milim glasom božjega Zveličarja: *Glejte, gremo gori v Jeruzalem — gremo gori na Oljsko goro, v vrt Gezemani — in vse se bo dopolnilo, kar je pisano o Sinu človekovem po prerokih. Izdan bo namreč nevernikom in bo zasramovan in bičan in zapljuvan; in potcm, ko ga bodo bičali, ga bodo umorili* (Luk. 18, 31. sl.).

Na Oljsko goro torej v vrt Gezemani hočemo slediti za Jezusom in tamkaj premišljevati 1.) njegovo dušno žalost, 2.) se zgledovati nad njegovo prirčno molitvijo, 3.) omilovati ga med prelivanjem krvavega pota, 4.) radovati se njegove tolažbe po angelu, 5.) zgražati se nad njegovim izdajstvom po Judežu, 6.) občudovati njegovo vedenje napram njegovim sovražnikom, ter 7.) obsojevati vedenje onih, ki so njega prijeli.

Jezus na svoji duši do smrti žalosten, pomagaj nam do prave žalosti nad grehi!

Ko je Kristus naš Odrešenik s svojimi učenci vstal od zadnje večerje, pri kateri so jedli velikonočno jagnje, so zapeli zahvalno pesem ter šli na Oljsko goro. *In pridejo na vrt, kateremu je ime Gezemani . . . In vzame seboj Petra, Jakoba in Janeza in začne prestrašen in otožen biti.* (Mark 14, 32, 33). Tako pripoveduje sv. evangelist Marka. Oglejmo si predragi! tukaj pred vsem drugim dve resnici: da je namreč naš Gospod začel svoje trpljenje na vrtu in da se je prestrašil pred trpljenjem.

Sin božji je pričel svoje prebitko trpljenje zato na vrtu, ker sta tudi naša prva starša pričela na vrtu hudobijo greha. Ker je vrt svetega raja bil začetek našega pogubljenja, naj bi vrt Gezemani postal začetek našega zveličanja in ker nas je Adam na vrtu raja spravil v smrt, nam je začel Kristus na vrtu Gezemani pripravljati življenje.

Komaj je Sin božji s svojimi učenci stopil na vrt Gezemani, se je prestrašil in začel otožen biti. Kako neki to, da se je prestrašil Sin božji, ko je vendar on po besedah sv. Janeza „*lev iz roda Judovega*“, o katerem omenja že modri Salomon, *da se nikogar, ki ga sreča, ne ustraši* (Prov. 30). Tu na vrtu Gezemani pa se vendarle ustraši, kakor sam toži pri preroku Davidu (Ps. 54): *Strah in trepet je prišel čez me*. Česa pa se je Kristus prestrašil? Mar Judov? Nikakor ne, saj so oni na sami dve njegovi besedi: „Koga iščete?“ padli nezavestni na zemljo. Se je li bal svojega britkega trpljenja in smrti? Tudi tega ne. Saj je sam želel izpiti kelih trpljenja v naše izveličanje, zato ga je prostovoljno prevzel. Tudi sicer slabotna človeška narava ga ne plaši, ker ve, da je podpirana od božje narave. Bal se je le svojega nebeškega Očeta. Kajti s tem, da se je včlovečil, ter si prevzel podobo pregrešne človeške narave, je tudi prevzel grehe celega sveta ter njih strašno maščevanje. Zato se je prestrašil, da bi nam pokazal z zgledom, kar je učil z besedo rekoč: *Ne bojte se tistih, kateri telo umore, duše pa ne morejo umoriti; temveč bojte se veliko bolj tistega, ki more dušo in telo pahniti v pekel*, (Mat. 10, 28). In to je pravi, za zveličanje najboljših strah, o katerem je pisano (Psalm 110, 10). *Začetek modrosti je strah božji, in modri so tisti, ki se zavoljo strahu božjega varujejo greha*.

Kako nespametno torej ravnajo tisti kristjani, ki si domišljujejo, da so modri, pa strahu božjega ne poznajo. Sam Sin božji se v spominu na naše grehe prestraši, mi pa, ki smo zavoljo tolikih in tako strašnih grehov zaslužili že davno večno pogubljenje, mi pa brez strahu zavoljo naše prihodnje osode brezskrbno dalje živimo. Kristus, gola nedolžnost, se boji, dasiravno je brez strahu vprašati mogel: *Kdo izmed vas me more greha prepričati?* Mi pa polni krivice in hudobije se ne tresemo, kakor da bi bili brez vse nevarnosti, kakor da se pred Bogom ne bi imeli nadjati nobene odgovornosti, nobene kazni. Da še več. Mi smo v sredi svojih pregreh še celo veseli, svoje srce pasemo le po dobrih voljah, sovražimo pa vse težave in zopernosti, koje nam v pokorjenje pošilja božja previdnost. Pred takim napačnim ravnanjem kar naravnost svari sv. Janez Zlatoust, rekoč: „Bati bi se imeli kristjani veselja tega sveta ter želeli žalost nad svojimi grehi.“ Prosimo torej danes, ko s strahom napolnjeno Srce Jezusovo občudujemo, s kraljem Davidom rekoč: O gospod, ki si

bil zavoljo nas tako močno prestrašen, *presuni s svojim strahom naše meso, zakaj tvoje sodbe se bojimo* (Ps. 118). Presuni naše oči, naše roke in noge, naš jezik in naše srce, da presunjeni s pravim strahom božjim se varujejo greha in delajo dobro.

Toda ne le prestrašen, temveč tudi žalosten je bil naš Odrešenik na vrtu Gezemani. Otožnost Zveličarjeva nikakor ni izvirala iz strahu ali iz nevolje pred pripravljenim trpljenjem. Saj si je sam želel trpeti, ter se v nekem pomenu celo veselil svojega trpljenja, kakor spričuje to kraljevi prerok: *Veseli se kakor velikan, ko po poti teče* (Ps. 18.) t. j. z velikim veseljem nastopi pot našega odrešenja. Za naše odrešenje ni ga bilo treba prositi ali opominjati, ali priganjati; *darovan je bil, ker je sam hotel* (Iz. 53, 4.) piše o njem prerok Izaija in sv. apostol Pavel pristavlja: *Za sebi predpostavljeno (v svoje) veselje je on križ pretrpel* (Hebr. 12, 2.). Zakaj tedaj je bil Kristus v vrtu Gezemani žalosten? Zato ker vidi, za kolike da bo njegovo neizmerno trpljenje brezuspešno, ker vidi, kolikeri da ne bodo okušali sladkega sadu tolikanj prelite krvi, ker vidi pa tudi našo mlačnost in malomarnost glede večnega zveličanja. In res kako leni in odložni smo za skrb, ki zadeva zveličanje naše duše! Za posvetne skrbi smo tako vneti in požrtvovalni, za srečno večnost pa tako neukretni in počasni, kakor da bi imeli svinčene noge. Kako hudo nam dene, če zamudimo kak posveten zaslužek, vse eno pa nam je, če zanemarimo službo božjo ali opustimo kako dobro delo. Kako slabi smo v molitvi, kako redki pri spovedi, kako mlačni pri sv. obhajilu, razmišljeni pri besedi božji, raztreseni pri sv. maši, neskrbni pri izpraševanju vesti, neobčutljivi pri obujenju kesanja! Zatorej o dobrotljivi Jezus! pri tvoji žalosti te prosim, odpusti nam našo dušno lenobo, spreglej našo mlačnost, da nas kedaj ne zadene tvoja strašna obsodba: *Ker si mlačen in ne mrzel in ne gorak, te bom izpljunil iz svojih ust.* (Apoc. 3, 16).

S svojo otožnostjo na vrtu Gezemani nam je pa Kristus Gospod tudi hotel pokazati tisto pot, ki nas pelje do pravega veselja. „On je na se vzel našo žalost, pravi sv. Ambrozij, da bi nam podelil svoje veselje“. S svojo žalostjo nam je pokazal, da ne po veselju in dobri volji, ne po smehu in razuzdanosti, temveč po žalosti se pride k pravemu, večno trajnemu veselju.

Kako neizmerna da je bila dušna žalost našega Odrešenika, lahko posnamemo iz besed istega sv. Ambrozija, ki trdi, da se z žalostjo Jesusovo na vrtu Gezemani nobena druga ne da pri-

merjati. To pa tudi lahko sami spoznamo, če pomislimo, da je On hotel zadostiti za naše grehe. K temu pa je potrebna žalost nad grehi, ki pa mora biti primerna številu in velikosti grehov. In moj Bog, kako nedogledno je bilo število in kako nepretehtljiva teža grehov, za katere je trpel Kristus! Kot pravi, vsegavedni Bog je gledal naš Odrješnik vse grehe in hudobije od začetka do konca sveta. Če se je ozrl v preteklost, vidi tam lahkomišljeno Evo, ki od kače zapeljana spravi v nesrečo ne le Adama, temveč celi človeški rod; vidi vnebovpijoči bratomor Kajna; vidi kako da narašča hudobija človeštva, da se Bog kesa, da je ustvaril človeka; vidi nečloveško gnjusobo Sodome in Gomore, odpad od pravega Boga, strašno zaslepljene pagane ter nehvaležno, otrpnjeno judovsko ljudstvo. Če se je oziral v prihodnjost, je videl, kako da se njegovo ime onečasčuje po vseh peterih delih sveta vsak trenutek časa z najraznovrstnejšimi pregrehami. On vidi vse krive prisege in bogokletstva, vse umore in krvava zločinstva, vse zapeljivosti in pohujšanja, vse skrivne grehe in nespoodobnosti, vse božje rope in zakonoskrunstva. Vse to polni v tej uri njegovo sveto dušo, vse to se jasno uprizarja pred njegovimi očmi. Ako bi bil Sin božji na Oljski gori žaloval le zavoljo grehov samo enega človeka, bi bila njegova žalost že neizmerna, kako nepopisna je torej morala biti njegova otožnost, ker je obžaloval vse grehe celega sveta.

Prav ginljiv prizor, ki jasno dokazuje, koliko da premore žalost človeškemu srcu, nam je ohranila zgodovina. Ko so dne 7. julija 1535 l. slavnega angleškega državnega kancelarja Tom a ž a M o r a peljali v nedolžno smrt na morišče in je za to izvedela njegova najljubša hči Marjeta, se je iztrgala iz rok svojim prijateljicam in dirjala po Londoskih ulicah na mesto smrti, kamor je dospela v trenuku, ko so prignali ljubega očeta. Ljubezen in žalost sta nedolžnemu dekletu tako pomnožili telesne moči, da je na desno in levo vrgla ob tla stražnike in se pririla do milega očeta, katerega je objela okoli vratu, vzkliknivši: Ljubi oče, zahvalim se ti za zgled, ki si nam ga zapustil. Obljubim ti v materinem, v svojem in svojih sestic imenu, da se hočemo vedno ravnati po njem. To izgovorivši je padla v omedlevico, da so jo brezzavestno iz naročja očetovega iztrgali in nesli domov.

Če je vpliv žalosti na otroško srce že tako velikanski, dasi ravno je žalovala le zaradi časne izgube, ter s svojo otroško pametjo še ni mogla izmeriti svoje izgube, kolika je morala biti pač otožnost zveličarjeva, ki je obžaloval nenadomestno, ker

večno izgubo tolikerih neumrjočih duš, ter v polnem obsegu poznal vrednost sleherne duše.

Ko se je egiptovski Jožef svojim bratom dal spoznati, je vsakega posebej objel, ter se nad vsakim izmed njih razjokal. Naš božji zveličar je videl pred seboj vse ljudi, tudi vse tiste, ki bi imeli pogubljeni biti, za katere je njegovo trpljenje brez-uspešno. On vse ljudi ljubi z bratovsko ljubeznijo, zato je nad vsakim prelival grenke solze. Ni torej čuda, če je njegova žalost hkrati dosegla svoj vrhunec, ter povzročila, da je njegova presveta kri, liki poti prodirala mu iz oči, iz obraza, iz prs, iz rok in nog — iz celega telesa.

Kristjan moj! ali ti ni krvavi pot zveličarja trpko očitjanje, da ti niti solzice ne preliješ nad svojimi grehi, ki izzivljajo toliko dragocene krvi iz udov Jezusovega presv. Telesa. Ti sicer mnogokrat zagotavljaš, da se kesaš svojih grehov, tvoje srce pa o žalosti nič ne ve in od tod pride, da se tako lahko in hitro spet vrneš v svoje stare grešne navade. „Za nas je žaloval zveličar“, pravi sv. Ambrozij, „ker za se ni imel kaj žalovati.“ Za nas je žaloval, ker mi tako malo žalujemo nad grehi, ker smo tako nehvaležni za vse njegove dobrote, ker se nič ne bojimo, prelomiti njegove zapovedi. Za nas žalovati še sedaj ne neha zveličar naš, ker mi ne nehajo z grehi ponavljati njegovega trpljenja, ker smo tako neskrbni za svoje zveličanje, katero je njega stalo kri in življenje. Ko pa zdaj tebe o Gospod! tako neizrečeno žalostnega vidimo, ti trdno obljubimo, da tvojemu žalostnemu srcu nobene nove žalosti več ne povzročimo, s kraljem Davidom ponižno proseči: *Ne spominjaj se grehov naše mladosti in naše nevednosti* (Ps. 24, 7.). Mi nočemo več grešiti, ter množiti tvoje žalosti, temveč s teboj hočemo žalovati in zdihovati s kraljevim pesnikom: *Vse noči hočem s svojimi solzami močiti svoje ležišče* (Psl. 6, 7.). Slovo hočemo dati vsem grešnim navadam, od sebe pahniti vso posvetnost, se odpovedati vsem hudim željam ter iz srca prognati vse, kar bi tebi bilo v žalost. Ti pa o Gospod! daj naši slabosti svojo pomoč in milost, da bomo mogli spolniti, kar smo obljubili, ker brez tebe ne moremo ničesar storiti.

A ne le glede moči, temveč tudi glede dolgotrajnosti je bila Jezusova žalost nad vse velika. Sam božji zveličar je to izrazil v besedah: *Moja duša je žalostna do smrti.* (Mat. 26.). Te besede je molil Jezus na Oljski gori pred svojo smrtjo; a polnoveljavno bi jih bil mogel moliti že v Betlehemskelem hlevcu

kmalu po svojem rojstvu. Kajti če premislimo v kratkem celo življenje Zveličarjevo, se lahko prepričamo, da je imelo več britkih ur, nego veselih trenutkov. V njegovi otroški dobi je bilo preganjanje, v mladeniški dobi skrito življenje polno zatajevanja, v moški dobi pa zvrhana mera trpljenja njegov delež. Nasprotno pa je naše življenje dolga veriga samih veselih trenutkov in le redko kane v morje naše radosti kapljica bridkosti. Ko bi mi pač hudobijo naših pregreh v pravi velikosti spoznali, ko bi pravo ljubezen do Jezusa v srcu imeli, morali bi se pač potoki solz stakati iz naših oči.

Žalost Jezusovo pomnoževala pa je še njegova zapuščenost. *Pričakoval sem ga, ki bi me pomiloval, pa ga ni, da bi me tolažil, pa ga ne najdem* (Ps. 68, 21.), tako toži Jezus pri psalmistu. Ko je ljudem skazoval dobrote, ko je delal v prid človeštva čudeže, ko je delil tolažbo, zdravje, milosti, takrat je imel dovolj prijateljev. Zdaj pa, ko sam tolažbe potrebuje, ga je vse zapustilo. Njegovi prijatelji so mu postali sovražniki. Tu vidi svoje tri najljubše učence spati; tam zagleda vojake in hlapce oborožene, da bi njega vjeli; tu se njegovi apostoli k begu pripravljajo, tam se Judež s sovražniki pogaja za njegovo življenje. Kaj čuda tedaj, da tako milo toži: *Moja duša je žalostna do smrti*.

Ljubljeni kristjani! tisti, ki je v vrtu Gezemani tolažbe iskajoč okoli sebe gledal, on se ogleduje še sedaj na desnici božji sedeč na nas. On vidi naše misli, pozna naše besede in pregleda naša djanja. Varujmo se torej, da ga na nobeden način z grehom ne žalimo, ter da ne nalagamo nove žalosti njegovemu božjemu Srcu. Za vsa dosedajna razžaljenja pa kleče prosimo odpuščanja, da s to prošnjo tolažimo njegovo užaljeno Srce, rekoč:

O Jezus, ti veselje nebes, ti ljubezen našega srca! Zavoljo nas si bil na vrtu Gezemani toliko prestrašen in žalosten; mi pa na vrtu tega sveta nič drugega ne iščemo, kakor pregrešno razveseljevanje. Naši grehi so ti največjo žalost naložili, mi pa nimamo nobene žalosti nad grehi, dasiravno bi imeli točiti krvave solze čez nje. Tvoja duša je žalostna do smrti, mi pa odlagamo pokoro in poboljšanje do smrti, ter tako izpostavljamo svoje duše v nevarnost večnega pogubljenja. Ne, tako ne sme dalje več biti! Mi ne smemo in nočemo več tako živeti, mi hočemo poboljšati svoje življenje, svoje grehe objokovati in v prihodnje bolj skrbeti za svoje zveličanje. Če naš Bog žaluje zavoljo naših grehov, kako bi mogli mi veseli biti? Zato o usmiljeni Jezus! k tvojim

sv. nogam hočemo z Marijo Magdaleno poklekniti, s solzami prave pokore tiste umivati, ter ne nehati od joka, dokler iz tvojih ust ne zaslišimo ravno istih milostljivih besed: *Odpuščeni so ti tvoji grehi.* Amen.

Iv. Rotner.

Druga postna nedelja.

1. V šoli sv. križa.

I. Sv. križ, tehtnica pravičnosti.

„Tvoja pravica je kakor gore božje;
tvoje sodbe so velika brezdna.“

Ps. 35, 7.

Očak Abraham je hodil pred Gospodom in bil pravičen. In Gospod Bog je hotel poskusiti njegovo svetost, ali je prava, ali ne morda samo navidezna, trenutna. Ponoči ga je Bog poklical: „Abraham, Abraham!“ In odgovoril mu je: „Tukaj sem Gospod.“ In Gospod mu govori dalje: „Vzemi svojega edinega sina, Izaka, katerega ljubiš, in daruj mi ga v žgavni dar na gori, katero ti bom pokazal.“ Abraham sliši Božje povelje in dasi so mu besede segle v srce kakor meč ter ga ranile v najsvetejših in najmočnejših občutkih, še po noči brž vstane, nakolje drv, ž njimi obloži osla, vzame seboj dva hlapca ter sina Izaka in gredo zares britko grenko pot. Šele tretji dan ugledajo kraj, ki ga je Gospod odločil. Bila je to gora Morija. Pod goro reče Abraham hlapcema: „Počakajte tukaj z oslom; jaz in sin greva hitro tja gori, in kadar bova zmolila, se bova vrnila k vama.“ Potem je vzel drva in jih naložil svojemu sinu Izaku. On sam pa je nesel ogenj in meč. Bog sam zna kaj sta govorila Abraham in Izak vso dolgo pot, ki je znašala nekako 20 ur, a sedaj ko gresta navkreber, se mladenič Izak, čeprav že približno 25 let star, ne more več premagati in pravi: „Moj oče!“ Na to Abraham: „Kaj hočeš, sin?“ „Glej, reče, tu so drva in ogenj; kje pa je daritvena žival?“ Abraham pa je rekel: „Bog si bo že preskrbel klavščino za žgavno daritev, moj sin.“ In tako sta stopala proti vrhu. Ko dospeta na od Boga odkazani kraj, Abraham zloži iz kamnov altar in napravi iz drv grmado na altarju. Izak se sicer čudi in čudi in ugiba in gleda, a še bolj se začudi, ko ga oče hipoma zgrabi, zveže in položi na vrh grmade. A sedaj mu je, kakor bi trenil, vse jasno in kako strašno jasno. Torej on naj bo žgavna daritev, in oče, ta ljubi in ljubljene oče sam naj ga zakolje, ker že stegne roko, da bi zamahnil in ga usmrtil, kar zakliče angel z neba: „Stoj, Abraham, in nič žalega ne stori mladeniču, ker

sedaj spoznam, da se bojiš Boga, in nisi prizanesel svojemu edinemu sinu.“ In Abraham se ozre, in uzre ovna, ki je za roge tičal v grmovju: tega prime in ga daruje Gospodu.

To čudovito pa lepo in gotovo znano zgodbo nam pripoveduje sv. pismo (Gen. 22.). Marsikomu bi se na prvi pogled zdela Boga nevredna, češ, kako more Bog zahtevati človeško žrtev? In kje jo sme človek dati? Nikakor ne more biti danes naš namen preudarjati, kako se vse to vjema z Božjo dobrotljivostjo in modrostjo: kajti neznani so nam sklepi Najvišjega, neumljive njegove lastnosti; a pred vsem pa ne moremo umeti te ostre Pravičnosti, ki zahteva tako žrtev. Saj pravi David: „Njegova pravica je kakor gore božje, in njegove sodbe velika brezna.“ Postojmo na gori Moriji, pa se ozrimo proti severozapadu na grič Golgoto, in tam zapazimo še bolj neumljivo čudo te Pravičnosti. Na sramotnem, mukopolnem lesu križa visi nekdo. Kdo je neki? „To je moj ljubljeni Sin, nad katerim imam dopadenje“, je enkrat zaklical nebeški Oče. In ta Sin Božji in sin človekov je sam s težavo prinesel svoj križ na strmi grič, in Oče je nevidno stopal poleg njega, v eni roki meč smrti, v drugi ogenj bolečin in trpljenja. In nobenega ovna ne uzre Izak nove zaveze, ampak on sam se mora vleči na križ, da ga pribijejo z žebli kot klavno in žgavno daritev. Izaka, sina Abrahamovega, se je Bog usmilil in mu prizanesel. A Jezusu ni ne usmiljenja ne prizanešenja. Ves vihar jeze božje se navali nanj, in ves srd Pravičnosti je nanj izlit, ki se je odločil na čudoviti tehtnici sv. križa odtehtati in poplačati naš dolg, naše grehe, naše zadolženje. Tu sem, h križu, pridite vi kristjani, in oglejte si natanko in dobro, kaj se pravi: Bog je neskončno pravičen. Spoznajte pravičnost božjo, pomislite in primerjajte svojo pravičnost in učite se strahu pred Gospodom! To je druga naloga v šoli sv. križa.

O križani Odrešenik, zadnjič smo spoznali, da smo mi grešniki in ti naš Odrešenik, in ponižnosti smo se učili pri Tebi. Prešini danes naše srce in naše meso z zdravilnim strahom pred strašno jezo pravičnosti božje!

Vseprek in vsepovsod se glasi v naših dneh klic po svobodi, prostosti. In ta svoboda se proslavlja in povečuje z najlepšimi besedami kakor nekaj neprecenljivega, dragocenega.

Kaj čuda, da tudi vse res hrepeni po svobodi: le nobenega reda, le nobene oblasti, le nobene sile, le nobene avtoritete, potem smo zadovoljni in srečni in nemoteni v svojem veselju in uživanju. To je vodilo in prepričanje otrok sveta. Pa vprašajte jih, naj vam povedo jasno in razločno, kaj je toliko hvalisana in zaželjena svoboda? Mislite, da bodo znali odgovoriti? Prav in dobro bo izmed 100 komaj eden odgovoril.

Torej: kaj je svoboda v prvotnem in pravem pomenu besede? Tudi vi morate to vedeti, ker tudi vam prav pogosto udarja na uho glas o zlati svobodi: Za vsemogočnostjo je prostost največja moč in sila. Vsemogočnost vse stori, kar hoče. Vsemogočen človek ni, in je tudi prav, da ni. Kaj bi pa tudi prišlo iz tega, ko bi bili ljudje vsemogočni? Saj še sedaj marsikdo svojo trohico oblasti tako rad izrablja za slabe stvari in le sebi v prid. Ne, saj se ne da popisati, kakšno bi bilo na svetu. Nepopisna je sreča torej, da človek ne more storiti vsega, kar hoče. — Pač pa more človek želeti, hoteti, kar hoče, kar bi rad, in to je človekova svoboda, pa tudi njegova sreča in nesreča. Ta prostost človeka postavi na razpotje: tam leva, tu desna; tam smrt tu življenje; tam slabo, tu dobro, tam greh, tu Bog; tam svet, tu Kristus, sedaj pa si voli, kar hočeš. To je svoboda v pravem pomenu besede in podlaga vsake druge svobode. — Če se obrneš k Bogu, kakor je tvoja sveta in prva dolžnost, obrne se tudi tvoj Bog k tebi. Stvarnik in stvar se znajdetata v iskrenem objemu medsebojne ljubezni, skleneta zavezo prijateljstva in si podasta roki: Bog svojo desnico vsemogočnosti, človek desnico svoje svobode. Hlapec postane v enem trenutku prijatelj Gospodov, otrok božji in dobi pravico do nebeške sreče. O svoboda, zares zlata svoboda, ti plemeniti in dragoceni dar Najvišjega! Kako visoko povzdigneš človeka, ki te prav rabi! — Pa kako nepopisno grd postane človek in ostuden, ki to svobodo rabi napak, rabi v to, da se ž njo upira njemu, ki mu je dal ta prekrasni dar. Poln otročje trme miži pred lučjo nebeške resnice in se vrže temi v naročje. Poln sovraštva nasproti večni ljubezni ji obrne hrbet, pa pobira darove uma in narave, da jih kot kamne luča kvišku proti nebu, ker ga Bog noče in ne more priznati za neodvisnega kralja narave. Poln napuha stiska pesti in cepeta z nogami: „Ne bom služil. Ni Boga!“ Ko bi mogel, bi res umoril Boga in ga končal; a ker ga dejanski ne more končati, končuje ga z besedami, konča ga moralno. Ker ga ne

more vreči iz nebes, ga vrže iz svojega srca in z vsemi močmi deluje na to, da ga vrže tudi iz srca drugih in potem še slepi ljudi in jim pravi: to je prava svoboda! Tako daleč privede svoboda vsacega očitnega bogotajca, ki ga taji z ustmi in besedami, privede vsacega brezbožneža, ki ga taji z dejanji in življenjem, privede sploh vsacega grešnika, ki greši pri polni zavesti in z resno voljo grešiti. O svoboda, kako grenak utegne biti tvoj sad: polna blagoslova si, a tudi polna prokletstva. Kakor žarko solnce si, ki obudi naravo iz zimskega spanja v prekrasno pomlad, a kakor plameneča strela si, ki z enim udarcem uničiš bogato žetev duha in srca.

Če ste vse to dobro pomislili, predragi, recite: ali bi si marsikdo ne želel, da mu Bog odvzame ta nevaren dar? ali ne bi marsikdo raje videl, da nima svobodne volje? — Vi se večkrat čudite, odkod toliko zla in hudega in krivic na svetu. Vi ne morete umeti, kako to, da vas vkljub boljšemu spoznanju vedno nekaj vleče v greh. In vi se vprašate: ali je Bog svet tako ustvaril? Nikakor. Vse to razdejanje na svetu in v človeku je odtod, ker je nekdo zlorabil, napak rabil svojo svobodno voljo. Bog ne razdira, ampak ustvarja, ohranja. Bog je svet ustvaril v ljubezni in prostosti, a človek je podrl to ljubezen, ker je zlorabil prostost. Namesto ljubezni je nastopila pravičnost, stroga, ostra, neizprosna pravičnost božja, ki poplačuje dobro in hudo kaznuje, natanko, kakor si je kdo v svoji svobodi izvolil, za kar se je v prostosti odločil in kar si je potem zaslužil.

* . *

In ta pravičnost božja, ki poravnava, kar je Adam zagrešil v svobodni volji, kaže se nam v najstrašnejši obliki na sv. križu. Če pogledamo trezno in mirno sv. križ, kot tehnico pravičnosti, nas mora pač prevzeti strah pred to pravičnostjo, pa tudi strah pred svojo prosto voljo, ki je zakrivila strašno smrt Jezusovo na križu.

Rekel sem: s svojo prosto voljo si človek zasluži plačilo ali pa nakoplje kazen. Treba je torej človeka dati na poskušnjo. Ko je Gospod Bog sam dal človekovo prosto voljo vprvič na poskušnjo v raj, je dejal: *Katerikoli dan bosta jedla, bosta morala umreti*. Ta zažugana smrt je dvojna: smrt na duši; kdor se upre volji božji, odpade od Boga, ki je življenje naše duše;

smrt na telesu: kadar se duh loči od Boga, imelo bi se takoj tudi telo ločiti od duha, ker le v Bogu živimo in smo. In če takoj za grehom ne nastopi ločitev duše od telesa, smrt, je to pripisovati le neskončno potrpežljivemu usmiljenju.

Iz tega razvidite sami, preljubi, da smrt ni nič naravnega, ampak nekaj protinaravnega in sicer grozovito protinaravnega. *Bog ni naredil smrti*, berem v knjigi modrosti (1, 13.) in sveti Pavel pove, odkod je prišla: *Po grehu je prišla smrt na svet* (Rom. 5, 12.). To kar je Bog ob stvarjenju združil, to smrt raztrga: duša se loči od telesa, s katerim je tako tesno združena. In kdo še ni videl, kako silna in strašna je ta ločitev? Le svetniki so se smrti veselili, ker so že prej duha odtrgali od vse posvetnosti, a veselili so se samo v duhu, po telesno so tudi oni čutili grozno silo smrti. Večini ljudi je zato iz srca vzeta beseda: *O smrt, kako grenak je tvoj spomin!* Že samo spomin na smrt torej pretrese površne, zanikarne in mlačne kristjane, kako britka pa jim še le mora biti smrt sama! — In ta grozna smrt tudi mimo Jezusa ni šla, ne da bi mu dala okusiti svoj grenki kelih. Prišla je smrt nanj in ga zmagala, a s svojo smrtjo na križu je Kristus smrt premagal. Umrli je, da bi mi živeli. In tam na križu je nad njim stegnjena roka pravice, da udari in kaznuje nedolžnega za grešnika. Preljubi, ali umete grozo te pravičnosti? Mislite si velicega hudodelca, ki je ropal in moril in požigal, ki je bil pravi satan v človeški podobi: Komu se bo smilil, ko ga bodo peljali na morišče? Da, marsikomu se bo kazni premalo zdelo, če hitro umrje, in vsi bodo rekli: po pravici se mu je zgodilo. Potem pa stopite v duhu k postelji umirajočega, odraslega človeka; smili se nam, ko se zvija v bolečinah in ječi v smrtnih težavah, a mislimo si in tudi rečemo mu in on govori za nami: „Naj bo za pokoro za moje grehe.“ Toda, če vidite nedolžnega, srčkanega, ljubeznjivega otroka umirati in se premetava v smrtnem boju bitje, ki še grešilo ni: komu bi se ne smilil? In kako marsikdo reče v prenegljivosti: Zakaj Bog pusti tako trpljenje, če je pravičen? Predragi moj, poglej na križ in videl boš še vse kaj hujšega! Neskončno sveti, pred katerega svetostjo padajo angeli na svoj obraz tu trpi, skozinskoz nedolžni umira v največji sramoti, najhujši zapuščenosti, nedopovedljivih mukah. Ali te to trpljenje prav nič ne gane? Zakaj se tukaj ne drzneš godrnjati nad božjo pravičnostjo? Zares, reči moraš: *Tvoja pravičnost* . . . Kateri angelski razum bi si mogel izmisliti to, da Bog

trpi za stvari? Angelom je tedaj Bog razodel, da bodo morali moliti bitje, ki bo Bog in človek, da se bodo morali klanjati včlovečeni Besedi: in samo to razodetje se je zdelo zanje tako poniževalno, da so se uprli Bogu in bili potem zato zavrženi. Kdo ve, kaj bi se bilo zgodilo, ko bi jim bil Bog povedal še to, da bodo morali moliti tega Boga-človeka na križu ponižanega do podobe grešnika!?

Sv. križ je tehtnica, na kateri naj bi se odtehtali grehi vsega človeštva, storjeni vsled napačne rabe prostosti: s čim bodo odtehtani, s čim bo dolg poplačan, kako zadoščeno božji pravici? Na eni strani tehtnice so grehi sveta, na drugi pa visi Jagnje Božje: to je odkupnina, to zadoščenje! *Bratje, kliče sveti Peter, pomnite, da niste odkupljeni z minljivim zlatom in srebrom, ampak z drago krvjo Jezusa Kristusa, čistega, neomadeževanega Jagnjeta.* (1. Petr. 1. 18.) Kri sina božjega je morala teči, da je izbrisala grehe. Nesmrtni kralj vekov je moral umreti, da smo odrešeni. Kdo bi ne zatrepetal strahu pred to strašno pravičnostjo, ki niti Sinu Božjemu ne prizanaša, ampak iztisne iz njega zadnjo kapljo krvi, dokler dolg ni poplačan do cela. Narava sama se je tresla, ko je zrla Gospoda v objemu smrti. Solnce je zakrilo svoje obličje, kakor da ne more videti te grozne smrti. Skale pokajo, ker se ne ganejo srca ljudi. Zemlja se trese, ker z železno nogo stopa Pravica na Golgoto, da tam zadobi svoje zadoščenje in pobere svoj davek. Črna tema zagrne nebo in zemljo, da tako kaže obilico naših grehov. Tako krvavi, trpi in umira Jagnje božje kot klavna daritev Pravice.

In nikar ne mislite, preljubi, da Jezus bridkosti smrti ni občutil. Res da je Bog in se božja narava tudi v trpljenju ni ločila od človeške, pač pa ga je zapustila brez vse tolažbe in pomoči in olajšanja. Na vrtu Gecemanskem vije roke in ves oblit s krvavim potom prosi v onemoglosti trepetajoče človeške narave: *Oče, ako je mogoče, naj gre ta kelih od mene.* Prav nobene tolažbe mu ne privošči Božja pravica, do dna mora izpiti grenki kelih trpljenja, prav do zadnje kaplje, sicer ne bi zaklical tako milo — otožno: *Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?*

Glejte, preljubi, v šoli sv. križa se učimo, kaj je storila zloraba človeške svobode: greh, in kaj je za to zahtevala pravičnost božja: smrt Sina Božjega in sicer tako smrt!

In če Bog kaznuje narode in države, rodove in posamnike, če jih tepe in obiskuje ter jim pošilja nadloge in težavo: kdo se bo še upal reči: Bog je preoster v svoji pravici? Glej na križ in obmolknj, ukloni glavo in reci: „Zaslužimo, kar trpimo.“ Ne zaslužite? Pomislite vendar malo vpricho sv. križa, tehtnice pravice, kaka je vaša pravičnost, in potem ne boste nič več ugovarjali, če ste le količkaj pošteni in vestni. Kaka je vaša pravičnost do Boga? Mu daste, kar mu gre? Ali se mu klanjate dan za dnevom v molitvi? Ali posvečujete njegove dneve? Cele nedelje dopoldan delajo naši rokodelci, še k maši nimajo časa iti in tudi učencem ne puste: in če jim Bog ne da blagoslova in ne teka: se je temu čuditi? Se je temu čuditi, če jih kaznuje po svoji pravičnosti, ko imajo nedeljo popoldan in pondeljek cel dan prosto in časa dosti? Bodite vi pravični Bogu in Bog vam bo v svoji pravičnosti dobro z dobrim povrnil. Ali skrbite pred vsem za čast božjo: ali vam ni stokrat bolj mar zabava in veselje, obleka in lepoticje, čast vaša in denar? Temelj krščanske pravičnosti, pravičnosti nasproti Bogu je: *Iščite najprvo božjega kraljestva in njegove pravice*. Pa se dobe ljudje, ki se kristjani imenujejo, pa še za dobre bi radi veljali, ki jim je pa tako božje kraljestvo v srcih kakor tudi božje kraljestvo na zemlji zadnja briga, a imajo za vse drugo časa in zmožnosti in denarja dosti. Za cerkev in cerkveno življenje nič: za zabavo in novosti vse. Ali je to pravično? Če jih pa Bog na eden ali na drugi način udari, pa bi najraje postali brezverci, ko bi jih sram ne bilo. Vprašamo vas, ki se vsak dan zaznamujete s sv. križem: ali vas ni do srca in ušes sram take krivičnosti nasproti Najvišjemu, ki tako strašno kaznuje grehe naše nad svojim Sinom? — In naj vam še izprašam vest o pravičnosti do ljudi? Ali so vsi zakonski pravični med seboj? Na videz silno malenkostno vprašanje, a vzroka tako mnogim družinskim preprirom in tolikim telesnim in dušnim nesrečam ni iskati drugod kot v pomanjkanju medsebojne pravičnosti. Kako je s pravičnostjo med predstojniki in podložniki, gospodarji in posli? če ni pravičnosti, višji nižje izrabljajo kar se le da, nižji pa višje odškodujejo koder in kakor le morejo. Pomanjkanje pravičnosti je vzrok toliko pre nagljenih, pre drznih in škodljivih sodb. Ljudje sodijo samo po merilu svoje lastne sprijenosti; kakršni ste sami, tako druge sodite. Ne upoštevate pa raznih razmer in okoliščin dotičnega, da bi tako pravično sodili. In tista neverjetno velika nevoščljivost

med posameznimi stanovi, ki drugemu niti življenja ne privoščijo: kaj mar ne pride od tod, ker ljudje poznajo pravičnost k večjemu le po imenu? — Vse to, preljubi, nas sicer uči in zahteva krščanska ljubezen; ta bi morala prevevati ne samo besede, ampak tudi dela: a ker te ni, bi morala vsaj stroga pravičnost vladati. In da je ljudje ne poznajo: odkod to? Križa se boje: njegov nauk jim je nespamet, njega zapovedi pretiranost. Zato pa ni mogoče, da bi vladala pravičnost, koder ne poznajo sv. križa in se mu ne klanjajo.

Povzemite sedaj, preljubi, vse, kar ste danes slišali! Domsislite se na prostost človeško: kako nevaren dar je to, in koliko hudo pride od tod, ker ljudje svobode ne obrnejo prav. Potem pomislite, kako strašna in natančna je pravičnost božja: sv. križ in na njem kot odkupnina za naše grehe Jezus Kristus, nam to govori dovolj jasno. Na to pa obrnite pogled v svoje srce in svojo dušo in svoje razmere, in našli boste, da vam nič ni posebno mar pravičnost. Če to vse dobro prevdarite, kaj ne boste tudi vi trepetaje rekli z Davidom: *Prešini moje meso s tvojim strahom, o Gospod, (ker) bojim se tvojih sodb* (Ps. 118. 120). Le tako recite, preljubi, in prvi korak na poti prave božje modrosti je storjen, kajti *strah Gospodov je začetek modrosti*. Gotovo, težak korak in bridka pot, a za to žalostjo in tem strahom pride radost in veselje in tolažba in zdravje in mir. Preljubi! Če stojite pred križem, stojite na razpotju, in v svoji prostosti se lahko odločite ali za dobro ali za slabo. In tudi strahu pred Pravičnostjo se lahko ubranite: a vprašam vas, boste li mogli ubežati Pravičnosti sami? Nikdar ne! Ali ni torej bolj pametno, da si grozno pravičnost božjo na tehtnici sv. križa ogledate prav natanko, pa vas prevzame strah Gospodov ter tako postanete modri? Čujte, kaj obeta še poleg modrosti Gospod: *Bojte se Gospoda, vsi njegovi sveti, ker oni, ki se ga boje, ne trpe pomanjkanja*. (Ps. 33, 10.) *Kdor se Boga boji, njemu se nič hudega ne primeri, ampak Bog ga varuje v skušnjavi in reši hudega*. (Sir. 33, 1.) *Angel Gospodov se bo vstopil krog njih, ki se Gospoda boje, in jih bo otel*. (Ps. 33, 8.) — Pa vprašate me, v čem obstoji strah Gospodov in kot njega sad toliko varstvo Gospodovo? Kajpada v tem, da ste pravični nasproti Bogu in ljudem v vsem, da ne delate greha. In greha ne boste delali, če po eni strani sami nase ne zaupate prav nič:

kako lahko vsak izmed nas v spačenosti svoje prostosti zaide na slaba pota! Po drugi strani pa z vsem srcem zaupajte v Križanega, ker „usmiljenje Gospodovo vlada nad njimi, ki se njega boje.“ In v tem usmiljenju vas bo Gospod obdaril s potrebnimi milostmi, da se spreobrnete zares in temeljito v stanovitno krščansko življenje.

Sklep je danes prav kratek: Vi se bojite smrti! Nič čudnega ni, zlasti če vaša vest ni mirna. Pa pogledjte pogosto na sv. križ in bojte se božje pravičnosti! Ko boste v že mrzlih rokah držali sv. križ in ga zadnjič poljubili, boste izkusili, kako resnične so besede: *Ves dan bodi v strahu Gospodovem, tedaj boš imel upanje poslednji čas, in kar pričakuješ, ne bo ti odvzeto.* Amen.

Fr. Salezij.

2. Jezusovo trpljenje na Oljski gori.

II. Jezus moli na vrtu Gezemani.

In padel je na svoj obraz in je molil.

Mat. 26, 39.

Skozi temni oblak Jezusovega britkega trpljenja, kojega smo začeli danes teden premišljevati, prošinja danes za trenutek svetli žarek Jezusove poveličane prikazni v naše resno premišljevanje. Jezus v nebeški slavi stoji pred svojimi tremi najljubšimi učenci, ter polni njihova srca s predokusom nebeških radosti. Učence prikazen tako prevzame, da na vse drugo pozabijo, da bi najraje ostali na gori Tabor, ter brez nehanja okušali sladkosti občevanja z Jezusom. Toliko moč ima obhoja z Jezusom do srca, ki se mu bliža v pravi ljubezni. Tudi tvoje srce, kristjan moj! je občutilo gotovo že kedaj, kako prijetno je, pri Jezusu se muditi, pogovarjati se z njim v pobožni molitvi. To pa le, kadar si molil po zgledu Zveličarjevem, ki je svoje prebritko trpljenje prišel s prisrčno molitvijo na Oljski gori.

Pridi torej danes z menoj na vrt Gezemani, ozri se na Jezusa vtopljenega v iskreno molitev, ter uči se od njega, kako da ti je treba moliti, da boš vselej, kolikorkrat poklekneš k molitvi, okušal enako sladkost, kakršno so okušali na gori Tabor učenci Jezusovi v razgovoru s poveličanim Gospodom.

Našemu božjemu Zveličaju nič ni bilo toliko pri srcu, kakor naše odrešenje, zato se je na tisto najskrbneje pripravjal. Zapustil je v ta namen nepokojni Jeruzalem, ter si poiskal tihi Gezemani in še tam se je oddaljil od svojih učencev za lučaj kamna. Tako ločen od svetnega šuma je zbral vse misli svojega srca, padel na svoj obraz, ter molil.

Postojmo tu nekoliko, in oglejmo si, kako naš Zveličar s svojim zgledom potrjuje, kar je tako rad učil z besedo. Jezus, ki moli, preden začne za naše odrešenje trpeti, nas glasno opominja, naj bi se tudi mi v vseh zadevah našega zveličanja zatekali k pobožni molitvi; s svojim zgledom nam pa tudi kaže, kako da naj se obnašamo med molitvijo, da bomo z njo častili Boga v duhu in v resnici.

Poglejmo pred vsem osebo tistega, ki moli na vrtu Gezemani, da nas zgled ponižnega Zveličarja navdaja z novim veseljem do molitve. Jezus moli, on, ki je zgolj svetost in mi nočemo moliti, ki smo zgolj hudobija. Moli tisti, ki nikdar ni storil nobenega greha, ne molimo pa mi, ki smo v grehu spočeti, v grehu rojeni in od vseh strani od grehov obdani. Moli On, ki je pravi živi Bog, mi pa tako neradi molimo, dasiravno smo revni prah zemlje. On moli, ki je vsegamogočen, kojemu sta pokorna nebo in zemlja, moli Stvarnik, brez kojega volje nobena stvar ne bi mogla živeti, nočemo pa moliti mi, ki brez volje in pomoči božje ne premoremo ničesar, ter se vedemo, kakor da ne bi potrebovali njegove pomoči. Od tod pa pride, da nimamo prave sreče pri svojih opravilih, koja navadno pričenjamo ter opravljamo brez vsakega zaupanja na božjo pomoč in ne pomislimo, *da vsak dober dar in vsako popolno darilo je od zgoraj, od Očeta luči.* (Ink. 1, 17.) Mi se tako radi zanašamo na svoj razum, preveč zaupamo na svojo moč, pozabimo pa, da je vsa naša pomoč v imenu Gospodovem. Zato pa mnogo začnemo, malo kaj pa dobro končamo in smo le premnogokrat podobni človeku, ki brez trdnega temelja stavi visoko hišo, a še preden dospe do stropa, poruši se mu zidovje do tal. Kristus je pričel naše odrešenje z molitvijo, da bi nam pokazal, naj tudi mi vsa svoja opravila in podjetja začenjamo z molitvijo v soglasju s starim latinskim rekom: „*Omnia cum Deo, nihil sine eo*“. Nič ni dobro končano, kar ni z Bogom pričeto, vse pa, kar je dobro izvršeno, je storjeno z božjo pomočjo.

In se je odtegnil od njih za lučaj kamna, in je padel na kolena, ter molil, (Luk. 22, 41.), piše dalje sv. evangelist Lukež. Prava prijateljica pobožne molitve je brez dvoma tiha samota. Zato so od nekdanj ljudje, ki so želeli pobožno živeti, iskali samotna prebivališča. Sv. puščavniki so se poskrili v odljudne puščave in samotne brloge; sv. menihi so se naselili v tihe samostanske celice, kjer so se, ločeni od posvetnega šuma, srečne čutili v svojem resnem premišljevanju. Človeški spomin je namreč toliko slab, naše misli tako nestanovitne, da utegne še tako malenkostna stvar našo pozornost na se obrniti, ter nas raztresti med molitvijo, ako si ne poiščemo za molitev pripravnega kraja ter primerne časa. Kolikokrat se prigodi, da nam preteče ura med molitvijo, preden smo začeli še le prav moliti. Dobi se steklo, ki ima to lastnost, da vžge reči, na katere skoz isto solnce posije. To pa le tedaj učini, ako se solnčni žarki v sredi stekla zberejo, ter tako zbrani posijejo na predmet, ki se ima vneti. Tako mora tudi človek zbrati vso svojo moč, vse počutke svoje duše, da morejo večne resnice razsvetiti njegovo pamet in svete želje vneti njegovo srce.

Ljubljeni v Gospodu! kako redka je pač med nami dobra molitev, zato, ker tako redko iščemo samoto telesno in še redkeje samoto svojega srca. Poklekniti na kolena, povzdigniti sklenjene roke, premikovati ustnice in jezik, to še ni molitev. Prav moliti se pravi, povzdigovati misli in želje proti nebesom, ter se v duhu popolnoma združiti z Bogom. Med sto ljudmi, ki molijo, jih le malo prav moli, ker jih je le malo, ki bi se med molitvijo hoteli tvegati posvetnih ali celo pregrešnih misli. Ti praviš, da moliš, pa med opraviлом, ki ga molitev imenuješ, misliš na svojo kupčijo, preračunjaš svoj dobiček, ter se mudiš pri drugih ti vsečih opravilih, ki tvojo pozornost odvrtaajo od Boga. Ti častiš Boga z ustmi, tvoje srce pa je daleč od Njega, ter je polno nadležnih, praznih, pregrešnih misli. Vsak najmanjši ropot iznenadi tvoje uho, vsaka malenkostna prikazen blišči tvoje oko, in tvoje truplo se vzdržuje le težko za nekaj trenutkov mirno in dostojno, kakor to zahteva toli sveto opravilo. Tvoja molitev, na tehtnico božje pravice položena, bi čudo malo tehtala. — Ako hočeš prav moliti, posnemaj Kristusa na vrtu Gezemani, poišči si primeren, samotni kraj, kjer si ločen od svetnega nepokoja, ter odloči pravi čas, da ne boš imel praznih, zbrani molitvi nasprotnih skrbi.

In padel je na svoj obraz in je molil. Kristus naš Odrešenik ni samo pokleknil k molitvi, temveč padel je s svojim sv. obrazom k zemlji in tako molil. Sin božji se poniža pred nami, kakor da bil največji grešnik, nevreden gledati, proti nebesom. Dasiravno je Gospod vseh angelov v nebesih in ljudi na zemlji, se vendar dela, kakor da bi bil nevreden, da ga nosi zemlja, kakor da bi se hotel skriti v krilo zemlje.

Predragi! Kako se pa mi kaj vedemo med molitvijo? Kako je naše telesno vedenje, kako za molitev pripravna naša duša! Se li tudi mi med molitvijo kaj zavedamo, da smo le revni črvi zemlje, da smo nevredni grešniki? Koliko lepih zgledov ponižne molitve nam predočuje sv. pismo! Pa ko bi tudi posnemali vse te prelepe zglede, ko bi bili med molitvijo enaki kralju Davidu v pokori, ter s pepelom tresli svoje glave; ali ko bi po zgledu kralja Ecehija z bodečimi, železnimi pasi prepasani hodili, ter se kakor Ninivljani v rašovnik oblekli, pa ne upali svojih oči povzdigniti proti nebu, kakor evangeljski cestinar, bi nam vendar še mnogo manjkalo do take ponižnosti, kakršno je razodeval naš božji Zveličar v molitvi. Bogu bodi potoženo, da v naših molitvah nobene ponižnosti ni! S prevzetno glavo, s predrznim obličjem, z radovednimi očmi, z naslonjenimi lakti, z razmišljenim srcem molimo, tako da se nam na prvi pogled pozna, da ne vemo ne kaj da delamo, ne kaj da govorimo, ne kje da smo. S svojo molitvijo želimo od Boga zadobiti odpuščanje grehov, milost pokore in poboljšanja, časno srečo, blagoslov božji, vsakdanjega kruha, ljubo zdravje itd. ker pa za dobro molitev nobene skrbi nimamo, ker med molitvijo nič na Boga ne mislimo, nobene ponižnosti ne razodevamo, zato tako redko dosežemo, česar prosimo. *Le molitev ponižnega oblake predere in se ne ustavi, dokler se tje ne približa in ne odstopi, dokler se Najvišji na njo ne ozre* (Eccles. 35, 21.), govori sv. Duh. Kdor se v molitvi vede kot revež, njemu se Bog skaže usmiljenega dobrotnika, kdor se med molitvijo kaže nevrednega grešnika, najde v Bogu milostnega očeta in kdor se iz prave ponižnosti ne upa pogledati proti nebesom, na njega pa Bog iz nebes pogleda. O kako malo nam je pač lastno tako vedenje med molitvijo! Kako neradi pripoznamo, da smo nevredni, prejeti božje dobrote, za katero prosimo! Kedaj je naše srce med molitvijo prešinjeno tolike ponižnosti, da bi molili s pobožnim Abrahamom rekoč: *Govoril bom s svojim Gospodom, dasiravno sem prah in pepel?* (1. Mojz. 18, 27.)

Kristus je med molitvijo, kojo je opravil za nas, padel na svoj obraz, mi pa, ko obdani od raznovrstnih potreb in nevarnosti za se molimo, nimamo nobene skrbi za pobožnost med molitvijo. On je od teže naših grehov bil na zemljo potlačen, mi ga pa še celo med molitvijo le z novimi grehi teptamo na tla. Zveličarja vidimo med molitvijo na obličju na zemlji ležati, mi pa med ravno istim opravilom ali celo ne pripognemo svojih kolen, ali pa tako, da je naše vedenje pri molitvi bolj zaničevanju božjemu, nego molitvi podobno. Koliko mine sv. maš, med katerimi ne moremo dostojno poklekniti, koliko cerkvenih obhodov in procesij, med katerimi pri nas ni videti nobenega vnanjega znamenja, s kojim bi skazali dolžno čast božjemu Odrešeniku. In ker se mi Njemu naproti tako malomarno in celo predrzno obnašamo, zato navadno ne zadobimo, za kar prosimo.

In je v tretjič molil, in govoril ravno iste besede. (Mat. 26, 44.) Trikrat se je božji Sin povrnil k svojemu nebeškemu Očetu, trikrat je molil in ga prosil. Ker ni v prvič dosegel, zato je prosil vdrugič; in ker drugokrat ni bil uslišan, ni nehal prositi, ampak prosil je tretjikrat ravno isto. Jezus nas v tem uči, da je božjih milosti in dobrot treba večkrat prositi, da Bogu stanovitna molitev dopade. „Nobene vrednosti, nobene moči nima molitev, koje ne priporoča stanovitnost“, piše sv. Gregorij. In sv. Bernard uči: „Bog hoče, da ga prosimo, da ga silimo, da ga takorekoč z nadležnostjo premagamo“.

Oglejmo si še nadalje prevzvišen zgled pri molitvi se mu dečega Zveličarja v naše osramotenje pa tudi v našo spodbudo. Kristus na vrtu Gezemani moli in bedi, mi pa v svoji dušni dremoti prespimo večidel svojega že itak kratkega življenja. Kristus se trikrat povrne k molitvi, mi pa se k isti enkrat težko pripravimo. Nobeden čas ni daljši, nego čas molitve in službe božje. Kratke so nam ure, ter cele noči pri igri, pri pijančevanju, v slabi tovarišiji, na plesu, pri ponočnih hojah, pri nepotrebnem govorjenju, dolge pa minute pri molitvi. Za vse drugo si odločimo čas in uro, le za molitev nam ne preostaja časa in nikoli nas zaspanost tako hitro ne posili, kakor pri molitvi. Kristus se je čez svoje učence pritožil, da tisto uro, ko je on trpeti začel, niso ž njim bedeli, kolikoveč pa velja nam pri molitvi tako zaspanim milo očitane božjega Odrešenika: *Tedaj še eno uro niste mogli čuti z menoj.* (Mat. 26, 40.) Bedenja je sicer veliko na svetu, toda le malo za Kristusa ali s Kristusom. Kako skrbno

je bedel izdajalec Judež tisto noč, ko je bil namenjen izdati svojega Gospoda! Bedeli so judovski veliki duhovni, pismarji in hlapci, a ne s Kristusom, temveč iz tega namena, da bi ga prijeli in izdali.

Bedijo in čujejo še danes mnogi, a ne s Kristusom. Bedijo ponočni razbojniki in tolovaji, da bi ložje ropali in morili. Bedijo ponoči tatje, da brez skrbi tihotapijo in kradejo. Bedijo nečistniki, da zapeljujejo druge, ter nemoteni nasičujejo svoje pregrešne želje. Bedijo pozno v noč oderuhi ter premišlujejo, kako bi mogli pridobiti več krivičnega blaga. Bedijo jezljivci, želeči maščevati se nad svojim sovražnikom, ter spraviti ga v škodo. Vsi ti pa ne bedijo z Jezusom, temveč zoper Njega. In mi? Kako malokedaj bedimo s Kristusom, kako redko molimo. Da v skušnjavah tako lahko pademo, da pred vsako težnjo bežimo, da boječi se male zamere ljudi s Petrom zatajimo Kristusa, da v svojih obljubah nič stanovitosti nimamo, vse to pride od tod, ker premalo z Gospodom bedimo. Kolikor grehov storimo, kakoli hudega pretrpimo, kolikor milosti zamudimo, vse to pride od tod, ker nam primanjkuje molitve, ki je najboljši pripomoček, premagati skušnjave, odvrniti kazni božje, ter sprositi si sleherno nam potrebno milost. *Prositate in bote prejeli* (Jan. 16.), zagotavlja Kristus sam. *Če gospod odlaga* (tebi dati za kar prosiš), *čakaj ga; ker bo gotovo prišel in se ne bo mudil*, (Habak. 2, 3.), zagotavlja Bog že po preroku. Če Bog odlaga, nam dati, česar prosimo, nam bo pa temveč dal, ter bo našo stanovitnost v molitvi poplašal s svojo dobrotljivostjo. Molimo torej s Kristusom ponižno, bolj s srcem, kakor z ustmi, molimo radi in pogosto, molimo stanovitno, da se pred grehom varujemo, da bomo obvarovani pred nesrečami, da zadobimo potrebne milosti. Ker pa, kakor vsak dober dar, tako tudi dar dobre molitve pride od zgoraj, zato k sklepu tega premišljevanja poklekimo pred Učenika prave molitve, ki na vrtu Gezemani moli ležeč na svojem obličju, ter recimo:

Najdobrotljivši Jezus! Ti tukaj pred nami na svojem božjem obrazu ležiš in nas revne grešnike zagovarjaš pred svojim nebeškim Očetom; mi pa tebe in Očeta le zaničujemo s svojim pregrešnim življenjem. Ti na kolenih kleče, ležeč na svojem obrazu, prosiš nam odpuščanja, mi pa vsak dan, vsako uro, vsako minuto kličemo maščevanje iz nebes. Ti nam za milost skrbiš,

mi pa pri tebi delamo sovraštvo. Ti za naše odrešenje trikrat moliš, mi se pa vedemo, kakor da bi nebesa že naša bila, kakor da nam ne bi bilo treba več za tiste skrbeti. Četudi molimo, je naše srce daleč od tebe in se kmalu naveličamo moliti. Zato božji Učenik in Gospod uči nas ti prave molitve! Kajti če bomo znali prav moliti, bomo znali tudi prav živeti, srečno umreti, ter si tako zaslužili krono nebeško. Amen. *Iv. Rotner.*

Tretja postna nedelja.

1. V šoli sv. križa.

III. Sv. križ, sedež usmiljenja.

Kakor se oče usmili svojih otrok,
tako se Bog usmili njih, ki se ga boje.
Pozna namreč naše slabosti, pomni, da
smo prah. Ps. 102, 13. 14.

Pogosto tožijo ljudje, da je naša sv. vera ostra, resna, žugajoča, trda, osorna. Da, predragi, morda ste tudi že vi sami, če ne govorili, pa vsaj mislili kaj takega. Pač slabo in krivo sodite svojo vero: saj je tudi mila, prijazna, ljubeznjiva, polna tolažbe in veselja, samo treba jo poznati! Res, napolnuje ušesa grešnikov z gromom in srca s strahom, pa tudi razveseljuje nedolžno oko pravičnega in solzno oko spokornika s sedmerobarveno mavrico miru in sprave. Krščanska vera je božja in zato resnična vera; ravno zato pa obenem svari in tolaži, rani in celi, udarja in boža, podira a tudi pozidava. Z grozno temnimi barvami nam slika nedopovedljivo nesrečo greha, s pretresujočimi besedami pa nam predučeje neskončno Pravičnost, ki za greh zahteva povračilo in žrtev. S tem zadene sv. vera človeka prav v središče srca, potare napuh in ga uči ponižnosti, odvrne ga od lahkomiselnih potov ter prešine z zdravilnim strahom Gospodovim.

Te temne, resne, da, grozne strani krščanstva kazal sem vam, preljubi, prvi dve uri v šoli sv. križa. Morda vam se je zdelo eno ali drugo pretirano, preostro. Ne morem pomagati, ker učiti moram celo in vso resnico, ne pa polovičarskega krščanstva, ako nočem biti izdajavec svete stvari Kristusove in sicer svetu všečni a lažnjivi prerok. Tega varuj Bog! A odslej imam preljubi, pri-

jetnejšo nalogo: pokazati vam nameravam sv. križ tudi v solnčnem svitu in blišču veselja — odpreti vam hočem studente tolažbe, ki izvirajo v obilni meri izpod skalnate Golgote, rad bi vam v šoli sv. križa pripravil lepih, veselih ur.

Jako razširjena, a tudi jako nespametna je namreč misel, da je v sv. križu samo žalost in otožnost. O ne, preljubi! Ravno tu je prava sreča doma, ravno tu je najti resnične blaženosti. Les sv. križa je sladek les. Kdor je le prejedel grenko skorjo njegovo, bo kmalu okušal njegovo čudovito sladkost. To sladkost je na primer okusil sv. Frančišek Asiški. Ko je bival v skalnati duplini na gori Alverni, je neko noč spet klečal pred sv. razpelom ves zamaknjen in zatopljen v molitev ter premišljevanje. Naenkrat ga je obšla tolika sladkost in iskrenost, da je začel klicati in klical celo noč: „O moja križana ljubezen! O moja križana ljubezen.“ O sv. križ našega Odrešenika! Kako malo pa te mi poznamo, da kako radi preziramo tvojo ljubezen. Otroci sveta se te boje, ker jim je znana samo tvoja grenkoba. A otroci božji, otroci luči koprneče stegajo po tebi svoje roke in te objemajo z veseljem, sladkostjo in ljubeznijo v srcu.

Morebiti se vam ne zdi umestno in primerno, če se hočemo veseliti ob vznožju križa? Res, raduje naj se nevesta, ko njen ženin umira strašne, krute, nasilne smrti? Kaj bi ne bilo veliko bolj prav, da bi prevzeti usmiljenja in sočutja s trpečim Jezusom bolešno zaklicali: *kdo mi da potokov solza, da jokam in ne neham?* — Jokaj, krščanska duša, ko gledaš svojega dobrega Jezusa v tolikih bolečinah, o le jokaj! A veseli in raduj se tudi: ker sladek je sad tega trpljenja. Veseli in raduj se, o človek, ker rešen in oproščen si grehov! Glej, Jagnje Božje, ki odjemlje grehe sveta! Glej, dobri pastir, ki da za svoje ovce svoje življenje! Mi vsi smo bili zašli kakor ovce brez vodnika in pastirja, vsak na svojo pot greha in strasti. In Oče se je usmilil svojih otrok. Dobro srce božje se je zganilo, ko je z viška nebes videlo toliko gorja in zla in nesreče, ko je videlo našo slabost in lahkomišelnost in nestanovitnost. Strašna Pravičnost je odjenjala: Bog se je usmilil človeka. O čudo dobrotljivosti božje! Bog se je nasusmilil! Čujte, kako krasno popisuje kraljevi pevec to usmiljenje:

„Usmiljen in milostiv je Gospod,
potrpežljiv je in jako usmiljen.

Ne srdi se vedno,
in ne preti večno.

Ne stori nam po naših grehah,
 ne povrne nam po naših krivdah.
 Kakor je nebo visoko nad zemljo,
 tako močna je njegova milost nad tistimi, ki se ga boje.
 Kakor je izhod daleč od zapada,
 tako daleč umakne od nas krivice naše.
 Kakor se oče usmili otrok,
 usmili se Gospod bogaboječih.
 Saj pozna, kakšna stvar smo,
 saj pomni, da prah smo.“

(Ps. 102.)

Veliko krajše, a vendar dosti bolj jasno in lepo pa nam opisuje usmiljenje božje novi zakon v onih znanih besedah: *Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da, kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, ampak ima večno življenje.* Še krajše pa je zapisal Bog dokaz o svojem usmiljenju na Golgoti: Sv. križ.

In tega usmiljenja, tega tako nezaslužena usmiljenja, bi se ne veselili? Če je ostalo naše oko suho in srce trdo, ko smo gledali obilico svojih grehov, če nas ni prav nič pretreslo, ko smo zrlí grozno Pravičnost: kako bi se mogli ubraniti solz, ko gledamo danes to nedopovedljivo usmiljenje? Mi smo zaslužili prokletstvo in kazen, pogubljenje in večno smrt, a Jezus nam dá blagoslov in milost, življenje in zveličanje. Recite torej, preljubi, s psalmistom: *Gospodovo usmiljenje bom vekomaj opeval: Od roda do roda bom oznanoval z ustmi tvojo resnico.* (88. 2.) Pod križem sta se čez 4000 let spet srečali resnica in usmiljenje, pod križem sta se poljubila mir in pravičnost.

O človek, glej torej na križ, glej veselega srca, saj gledaš usmiljenje božje, pa uči se s v e t e g a z a u p a n j a. To je naloga tretje ure v šoli sv. križa.

Oče usmiljenja in Bog vse tolažbe! ki si svojega Edinorojenega dal v smrt, da bi mi imeli življenje; razveseli naša srca z žarkom upanja, da bomo potrjeni v zaupanju na tvoje usmiljenje smeli vsak čas priti k sedežu tvojega usmiljenja in prositi: Oče usmiljenja! usmili se nas!

Vi vsi, preljubi, poznate nauk sv. vere o izvirnem grehu: Adam je grešil, in mi vsi, ki smo po mesu in človeškem rojstvu Adamovi otroci, smo deležni tega greha in kazni za ta greh. Ta nauk je čisto jasno razodet in zapisan pri sv. Pavlu: *V njem (Adamu) so vsi grešili.* (Rom. 5.) — Zares, žalostna dedščina:

mesto bogastva in časti podedujemo revo in sramoto. In tej dedščini se ne more nihče odpovedati, če bi še tako rad. Komaj zagledamo luč sveta, smo že v razporu z Bogom, njegovi neprijatelji, otroci njegove jeze. Priznam, predragi, da je to na prvi pogled trd nauk! Kdo ga more poslušati, kdo prenašati? Upira se mu človeško srce, ko trpi pod mnogovrstnimi hudimi nasledki greha; upira se mu razum, ter išče, kako bi oporekal tej skrivnosti, o kateri tolikrat pridigujemo, katero pa kaj malo razumemo.

Dà, preljubi, nauk o izvirnem grehu je skrivnost od Boga nam razodeta. Da res podedujemo greh, to vemo, ker čutimo; toda kako se to zgodi, tega ne vemo in ne razumemo. A verovati moramo vseeno, čeprav ne razumemo. Nikar ne poslušajte ljudi, ki pravijo, da je za človeka sramotno verjeti, česar ne razume. Saj ni res! Glejte, koliko skrivnosti nerazumljivih imamo tudi v naravnem, navadnem življenju: a kdo jih bo za to tajil? Vi veste, da imate od svojih staršev telesno življenje, pa naj kdo pove, če ve, kako se združi duša s telesom? Kako se to zgodi, še noben učenjak ni dognal! In niti na um nam ne pride to tajiti, tega ne verovati, ker ne razumemo. — Toda, čemu segam tako daleč! Vedno in vedno govorimo o življenju, luči, toploti, moči: pa kaj vse to? Eden pravi tako, drugi tako, a dokazati ne more nobeden, da je res, kar trdi. Torej: ne razumemo, ne vemo; torej: same skrivnosti. Največji možje vede to priznavajo, da ne morejo priti mnogoterim stvarem do dna. In v naravnih stvareh radi vsprejemamo skrivnosti, samo v veri ne. Zakaj ne? Napuh nas ne pusti, da bi se Bogu vклонili. — Samo eno vas še vprašam, predno nadaljujem: vi posvetni modrijani, povejte nam: odkod trpljenje? odkod toliko hudega? odkod smrt? Odkod to, da se to troje drži vseh ljudi celo življenje, od zibeli pa do groba? Trpljenje je kazen, hudo je kazen, smrt je kazen: Zakaj so vsi ljudje brez izjeme kaznovani? Kazen je samo tam, kjer je greh. Če pa je splošna kazen, ali ne kaže to na splošen, podedovani greh? Odgovorite, odgovorite natančno, če znate, vi modrijani mesečnosti in uživanja? Ne morete? Jaz pa morem, ker verujem v podedovani greh, in kakor hitro se uklonim v tej veri, mi je kakor bi trenil vse jasno: odkod trpljenje, odkod hudo, odkod smrt. Kdo je na boljšem? Preljubi! Recite: Kdo bolje razumeva življenje, ali oni, ki se drže modrosti sveta ali modrosti križa?

Da se zazdi ta nauk trd in osoren tudi sicer vernim ljudem, je kriva njih enostranost. Če se vam zdi ta skrivnost trda, zakaj

bi si ne poiskali med mnogimi verskimi skrivnostmi druge, ki je ž njo v zvezi, pa mila, ljubeznjiva? Vse temne stvari v krščanstvu imajo tudi svojo jasno stran, vsak hud nauk kot protitežo, protitež, kak drug nauk, ki ga odtehta z milobo, tolažbo. In če se vi v svetohlinski pobožnosti zgražate in ponižujete našo sv. vero s tem, da pravite: „Kako more dobri, pravični Bog zaradi enega greha kaznovati vse ljudi?“ vam na to nespametno besedo nič ne odgovorim, ampak z veseljem in navdušenjem zakličem one besede sv. Avguština, ki jih peva diakon na veliko soboto ob blagoslovu velikonočne sveče: „O srečni greh Adamov, ki je zaslужil, da imamo takega in tako velikega Odrešenika!“

Čudno se sicer sliši, če blagrujemo greh, a vendar zares srečni greh Adamov. „Kar smo namreč po Adamu izgubili“, pravi sv. Irenej, „smo po Kristusu zopet dobili, da dobili še več, kakor pa smo izgubili“. Na dveh mestih (Rom. 5, 15. in Efes. 1, 7.) nas sv. Pavel jasno uči, da je Jezusovo odrešenje preobilno. In ta preobilnost Jezusovega odrešenja na križu nam kaže v čudoviti svetli luči usmiljenje božje ljubezni. Kdor premišljuje samo nauk o izvirnem grehu, ga pač utegne ta resnica potlačiti, potreti. A če privzame zraven nauk o odrešenju, ne more se dovolj načuditi velikosti usmiljenja in se ga veseliti.

Sad drevesa v raju je bil povod naše prevelike nesreče. Usmiljenje božje pa je zasadilo na Kalvariji drugo drevo, katerega sad je zdravilo za našo slabost. In sam Sin božji je šel na to drevo križa, da ugonobi staro kačo, da je na lesu premagal njega, ki je nas premagal bil na lesu. Križ, z božjim jagnjetom, obložen križ, je sedaj drevo življenja, ki se kar šibi obilice zaslužnja Jezusovega. Na gori je zasajen ta križ, sredi človeštva stoji, da vsi vidijo znamenja zveličanja, da vidijo milost in odrešenje, katero vsem grešnikom ponuja božje usmiljenje. Od vzhoda do zahoda, od poldneva do polnoči razteza drevo križa svoje veje, da pridejo vsi narodi zemlje in mirno prebivajo v njegovi senci. *Pridite vsi, ki ste trudni in obteženi, in jaz vas bom poživil*, kliče na križu razpeti Jezus vsem rodovom in jim ponuja zaklad svojega za nas tako dragocenega trpljenja. Reven je postal do nagote, da bi mi obogateli, ranjen je bil po celem telesu, da bi bili mi ozdravljeni, umorjen je bil, da bi mi živeli. Vse udarce, katere bi morali mi grešniki prejeti, je on prestregel s svojim presv. Telesom. Ko je Mojzes prišedši z gore Izraelce zalotil pri malikovanju zlatega teleta ter jih hotel v prvem hipu kazno-

vati, je stopil pred Gospoda rekoč: *Gospod, vem, tvoje ljudstvo se je hudo pregrešilo, toda ali jim odpusti ta greh ali pa izbriši mene iz knjige življenja.* (Exod. 32, 31.) Tako se je Jezus postavil kot usmiljeni srednik med razjarjenega Očeta in grešno človeštvo, in na križu viseč med nebo in zemljo je klical: *Odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo.*

Torej predragi, bomo še *tožili* o izvirnem grehu in njega kaznih? Dolžno pismo, ki je pričalo zoper nas, je pribito na križ. Cena našega odrešenja je plačana; odtehtana žalostna zapuščina Adamova z zasluženjem Jezusovim. Veseli se o človek! Grešnik si bil prej, sedaj odrešen. Raduj se, Adamov sin! Izšlo je solnce zveličanja! V temi si? Križ je luč. Slab si? Križ je moč. Bolan si? Križ je zdravilo. Smrti se bojiš? Križ je življenje. Strah te je grehov? Križ je odpuščanje. *Hvalite Gospoda, ker je dober; njegovo usmiljenje traja vekomaj. Reci Izrael: on je dober, njegovo usmiljenje je vekomaj.* (Ps. 117). Tako tudi mi. Zares, saj tu na križu vidimo, jasno kakor v solnčnati luči, kako dobrotljiv in usmiljen nam je Bog. Angeli so grešili, takoj jih Bog pahne v večni pekel. Njim ni usmiljenja in pokore. Pa greši sin prahu, in glej! Sin božji se ponudi, da se daruje mesto nas. In gre križevo pot in gre prelit svojo kri do zadnje kaplje za odpuščanje naših grehov. Res veliko, neizmerno je usmiljenje Gospodovo, a ni ga še konec.

Dan za dnevom, uro za uro se ponavlja velika spravna daritev na naših altarjih. Nekrvavo se spet daruje pri vsaki sveti maši Jagnje božje na skrivnosten način. Ravno tisti Jezus se tu daruje nebeškemu Očetu kakor na Golgoti, in ko pride na mašnikovo besedo iz nebes, prinese s seboj neizmerni zaklad zasluženja, da z velikim zaupanjem stopamo pred Pravičnost in kličemo: „Oče! Glej tu svojega Sina! Glej rane križanega! Odpusti nam! Usmili se nas!“ In Oče pogleda z dopadanjem na svojega Sina v rokah mašnikovih, v rokah naših, oblaki jeze božje se razprše, in prisije solnce večne ljubezni in krasna mavrica miru in sprave se razpne nad nami, z enim koncem oprta na Kalvarijo, z drugim na altar. Ena in ista daritev je, eden in isti dar, eden in isti veliki duhovnik, ki nam deli milost in usmiljenje.

Glejte, preljubi, ta veliki čudež je iznašlo božje usmiljenje, da nam pri sv. maši sije kot žarko solnce usmiljenja do konca dni. S kolikim spoštovanjem pa tudi s kako svetim strahom in zaupanjem moramo torej biti navzoči pri sv. maši. In kadar zapoje

zvon, kako radi bi morali prihiteti zajemat si odpuščanja in usmiljenja za svoje številne grehe, ker tu stopamo neposredno pred usmiljenje Božje. „Kaj je greh“, pravi sv. Janez Zlatoust, „nasproti usmiljenju božjemu? Kakor pajčevina, ki jo veter raztrga, kakor slama je, ko jo takoj povžije ogenj usmiljenja.“ Sicer je grešnik pred očmi Božjimi tako ostuden in grd, da ne moremo umeti, kako da ga še pusti živeti. Ne en trenutek bi ga ne mogel strpeti, ko bi bil samo pravičen, a ne tudi vsemogočen. Zato pa je pisano: *Vseh se usmiliš, ker vse premoreš.* (Modr 11, 24.) Kako že pravimo pri sv. spovedi? „Spovem se Bogu vsemogočnemu.“ Ni brez pomena to. Ker namreč Gospod vse premore, more tudi odpustiti. Čudno se nam zdi, kako je Bog s svojo vsemogočno besedo ustvaril svet, a veliko bolj čudno se nam mora zdeti, kako moč božja iz grešnika napravi pravičnega in svetega kakor nas uči sv. vera naša.

Kolika tolažba je v tej veri za uboge grešnike! Ne reci, o človek: Bog mi ne more odpustiti. Vi si morebiti mislite, preljubi, da je le malo takih ljudi, ki bi tako govorili. Verjemite mi, prav veliko jih je, kateri kar zapopasti ne morejo, da jim je Bog grehe odpustil in jih hoče ter more odpustiti. Takih nezaupnih duš je prav veliko. Enkrat je Gospod učencem razlagal, kako težka je pot v nebesa, in učenci so rekli: *Kdo bo pa potem izveličan?* Jezus pa odvrne: *Pri ljudeh to ni mogoče, pri Bogu pa je vse mogoče* (Mark. 10. 26.)

Če namreč pogledamo svojo slabost in omahljivost, bi pač skoro obupali, če pa pogledamo božje usmiljenje na križu in pri sv. maši, more tudi največji grešnik upati na odpuščanje. Sv. Avguštin uči: „Dvomiti nad usmiljenjem božjim in mistiti, da ne odpusti, se pravi Boga ravno tako razžaliti, kakor če bi dvomili, ali je sploh Bog“. Kdor namreč veruje v Boga, mora tudi verovati v neskončno njegovo svetost, pravičnost, usmiljenje, in kdor bi eno teh lasnosti tajil, bi moral tajiti Boga samega. Zato pa tudi pravimo v apostolski veri: „Verujem v odpuščanje grehov“. Dajmo torej prav trdno zaupati v usmiljenje božje, in vsak najmanjši dvom takoj zapoditi. Sv. Hieronim zatrjuje, da je izdajavec Judež Boga bolj razžalil s tem, ker je obupal nad božjim usmiljenjem, kakor pa s tem, da je prodal in izdal svojega Učenika in Gospoda. Bog varuj, da bi kdor koli rekel kakor Kajn: *Moja pregreha je prevelika, kakor da bi zaslužil odpuščanje.* Naj bodo vaši grehi še tako veliki, večje je še vedno božje

usmiljenje. Da, človek niti ne more toliko grešiti, da bi Bog ne mogel odpustiti. In ko bi en sam človek v sebi združil hudobijo vseh ljudi, pa je božje usmiljenje še neskončno večje. Tako govori Bog sam: *Ako bi bili vaši grehi kakor škrlat, bodo beli kakor sneg; in ako bi bili rdeči kakor baker, bodo beli kakor volna.* (Isai. 1. 18.) Seveda, mi ne zaslužimo, da bi nam Bog odpustil, marveč Kristus na križu nam je to zaslužil. Tudi ko bi se bičali do krvi in se postili vse dni svojega življenja ob kruhu in vodi in spali na trdih tleh: niti najmanjšega greha bi ne mogli izbrisati pred Bogom. Le Kristusovo neskončno zasluženje, zasluženost na križu, ponavljajoče se pri sv. maši, le samo to nagiba Očeta k usmiljenju in odpuščenju. Pred križem vrzimo svoje grehe na tla, potem pa skrijmo svoje duše v presvete rane Jezusove in njegova rešnja kri nas bo omila. *Kdo bo tožil izvoljene božje? Bog je, kateri opraviči. Kdo jih bo obsodil? Kristus Jezus je, kateri je umrl, kateri je tudi vstal, kateri je na desnici božji, kateri tudi prosi za nas.* (Rom. 8, 33. 34.) Ne obupaj, o grešnik, ker grešnike je prišel Jezus iskat in poklicat, in izveličat vse, ki verujejo v njegovo sveto ime. Njegovi nasprotniki so mu celo očitali, da je z grešniki prijatelj. Zares je grešnikom najboljši prijatelj. K njim gre v hišo in je ž njimi naravni kruh, da jim za to lomi kruha božje besede in milosti. Grešnike ozdravi vseh telesnih in dušnih bolezni, hudobne duhove izganja iz njih duš in njih teles. In kolikrat pritečejo kakor med iz njegovih ust sladke besede: *Pojdi v miru, tvoji grehi so ti odpuščeni.* Za grešniki gre, kakor pastir za izgubljeno ovco, čez hribe in doline, čez morje in reke, skozi puščave in poljane, po mestih in vaseh išče izgubljenih ovac, in ko se utruji te ljubezni polne hoje, počiva pri Jakobovem vodnjaku. A tudi tu ne miruje njegova ljubezen. Ves prevzet gorečnosti za duše pozabi na jed in pijačo, in se pogovarja s Samarijanko in spreobrne ubogo grešnico. To je edina in največja želja njegovega srca: da se niti eden teh ne pogubi, ki mu jih je Oče izročil. To je Jezusovo usmiljenje v življenju, to Jezusovo usmiljenje na križu, to je Jezusovo usmiljenje pri daritvi sv. maše. *To je milost Gospodova, da nismo pokončani: ker njegovo usmiljenje ne jenja.* (Thren 3, 22.)

Če sem vam danes, preljubi, govoril o usmiljenju Gospodovem, vam pa nisem govoril za to, da bi še grešili na njegovo usmiljenje, ampak da bi vas to neskončno usmiljenje vendar

enkrat nagnilo k pravi pokori, da opravite letos prav dobro velikonočno spoved, kakršne morebiti niste opravili že leta in leta, in da se resnično poboljšate. *Kajti usmiljenje njegovo je od roda do roda njim, ki se njega boje.* On odpušča le onim, ki se hočejo grehu odpovedati. Prazno, da predrzno upanje je — zaupati na usmiljenje božje in trdovratno še dalje ostati v grehu, grešnih navadah, grešnih prilikah. Z eno roko držati sv. križ, kot znamenje usmiljenja, drugo pa stegati po grešnem uživanju in veselju, po krivičnem mamonu in bogastvu, po umazanih knjigah in časopisih, to ne gre, to se pravi izzivati, dražiti Pravico pa zaničevati Usmiljenje. Kako grdo in podlo se nam zdi, če kdo rabi prijateljevo zaupanje in dobroto za to, da mu škoduje in ga muči. Kaj ni še veliko bolj podlo in nizko zlorabiti usmiljenje božje, ki je Sina božjega pribilo na križ? Poleg križa Kristusovega vidiš na Kalvariji še dva druga. O teh pravi sv. Avguštin tako lepo: „Eden je bil rešen, da ne obupaš, a tudi samo eden, da predrzno ne zaupaš.“ Storite torej, preljubi, v tem postu vredni sad pokore, storite, kar ukazuje Bog (Is. 55, 7): *Naj zapusti hudobnež svojo pot in krivičnik svoje misli, in naj se vrne k Gospodu, in usmilil se ga bo, in k našemu Bogu, ker je bogat v odpuščanju.* Potem bo storil Bog to, kar obeta: *Gore se bodo majale in griči tresli, usmiljenje moje pa se ne bo ganilo od tebe, reče Gospod, tvoj usmiljeni.* (Iz. 54, 10.) Amen.

Fr. Salezij.

2. Jezusove trpljenje na Oljski gori.

III. Jezus krvavi pot poti.

Njegov pot je postal kakor kaplje krvi, tekoče na zemljo.

Luk. 22, 44.

Med raznovrstnimi bolečinami, ki kot žalostni nasledki izvirnega greha tlačijo slabotni rod človeški, so najhujše dušne bolečine in med njimi najsilnejša, ker najtežje ozdravljiva — žalost srca. Za vnanje telesne rane se kmalu najde kako zdravilo, ki vsaj za trenutek olajša ali nekoliko ustavi moč skeleče pekočine; od žalosti potrto srce pa dolgo časa ne pripusti nobenega zdravilnega leka, ter se utolaži navadno šele tedaj, ko je vzrok žalosti odstranjen, ali ko je srce v smrti nehalo biti.

Zato se pa vsaka notranja, dušna prememba na zunaj ložje prikrije; žalost srca se bere tudi na obrazu sicer najsrčnejšega moža, ter sili tega k solzam, drugega k ihtenju in zdihovanju, tretjega celo k obupnosti; pa je pri mnogih že povzročila telesni propad ali pospešila predčasno smrt.

Silnejše žalosti pa, kakor je bila žalost božjega Zveličarja na Oljski gori, svet ni videl od svojega početka do danes. Ko bi Jezus ne bil podpiran od svoje božje narave, ko bi ne bil iskal in prejel pomoči od zgoraj, gotovo bi bil obnemogel pod težo žalosti, ki je s tako silo težila njegovo dušo, da se je razodevala tudi na zunaj v podobi krvavega pota. *Njegov pot je postal kakor kaplje krvi, tekoče na zemljo*, pravi sv. evangelijski. In ravno pri tej ginljivi podobi hočemo danes obstati, ogledati si s krvjo oblitega Zveličarja, ter prositi ga za milost, naj ta prežalosten pogled izvabi vsaj nekatere solze nad našimi grehi iz naših oči.

Ko je naš božji Odrešenik pričel svoje bitko trpljenje na Oljski gori, se je začela v njegovem božjem Srcu toliko huda vojska, da je pač edino le On bil v stanu zmagati. Od ene strani mu je poveljevala volja nebeškega Očeta, piti grenki kelih trpljenja, nad drugi strani se je pa nad trpljenjem zgražala slaba človeška narava. K trpljenju ga je silila neizmerna ljubezen do človeškega rodu, kojega rešiti pekla je njega žejalo vse dni življenja, a plašilo ga je pripravljeno, prestrašno trpljenje. Iz srca je želel iz sveta izbrisati greh, ki je kakor močna veriga pekla priklepil nesrečno človeštvo, a straši ga zaničljiv način pripravljene smrti na križu. Če je smrt že sama na sebi med telesnimi bridkostmi najsilnejša, je bila za Kristusa tem strašnejša, ker je imel umreti sramotne smrti na križu in ker je naprej vedel, da bo umrl še le tedaj, ko bo po neizrekljivih bolečinah na duši in na telesu prelil vso svojo sv. kri iz vseh žil, iz celega života, iz svojega ljubečega srca do zadnje kapljice. Med premišljevanjem tako sramotne in toliko hude smrti se je njegova človeška narava toliko prestrašila, da se začne boriti s smrtjo in bi bil med to dušno borbo gotovo umrl, ako ne bi bil s posebno božjo pomočjo smrti obvarovan in ohranjen za daljše trpljenje.

Predragi! naš Gospod je svojo smrt naprej videl, se tiste bal, se na njo pripravljaj, ter se z njo vojskoval. Kako redko in kako površno pa mi mislimo na smrt! V grehah živimo, pa de-

lamo, kakor da se smrti ne bi imeli bati, se na njo nič ne pripravljamo in se obnašamo, kakor da nam ne bi bilo treba nikdar umreti. In vendar je rečeno vsem, kar piše sv. apostol Pavel Hebrejcem: *Določeno je ljudem, enkrat umreti* (9, 27.) Vsi prednamci so šli gotovo pot smrti, nikomur se do sedaj še ni prizaneslo, tudi mi ne bomo izvzeti iz te splošne postave. Ko bi večkrat na to mislili, ter se pri tem spominjali svojih grehov, s katerimi smo v svojem življenju že žalili svojega Boga, — ko bi si pri tem spominu pred oči stavili vso nehvaležnost proti svojemu dobremu Očetu, ko bi od ene strani mislili na svoje večjidel hudobno, minulo življenje, na drugi strani pa na vse priložnosti in pripomočke k dobremu, koje nam je usmiljeni Bog ves čas našega dosedanjega življenja ponujal, koje smo pa mi iz zanikernosti in lenobe zamujali, tedaj bi pač očitno spoznali, kako silno da se nam je smrti bati. Pa naše srce je tako trdovratno, naše misli tako nestanovitne, naš spomin tako navezan na posvetne skrbi, da le redko, nekateri nikdar, ne mislimo na smrt. Zato se Jezus smrti prestraši, nam v pouk, naj bi se tiste bali tudi mi, ter jo pogosto premišljevali. Jezus se smrti ustraši, ker se boji, da ne bi umrli nesrečne smrti, on se torej boji smrti zavoľjo nas, dobro vedoč, da srečne smrti ne umrje, kdor se te večkrat v življenju ne spominja.

In njegov pot je postal, kakor kaplje krvi, tekoče na zemljo. Dolgo je trajala v Jezusovem Srcu vojska med strahom pred smrtjo in med ljubeznijo do nas. Strah pred smrtjo ga je silit k begu; ljubezen pa k stanovitnosti. Strah pred smrtjo mu je svetoval, pustiti trpljenje in ves človeški rod prepustiti strašni usodi; ljubezen do nas pa ga je tirala v vrvi in verige. Strah mu je veleval, ohraniti si drago življenje; ljubezen do nas pa je želela doseči svoj vrhunec v smrti. In glej! premagala je ljubezen božjega Srca. Krvavi pot na Kristusovem Telesu je bila ona rdeča zastava, ki jo je On na Oljski gori razobesil na obzidje satanove trdnjave. O čudna moč božje ljubezni! Prava ljubezen se poskusi v sili, kakor zlato v peči, in le tisti nas ljubi resnično, ki nas stanovitno ljubi tudi v nesreči. In take stanovitne in pristne ljubezni nas Sin božji ni učil le z besedo, temveč tudi s svojim zgledom. *Večje ljubezni od te nikdo nima, kakor če kdo življenje da za svoje brate* (Jan. 15, 13.), tako je učil naš Odrešenik, te besede je potrdil pa tudi s svojim sv. zgledom, ko se je v svoji dušni vojski na Oljski gori odločil za nas umreti

ter tudi res daroval svoje življenje za nas na Kalvarskem križu. Njegova ljubezen do nas je bila toliko močna, da ga nobeno mučeniško orožje ni splašilo ali ustavilo na potu v trpljenje in smrt. Ne vrvi, ne verige, ne šibe, ne biči, ne križ, ne zaničevanje, ne bridkost, ne trpljenje, ne smrt, nič ga ni moglo nazaj držati, ko je nastopil svoj strašni križev pot. Srčno, brez obotavljanja je zaklical svojim utrujenim učencem: *Vstanite, pojdimo! glejte približal se je, kateri me bo izdal.* (Mat. 26, 46.) Naj si je bilo še tako strašno vse, kar mu je hudobija neusmiljenih sovražnikov v trpljenje pripravila, ljubezen njegovega milega Srca je premagala vse, in kar se mu je poprej dozdevalo pretežavno, to trpeti so bile sedaj največje želje njegovega krotkega Srca.

V Gospodu ljubljene kristjani! primerjajmo sedaj mi svojo ljubezen s Kristusovo. Mi tako radi zagotavljamo, da ljubimo Boga. Če se pa ozremo na Jezusovo sv. kri, katero je On za nas pretil na vrtu Gezemani, moramo pač spoznati, da resnice ne govorimo. Le premislimo nekoliko, kolika bi morala biti naša nasprotna ljubezen do Jezusa, koliko da Jezusu dolgujemo, in kako da plačujemo ta dolg? Koliko pa ti kristjan storiš iz ljubezni do Boga? Koliko iz ljubezni do Boga voljno pretrpiš? Katero grešno navado si iz ljubezni do Boga že premagal? Kateri skušnjavi, ki te je odvrčala od Boga, si se dovolj krepko zoperstavljal? Božje in cerkvene zapovedi ti očitajo, tvoje besede in dejanja, tvoji vsakdanji grehi zoper te govorijo in te tožijo, da Boga ne ljubiš. Prava ljubezen do Boga ne pripusti nobenega greha, se ne strinja z božjim razžaljenjem. Naj nas torej presune pogled na Jezusa s smrtjo se za nas borečega, da se tudi mi v ljubezni do njega srčno vojskujemo, kadarkoli se nam bliža kaka skušnjava. „Ljubezen, pravi sv. Gregor, učini velike reči, ako je prava ljubezen, ako pa nič ne stori, prava ljubezen ni.“ In spet pravi isti svetnik: „Ljubezen se sramuje imena „težava“, t. j. njemu, ki ljubi, nič ni težavno storiti, temveč vse se mu lahko dozdeva.

Prav ginljiv zgled, koliko premore prava ljubezen, nam pripoveduje sv. Gregorij Turonski v svoji zgodovini Frankov. Kraljica Klotilda je bila od Amalriha in njegovih vazalov vržena v ječo, kjer so jo iz golega maščevanja na najkrutejši način krvavo mučili. Da bi v svojem bratu Gildebertu vzbudila sočutje, pošlje mu skrivaj v lastno kri pomočeno ruto z besedami: „Moreš li vse to gledati in neobčutljiv ostati?“ Ko njen brat vidi na poslani obleki kri svoje sestre in na pismu mile besede, vname se

v njegovem srcu toliko sočutje, da nima več pokoja ne po dnevu, ne po noči. Vedno mu sili v spomin očitane sestre: Moreš li vse to gledati in neobčutljiv ostati? Hipoma zbere vojsko, napade, premaga, ter oostro kaznuje mučitelje svoje sestre.

Kristjan moj! tudi ti vidiš v vrtu Gezemani kri svojega brata in Zveličarja, tudi ti slišiš glas pritožbe iz Njegovih ust: Moreš li vse to gledati in neobčutljiv ostati? Zberi armado vseh svojih dušnih moči, napovej vojsko grehu, najljutejšemu trinogu trpečega Zveličarja, da ko na njem gledaš od krvi rdečo obleko trpljenja, mu moreš tudi ti pokazati modro obleko pokore in spreobrnjenja.

Njegov pot je postal kakor kaplje krvi tekoče na zemljo. Naj v duhu stopi še enkrat pred naše oči podoba žalostnega Zveličarja na vrtu Gezemani. Edinorojeni Sin božji, veselje angelov, svetloba nebes, On leži v svoji krvi na zemlji in njegova brezmejna ljubezen do nas mu sili kri iz celega njegovega Telesa. Kakor skriti studenčni viri sicer iz prva le v neznatnih kapljicah prodirajo iz zemlje, pa se kmalu združijo v potok, ter daleč na okoli napajajo žejno zemljo, tako je prodirala sv. Rešnja kri sicer v malih kapljicah, a iz vseh udov Jezusovega Telesa, tako da je v svojem toku združena, kmalu močila grešno zemljo daleč na okoli. Kri je tekla iz oči, iz ušes, iz ust, iz prs, iz rok in nog — iz celega Telesa. Vsi udje Jezusovega nedolžnega Telesa so bili oblitni s krvjo, da bi bili ž njo oprani udje našega grešnega telesa. Kakor je vpila kri nedolžnega Abelna v nebesa za maščevanje strašnega bratomorstva, tako je vpila Jezusova rešnja Kri iz vrta Gezemani do nebes za maščevanje grehov celega sveta. Kri tekoča iz udov Odrešenikovih je pa tekla tudi tebi, kristjan moj, v opomin, da nehaš rabiti svoje ude v razžaljenje božje. Sveta kri, ki je tekla iz oči božjega Odrešenika, kliče proseč proti nebesom: *Odvрни moje oči, da ne gledajo nečimernosti.* (Ps. 188, 37.) da se ne bodo pasle po pregrešnih rečeh, da z dopadenjem ne gledajo stvari, ki bi skoz oči smrt spravile v tvojo dušo. Sveta Kri, ki je izvirala iz ust Zveličarjevih, ona vpije in te svari rekoč: *Tvoja usta naj ne govore goljufije.* (I. Petr. 3, 10.) Ne omadežuj svojih v Jezusovi krvi opranih ust, ne z goljufijo ali hinavščino, ne s krivico ali lažjo, ne z nesramnimi, opravljivimi ali zapeljivimi besedami, ne z umazano kletvijo. Sveta Kri, izvirajoča iz rok in nog Gospodovih, te opominja da pridno rabiš te ude v čast božjo in blagor bližnjega, ter da

se varuješ oskruniti jih z grehi, ki bi ti kedaj v uri, ko ti bodo mazilili tvoje ude v sv. poslednjem olju, bili le grenko očitane. Vsa nedolžna Kri, prodirajoča iz Jezusovega Telesa, ti je glasno svarilo, da nehaš še dalje z grehi izsiljevati krvavi pot svojemu Zveličarju.

Poslušaj torej glas svete rešnje Krvi, ter se daj po njej omehčati k pokori, k obžalovanju, k solzam nad svojimi grehi. Postoj nekoliko pred krvavečim Telesom Jezusovim, ter se resno vprašaj, s katerim svojih udov največkrat pomnožuješ Njegov krvavi pot na vrtu Gezemani? S katerim udom svojege telesa največkrat grešiš? Ali z drugimi besedami, kateri je tvoj najbolj navadni greh? Prizadevaj si sedaj med pripravo na velikonočno spoved spoznavati, ter slovo dati zlasti onim, če tudi le malim, pregreškom, v koje največkrat zabredeš in kojih se moraš med letom najpogosteje obtoževati.

Njegov pot je postal kakor kaplje krvi, tekoče na zemljo. Kako je pač to vendar mogoče, da se za sv. rešnjo Kri, koje ena kapljica je več vredna, kakor vsi zakladi sveta, na vrtu Gezemani nikdo ne zmeni, da mora kapljati na grešno zemljo in tamkaj pozabljena ležati? Kje ste vi čiste ljubezni do Jezusa goreči kerubimi in vi plamteči serafini, da vi najsvetejše krvi svojega božjega Kralja ne zbirate v zlate kelihe, ter je ne prenesete v sv. nebesa! Toda angeli božji to skrb nam prepuščajo. Sveta rešnja Kri je tekla v naše odrešenje, zato hitimo mi tisto pobirati, ko rosi na naše po grehlih omadeževane duše v sv. zakramentih ter v daritvi sv. maše. Zajemajmo jo radi iz teh dveh virov, ter darujmo jo, ko smo sami tako nevredni izprositi si od Boga odpuščenje in milost, darujmo sveto rešnjo Kri Jezusovo mesto sebe, rekoč: Poglej Oče nebeški! to je najsvetejša in najdražja kri tvojega večnega Sina, nad katerim imaš ti svoje največje dopadenje. On je preлил svojo kri, da bi z njo zbrisal naše grehe, ter poplačal naše dolgove. Ne oziraj se torej na nas grešnike, temveč na spravno kri svojega Sina in zavoljo nje bodi milostljiv nam revnim grešnikom. O Jezus! Res je sicer, da do sedaj nismo prav spoznali in po zasluženju cenili tvoje svete Rešnje krvi; s svojimi nogami smo jo teptali, kolikokrat smo grešili. Mi smo bili tista pusta zemlja, ki je rodila ostro trnje za tvojo sramotno krono. Za naprej naj bo vse drugače! Prizadevati si hočemo in paziti, da ne kapljice tvoje svete Krvi ne pade več po naši krivdi na grešna tla, svoje srce hočemo v dobri

velikonočni spovedi očistiti, da bo tako pripravna posoda za tvojo sv. Kri. In pri tej obljubi hočemo poklekniti in Jezusu za njegovo prelito Kri iz srca hvaležni zdihniti:

O usmiljeni Odrešenik! mi vemo, da je ena sama kapljica tvoje najčastitljivše krvi tolike vrednosti, da bi v odrešenje tisočeri svetov preobilno zadostovala. Zakaj vendar si torej že v začetku svojega trpljenja na vrtu Gezemani preli cel potoke Krv, tako da je bilo misliti, da ti je nič več ne preostaja za nadaljno trpljenje? O Gospod! to si ti storil, da bi mi spoznali: *kako obilno je naše odrešenje!* (Ps. 129.) Zadostovala bi kapljica, a tekel je potok. Kako in s čim hočemo mi revni grešniki tebi povrniti? O sram nas je, da smo v dobrih delih do tebe tako skopi! Ako iz ljubezni do tebe le eno kapljico pota spotimo, ali med premišljevanjem tvojega trpljenja le eno solzico prelijemo, se nam že zdi, kakor da bi bili Bog zna kaj velikega za tebe storili. Ali kaj je ena kapljica potu, ali ena sama solza proti toliki za nas preliti krvi? Mi nismo v stanu povrniti ti dobroto krvavega pota. Le nekaj s tvojo milostjo premoremo in to vse dni svojega življenja hočemo: tebe ljubiti, hvaliti in častiti. Amen.

Iv. Rotner.

3. O zamolčanem grehu.

Jezus je izgnal hudiča, ki je bil mutast, in ko ga je bil izgnal, je govoril mutasti. Luk. 11, 14.

Obsedenec v današnjem sv. evangeliju je bil velik revež, kajti po besedah dveh evangelistov je bil mutast in slep obenem; torej ni znal govoriti in tudi ni videl, dokler ni Jezus izgnal iz njega hudobnega duha. *Čegava podoba* je ta obsedenec? On je podoba grešnikova, ki pri spovedi kak smrten greh zamolči. *Muta st* je grešnik, ker molči, kjer bi imel govoriti, *slep je*, ker se straši spovednika, ki je vendar le človek, kakor on.

Velikonočna spoved se je pričela. Sv. Cerkev nele želi, marveč zaukazuje, da vsak kristjan v velikonočnem času opravi vredno sv. spoved in prejme sv. obhajilo, sicer jenja biti ud sv. kat. Cerkve in nikakor mu ne gre pokop na blagoslovljeni zemlji. Toda pomnite: Dolžni smo v r e d n o sv. spoved opraviti. Kdor pa le en smrtni greh vedoma zamolči, njegova spoved je nevedna,

je božji rop; in tak človek se pri spovedi nele prav nič ne očisti, marveč še bolj omažeževa in pred Bogom zadolži. Da bi moje poslušalce obvaroval te nesreče, hočem danes govoriti o grešniku, ki zamolči pri spovedi smrtni greh. Prosim, da me pazno poslušate, ker stvar je sila važna.

I. Dostikrat se zgodi, da pride *grešnik k spovednici* in pravi: Duhovni oče, tega greha se še nikdar nisem spovedal. — Pa si vedel, da je smrtni greh? — Vedel sem. Koliko let in pri kolikih spovedih si ga zamolčal? — 20 let pri 20 spovedih. In si prejel tudi sv. obhajilo? — Prejel — — O ubogi grešnik, ki si to storil; tudi tebe se je polastil hudobni duh in te storil mutastega, da pri spovedi nisi govoril, marveč zamolčaval. Premisli velikost svoje pregrehe!

Kaj so sv. zakramenti? Vidna znamenja so nevidne milosti božje, postavljena od samega božjega Zveličarja. Nikdar in nikoli jih človek ne more dosti dostojno in vredno prejeti. Kdor jih pa nevredno prejema, stori greh, ki vpije gori v nebo za maščevanje. Sv. spoved je *tista cevka*, po kateri se pretaka presv. Jezusova kri, da opere grešne duše naše. In glejte grešnik, ki zamolči greh, mesto da bi se s sv. krvijo omil, se še bolj omažežuje, zdravilo življenja spreminja v smrtonosni strup. O kolika nehvaležnost do božjega Zveličarja! Gospod Jezus Kristus je dejal apostolom in njihovim naslednikom: *Komur boste grehe odpustili, so jim odpuščeni*, komur jih boste pridržali, jim bodo pridržani. S temi besedami so spovedniki postavljeni za sodnike; oni imajo namreč presoditi, kateri grešnik je odveze vreden, kateri pa ne. Ker pa spovedniki niso vsegavedni, ker oni ne vidijo v srcé, torej mora spovedenec sam svoje srcé odkriti, on mora sam svoje grehe razodeti in sicer jasno in natančno, sicer spovednikova odveza nič ne velja. Kaj ti pomaga, če se še *toliko smrtnih grehov izpoveš*, enega pa zamolčiš? mar misliš, da ti bodo oni odpuščeni? Povem ti, da en greh brez družega ne more biti odpuščen; vsi bodo odpuščeni ali pa nobeden.

Rado se zgodi, kdor enkrat zamolči smrtni greh, da *ga dolgo časa zamolčuje*, in posebna milost mora priti, da se grešniku razveže jezik, morda kak misijon, pretresljiva pridiga, ali kaka nesreča v hiši ali družini. Hudoben duh namreč privzame *sedem družih duhov* in vsi ti obsedejo njegovo dušo in njegov

jezik in novejšje je huji kakor prvo. Bolje bi bilo, da bi tak grešnik nikoli ne šel k spovedi. Seveda bi bil on v nevarnosti večnega pogubljenja; ali vprašamo vas, če pa on nevredne spovedi opravlja, ali bo tako odšel svojemu pogubljenju? Nikakor ne; marveč vedno nižje se bo pogrezoval vsled obilnih božjih ropov.

Pa da bi pri tem ostalo. Ali grešnik, ki je bil mutast pri spovedi, se bliža tudi angelski mizi in prejme samega božjega Sina v svoje nečisto, pregrešno srcé. O sv. nebo, ki si v primeru z angelskim kruhom še premalo čisto, ali ne trepečeš pri tem pogledu? In vi angeli božji, ki si pred zakramentalnim Bogom zakrivate obraze, ali se ne zgrozite nad grešnikom ki obložen s smrtnim grehom pristopi k mizi Gospodovi?

O Bog, kako grozno si pač kaznoval v starem veku oskrunjevalce svetih posod in božje službe. Nadab in Abiu, Aronova sinova, sta kadilo zažgala v svetem šotoru z neočiščenim ognjem, ne nalašč, marveč iz naglice, in tisti hip pade ogenj z nebes in ju zaduši. Oza se je samo dotaknil skrinje zaveze, in sicer zato, da bi ne padla z voza, ki se je nagnil, in takoj je umrl nagle smrti. — Koliko večji kazen pač zasluži grešnik, ki zamolči greh! On prinese nele nečisti ogenj, marveč oskrunjeno srce do oltarja Gospodovega in živo skrinjo zaveze, pravo Telo in Kri Gospoda Jezusa Kristusa prejme v neočiščena usta. Kazen ni očitvidna, vendar je strašna. Sv. apostol namreč pravi: *Kdor nevredno je in pije meso in kri Jezusa Kristusa, ta se zadolži na Telesu in krvi Gospodovi in je in pije obsodbo pogubljenja.* Sv. apostol ne pravi: Ta zapade večnemu pogubljenju, marveč: ta je in pije obsodbo pogubljenja, kar je še velike huje. Ako že nedolžna kri Abelnova v nebò vpije po maščevanju, koliko bolj kliče po maščevanju presv. Kri Jezusova, katero grešnik nevredno pije.

II. Ljubi moji, kje je pa iskati vzrok, zakaj da toliko grešnikov pri spovedi zamolčuje smrtne grehe? Glavni in menda edini vzrok je napačna sramežljivost. Grešnik si namreč misli: Kako bi se upal tako hudobno djanje odkriti duhovniku, ki me pozna, ki ima o meni le dobre misli. Kako bo znanaprej o meni sodil, s kakim očesom me pogledal? Tako razmišljanje navdá grešnika z napačno sramežljivostjo in nasledek tega je, da v spovednici največji greh zamolči. Ne sramuje se grešiti, sramuje se pa storjeni greh razodeti. Oba spola zapadeta tej napačni sramežljivosti, vendar bolj še ženski spol, kateréga je narava obdala z večjo sramežljivostjo. Pomnite torej, — kaj vam povem,

Proč s sramežljivostjo v tiste skrivne kote, kjer se pregreha šopiri! Tam na skrivnem naj rdečica obliva lica grešnikova, ne pa v spovednici, kjer je treba, kakor pred Bogom, vse odkrito povedati. Sv. Bernard pravi: „Zakaj se sramuješ greha spovedati se, ko se nisi sramoval storiti ga? Čemu zarudiš, kadar je treba pred Bogom razodeti se, pred čegar obličjem se tako ne more prikriti nobena stvar?“ — In sv. Avguštin govori: „Nikdo naj ne reče: „Na skrivnem hočem pokoro delati. Če hočeš, da se tebi nebo odpre, odpri ti poprej pred spovednikom svoja usta. To so vrata v sveti raj.“ Ker smo vsi grešili, moramo se tudi spovedati, drugače redno ne moremo priti v prijaznost božjo.

Da bote pa izgubili prazen strah pred spovednikom, pomislite: da je on *a)* spovednik, *b)* človek, kakor vi, *c)* vaš duhovni oče, *d)* vaš dušni zdravnik.

a) Duhovnik, kateremu se imate spovedati, je spovednik, t. j. mož, ki je po božjih, cerkvenih in človeških postavah dolžan vekomaj molčati o vsem, kar se mu v spovedi razodene. Kar spovedniku razodeneš, je kakor bi povedal nememu zidovju. Spovednik je v tej zadevi podoben tistim malikom, ki po Davidovih besedah „imajo oči, pa ne vidijo, imajo ušesa, pa ne slišijo, imajo usta, pa ne govore.“ Nikdar se še ni slišalo, da bi bil kateri spovednik razodel to, kar je v spovednici slišal. Pač pa imamo spovednike, ki so rajši smrt pretrpeli, kakor spovedno molčečnost prelomiti, kakor sv. *Janez Nepomuk*, ali v osemnajstem stoletju *Andrej Faulhaber*, službujoč v Glatz-u v Šleziji. Zgodilo se je, da so spovedniki dobili vročinsko bolezen in da se jim je bledlo; nikdar pa niso govorili o spovedi. Zgodilo se je, da so spovedniki zblazneli, a spovednih grehov nikdar niso razodevali. Bog tega ne pripusti, on sam varuje spovedno molčečnost v ustih vsakaterrega spovednika. Bog je zakrament sv. pokore postavil v zveličanje grešnikov, zatorej ne pripusti, da bi jim bila sv. spoved v nesrečo in pohujšanje.

b) Spovednik je človek, kakor ti. Zakaj bi se torej bal razodeti mu svoje slabosti? Morda misliš, da te potem ne bo več spoštoval in čislal. Ravno tako, ali pa še bolj. Ako vidi, da se spoveduješ z nekakim strahom, lahko si misli, da mu vsega ne razodeneš, torej se hliniš in skrivaš. Če mu pa vse svoje slabosti natančno poveš, imel te bo za odkritosrčnega spokornika in iz celega srca ti bo voščil srečo, da si z odkrito spovedjo izgnal mutastega duha iz svojega srca. Nikar se ne boj, da te bo spo-

vednik zavoljo tvojih pregreh zaničeval. Ne, tega ne sme storiti. Spovednik namreč nikdar ne smé pozabiti, da je on človek, kakršen si ti, slabostim podvržen, kakor ti, in da bi tudi on padel v ravno iste grehe in v še hujše, ko bi ga zapustila milost božja, kakor je zapustila tebe. Ko bi bil Bog angele postavil za spovednike, po pravici bi se mi bali bližati spovednicam, ker imamo pa človeka pred seboj, ki je sam slabostin podvržen, ki se mora sam tudi spovedovati svojih grehov, o tedaj pa izgine ves strah, vsa bojazen, in z zaupanjem se razodenemo duhovnemu očetu. Sv. Avguštin prav lepo pravi: „Zakaj se sramuješ meni razodeti svoje grehe? Grešnik sem, kakor ti; človek sem, in kar je na meni, vse je človeško. Spovej se torej človek človeku, grešnik grešniku“. O prekrasne besede, ki morajo vsacega spokornika navdati s srčnim zaupanjem do postavljenega spovednika.

c) Spovednik je duhovni oče. Izgubljeni sin je močno grešil, svojega očeta hudó žalil. In ko se je vrnil skesan domov, ali mu je oče njegove pregrehe očital, ga zmerjal? Ne, ne. — Naproti mu je hitel, srčno ga objel in zaklical: Veselite se z menoj, ker ta sin je bil izgubljen, zdaj pa se je zopet našel, bil je mrtev in zdaj zopet živi. Ravno tako pa tudi spovednik vžije največi veselje, kadar se mu posreči na pravo pot pripeljati zopet zastaranega grešnika.

d) Spovednik je slednjič dušni zdravnik. Kakor usmiljeni Samarijan preišče vse dušne rane, olja in vina vlivaje, in skrbi za dušno zdravje, za dušno izveličanje. Kaj stori bolnik, ki je na smrt bolan? On pokliče zdravnika, razodene mu vse bolečine, odkrije vse rane, naj bodo še tako ostudne, naj bodo še tako skrivne. Le tako je mogoče bolnika rešiti, primernih zdravil mu zapisati. Tudi grešnik, ki hoče zopet spravo narediti z razžaljenim Bogom, on mora ponižno in zaupljivo priti pred spovednika in mu vse razodeti, kajti Jezus sam je duhovnike postavil za dušne zdravnike. Kakor hitro bo spovednik videl, da ste odkritosrčni, da vam je žal, z veseljem vam bo podelil sv. odvezo in vam krotko dejal z Zveličarjem: *Pojdi v miru, in nikar več ne greši!* Slep mora torej biti, kdor se dá od hudobnega duhá odvracovati od spovedi.

Pa bojim se, da kljub tej moji razpravi se bo še kdo našel, ki ga bo napčna sramežljivost storila mutastega in slepega pri spovedi. Torej rečem še eno besedo. Pomislite, da greh se mora pri spovedi povedati, če zdaj ne, pa pozneje. Ali ni bolje, da

zdaj precej storimo, kar pozneje morda ne bo več mogoče? Ali vemo, da nam bo Bog dal pozneje to milost? — In ko bi kdo bil tako silno sramežljiv, da mu pregreha nikakor ne bi hotela skozi usta, vsaj toliko naj se premaga, da reče spovedniku: „Še nekaj mi teži srcé, a ne upam se povedati.“ Da spovednik le toliko vé, potem si bo na vso moč prizadejal z modrim izpraševanjem nagniti spovedanca k odkritosrčni spovedi.

Dragi moji! *Velikonočna spoved* se je začela in prišli bodo k spovedi celó taki, ki se med letom ne menijo dosti za svete zakramente. Prišli bodo grešniki obloženi z raznimi včasih groznimi pregrehami. Pa nič se ne bojte! Bog noče smrti grešnika, marveč da se spokori in živi. Nič drugzega ni treba, ko odkritosrčne spovedi, srčnega kesanja in trdnega sklepa, pri nekaterih grehih tudi poprave škode, pohujšanja in raztrganja grešnih zvez. Zatorej naj vsakdo naredi trden sklep: -Vse, kar sem storil, hočem odkritosrčno povedati. S kraljem *Davidom* recite: *Spoznal bom zoper sebe hudobijo mojo, o Gospod, in ti mi boš odpustil hudobijo moje pregrehe.* Amen.

P. H.

Praznik sv. Jožefa.

Podoba sv. Jožefa.

Glejte zvesti in modri hlapec, ki ga je Gospod postavil čez svojo družino.
Mat. 25, 23.

Danes obhajamo praznik sv. Jožefa. Bil je zaročenec Marijin in varih božjega deteta, sedaj pa je v nebesih varih svete katoliške cerkve, in kranjski deželi je dan za patrona. Slika se:

1. z detetom v naročju,
2. s palico v rokah,
3. s tesarskim orodjem.

Premišlujmo te podobe in izvajajmo iz njih nauke.

1. V svojem naročju ima sv. Jožef božje dete.

1. Veletrgovci imajo zastopnike in potovalce, ki obiskujejo tuje dežele in mesta in skušajo odjemalcev dobiti za blago svojega gospodarja. Važna je naloga zastopnika, ker v njegovih rokah je trgovina, premoženje in čast trgovske hiše. Zategadelj

trgovec ne izroča tega posla vsakateremu uslužbencu, marveč poišče najbolj veščega, najzanesljivejšega sotrudnika.

Veliko zaupanje je skazal Faraon egiptovskemu Jožefu, ker je njemu izročil oblast in skrb za celo deželo, sebi je pridržal le kraljevsko čast in najvišje pravice.

Prišel je čas, ko so se imele izpolniti božje obljube. Že je bivala na zemlji in se krasno razcvitala brezmadežna Devica, ki je imela roditi Zveličarja sveta. Toda komu naj se izroči sveta deva v oskrb? Kdo naj prevzame v svoje okrilje božje Dete? Za to službo je bil od vekomaj odbran sv. Jožef in njegova podoba, z detetom v naročju, nas spominja visoke naloge, ki jo je prevzel. Da je Marija rodila dete neporočena, kako bi bili njo in dete zasramovali neverniki in nevedneži. Bog je tedaj Mariji zaročil Jožefa in obvaroval njo in otroka sramote, ker vse, kar je rojeno od poročene matere, je in velja za zakonsko dete.

Toda sv. Jožef ni le branil časti matere in otroka, marveč on je bil tudi rednik in varih božjega deteta, bežal je ž njim pred krvoločnim Herodom in mu tako rešil življenje, v Nazaretu mu je bil učenik in svetovalc, tolažnik in prijatelj.

2. Kolika čast za Jožefa! Nebeški Oče ga je izvolil in vrednega spoznal, da živi z Jezusom in Marijo pod eno streho. Marija ga ljubi, ljubi ga tudi Jezus. Koliko kraljev je želelo videti Jezusa, pa ga niso videli, slišati njegov glas. pa ga niso slišali; Jožef pa ni videl Jezusa in ga poslušal, marveč je bil tako srečen, da je smel Jezusa celo poljubovati, oblačiti in varovati. Da to prav razumete, vedite, da je bil Jožef, kakor tudi Jezus pravi človek; oba sta imela človeško srce, polno hrepenjenja ljubiti in ljubljeno biti, — ljubezen, vredna tako visocih oseb: čista, a vendar obilna, sveta, vendar goreča. Zato drži sv. Jožef dete v naročju in mu skazuje ljubezen.

Gotovo ste tudi vi že zavidali Jožefa radi njegove časti in sreče; pa če ne zavidali, vsaj blagrovati ste ga in šteli srečnega. Ah, pravi bogoljubna duša, da bi jaz smela božje detice vzeti v svoje roke, jaz bi ga pokrila z vročimi poljubi, jaz bi umrla same ljubezni. Predragi, vere je treba, žive vere v pričujočnost Jezusovo v presv. zakramentu. Sv. Jožef je videl tudi le človeško naravo Jezusovo, božja mu je ostala prikrita; na altarju je ta razloček, da se nam skriva še človeška narava Jezusova in mi vidimo le beli kruh, ki je pa pravo telo našega Gospoda Jezusa Kristusa. In glej, kristjan, Jezus te ljubi in ni zadovoljen, da bi

ga ti videl, slišal, poljubljal ali nosil, marveč priti hoče v tvoje srce, s teboj se hoče skleniti tako tesno, kakor se hrana sklene z našim telesom. Čast in sreča torej tako velika in še večja, kakor jo je vžival sv. Jožef. Ljubimo tedaj Jezusa, kakor ga je ljubil sv. Jožef, zanj živimo, zanj se trudimo in delajmo.

3. Visoka naloga in čast sv. Jožefa je bila obenem vir nešteti in velikih milosti. Sv. Tomaž Akv. piše: „Čim bližji vira stojiš, temveč prejmeš od njega.“ — Čim ugodnejši padajo spomladi solnčni žarki na nas, tem bolj nas razsvetlujejo in ogrevajo. Čim višji službo imaš pri cesarju ali papežu, tem bolj si deležen njegove časti in moči. Čim bolj si združen z Bogom, tem podobnejši si mu. Jezus je prinesel na zemljo ogenj in hoče, da vse požge, očisti in prenovi. Skoro vsi, ki so živeli v bližnji dotiki z Jezusom, so se posvetili; v javnem življenju apostoli in učenci in Lazarjeva hiša; v zasebnem Joahim in Ana, Elizabeta in Caharija s svojim sinom, Simeon, Ana, trije Modri. Med vsemi pa je zajemala iz vira svetosti najbolj Marija, za njo sv. Jožef. Bil je ženin Matere božje, postavni oče in rednik Jezusov. Blizu trideset let je bival z njima, se divil nad njunimi prekrasnimi zgledi in je posnema. Hitro je raste v milosti in svetosti in prinašal stoterni sad. — O sv. Jožef, prosí božje dete, ki ga imaš v naročju, da bo tudi nam vir obilnih milosti, da mi, ki verujemo vanj, ki prejemamo njegovo sv. Telo, vedno ostanemo na njegovi strani, zlasti v sedanjih žalostnih časih, ko se ljudje ločijo v dva tabora, za Kristusa in zoper njega. Izprosi nam milost, da vestno spolnujemo svoje dolžnosti do Boga, do sebe in bližnjega in kolikor moremo, pomagamo razširjati božje kraljestvo na zemlji.

II. Palica sv. Jožefa.

1. Gospod Bog je odločil Abrahama za očaka izvoljenega naroda. Zato mu zaukaže, naj zapusti Kaldejo, kjer so bili malikovalci velika nevarnost zanj, ter ga izpelje v Kanaansko deželo. Tudi Jožefa je Bog poslal proč iz Betlehema, najprej v Egipt, potem v Nazaret, slednjič v Jeruzalem, kjer je izgubil Jezusa, pa ga zopet našel. Jožef je slepo ubogal, prijel za potno palico in jo zopet odložil, kakor je zaukazal ljubi Bog. Božja roka mu je bila kažipot, božja volja cilj. Bil je torej v resnici zvest in moder hlapec Gospodov. Marijino geslo je bilo: „Glej, dekla sem Gospodova“; Jožefovo pa: Gospod, tvoj služabnik sem;

kaj hočeš, da storim? *Govori, Gospod, tvoj hlapec posluša.*
(I. Kralj. 3, 10)

Moj Bog, če premišljujemo sv. Jožefa in se primerjamo z njim, o kolika razlika! Dobro vemo, da na zemlji nimamo stalnega bivališča, popotniki smo, ki bomo dosegli svoj cilj le tedaj, ako hodimo po tisti poti, ki jo nam kaže ljubi Bog. Zveličali se bomo le v tistem stanu, v katerega nas je postavil on, najugodnejši je za nas tisti kraj, tista služba, v katero nas je poklical on. Zakaj smo tedaj nezadovoljni, zakaj mrmramo zoper kraj, stan, družbinske razmere, siromaštvo, bolezen? — O sv. Jožef, uči nas zvestobe, uči nas zadovoljnosti in udanosti v voljo božjo.

2. Iz palice Jožefove poganja cvetje. Znano vam je, da je Mojzes na Gospodovo povelje zasadil dvanajstere palice Izraelovih rodov v zemljo pred skrinjo zaveze. Drugo jutro je cvetela Aronova palica in rodila sad, in on je postal veliki duhoven. Legenda pripoveduje, da je veliki duhoven pozval mnogotere mladeniče iz Judovega rodu, naj prineso svoje palice v tempelj in je zasade v zemljo in glej, Jožefova palica je ocvetela in bil je zaročen Mariji. Četudi je to le legenda, vendar nas pouči, da je Bog sam izvolil Jožefa Mariji v ženina. Jožef se ni branil, pa tudi ne silil naprej, merodajna mu je bila božja volja.

Vprašam pa, kakšno cvetje se je prikazalo na Jožefovi palici? Morda so bile rdeče vrtnice ali klinčki? Ne, cvetje je bilo belo, bile so bele lilije; kajti Jožef je sklenil živeti v deviški čistosti ves čas svojega življenja in radi tega je bil vreden spoznan postati ženin blažene Device, vreden njene ljubezni, vreden voditi jo in jo čuvati. Poleg Marije je tedaj rasel sredi hudobnega sveta kakor lilija med trnjem, rasel pri živem studencu, lepše kot Salomon v svojem veličastvu.

III. Orodje v rokah Jožefovih.

Svetnike spoznamo po različnih znamenjih. Sv. Martin seka plašč in ga dá siromaku, sv. Jurij prebada hudobo s sulico, sv. Mihael ima tehtnico, sv. Anton dete Jezusa v naročju, Katarina kolo, Peter ključe, Pavel meč, mučenci sploh se slikajo z orodjem, s katerim so bili umorjeni. Prav lahko spoznamo tudi sv. Jožefa, kajti božje dete ima v rokah, ali pa je pri tesar-skem delu, s katerim skrbi za vsakdanji kruh svete družine. Častno je mučeništvo, ker človek žrtvuje iz ljubezni do Boga največjo časno blaginjo, namreč svoje življenje. A trdo delo v

siromašnih razmerah je tudi mučeništvo, in sicer dolgotrajno mučeništvo. Skoraj bi rekel, da je ložje v trenutku svete navdušenosti glavo položiti pod sekuro ali meč rabeljna, kakor potrpežljiv in Bogu vdan ostati v siromaštvu in dolgoletnem, težavnem delu. Na Jožefova vrata je večkrat trkala sila in skrb. Pomislite njegovo zadrego v Betlehemu. Po vseh hišah prosi prenočišča blaženi Devici, ki že pričakuje rojstva božjega Sinu; za vsacega ima Betlehem prostora, za božjo Mater ni kotička v mestu; zunaj, v revnem hlevcu pripravi Jožef ležišče trudni svoji zaročenki. Kakšna skrb pozneje na begu v Egipet! To bi moral človek sam poskusiti, potem bi vedel presoditi mučni položaj Jožefov. In v Nazaretu, kjer je Jezus skrito živel do 30. leta? Kakšne so bile razmere sv. Družine? Znanе so vam, ni treba popisovati jih. Hišica majhna, posestva ali premoženja nobenega, edini zaslužek tesarska obrt, težavno delo, in od tega naj živé tri osebe. Jožef je moral dostikrat iskati dela in opravljati jako težavno delo, pomanjkanje se je večkrat oglasilo v Nazareški hišici in trebalo je skrajne varčnosti.

Tesarsko orodje, žaga, dleto na podobi Jožefovi je tedaj spomin trudapolnega, siromašnega življenja.

Kristjan! Tudi ti si poklican v poseben stan in moraš delati, da si prislužiš vsakdanjega kruha. Zavoljo prvega greha je Bog preklel zemljo in napovedal Adamu, da si bo moral v potu svojega obraza služiti kruh. To je delež vseh Adamovih otrok. In kdor hoče biti prijeten Bogu in si zaslužiti večno življenje, on mora delati. Delo, nekđaj tako sramotno, da se je izročalo le sužnjim, je postalo častno, odkar je sam božji Sin prijel za delo in pomagal svojemu redniku Jožefu; dandanes pa tako potrebno, da vsklikne sv. Pavel: *Kdor ne dela, naj tudi ne je* (II. Tesal. 3, 10), t. j. ne zasluži, da jé. — Ne bodite torej žalostni, ako je delo, trdo delo vaš delež; velikoveč ozirajte se na sv. Jožefa, na njegovo orodje, na njegovo delo. Glejte, kako se vse spremeni! Prej siromašen tesar je sv. Jožef sedaj ljubljenec božji, varih vesoljne katoliške cerkve. V Nazaretu je bil varih sv. Družine, v nebesih je varih velikanske družine božje na zemlji — sv. katoliške cerkve. Njemu se priporočimo, njega posnemajom. Pridno delajmo vsak po svojem stanu, potrpežljivo prenašajmo težave stanu iz ljubezni do Boga, tedaj se bo ob smrti veselo spremenil tudi naš položaj, za trud prejmemo plačilo v nebesih. Amen.

P. H.

Četrta postna nedelja. (Praznik Marijinega oznanenja).

1. V šoli sv. križa.

IV. Sv. križ, postelja bolečin.

O vi vsi, ki greste mimo po potu,
ozrite se in glejte, ali je katera bo-
lečina taka, kakor bolečina moja.

Žal. pesmi Jer. 1, 12.

Danes, če slišite glas Gospodov, nikar ne zakrknite svojih src. Tako kliče sv. Cerkev dan za dnem v svojih molitvah, kliče pa še prav posebno pogosto v sv. postnem času. Kakšen glas pa je to, pred katerim naj ne bi zakrknili svojih src? To je glas trpečega na križu, to je glas umirajočega Odrešenika, to je oni veliki glas, pred čigar božjo močjo se je tresla zemlja v svojih tečajih, so pokale skale in so prišli mrtvi iz svojih grobov, to je glas križanega Jezusa, čigar zmagovita sila je pretresla toliko močnih duhov v njih napačnem prepričanju, omečila toliko sedenih in trdih src nespokornih grešnikov, obudila v življenje milosti toliko na duši mrtvih. *Danes, ko slišite glas Gospodov, nikar ne zakrknite svojih src.*

Glas križanega Jezusa je silovita in presunljiva pridiga, ki bolj zveni po dušnih kot po telesnih ušesih, ki presune srce z dvoreznim mečem in je rani, pa ne rani v smrt, ampak za zdravje in življenje. Samo sedem besedi je naš božji Učenik govoril s svoje visoke in okrvavljene prižnice, a bolj kot te imenitne in velepomembne besede, gane nas v dno duše njegovo bridko trpljenje na križu, s katerim potrjuje svoje besede in jim daje božjo veljavo. Zares, predragi, ko bi nam Jezus prav nič ne bil govoril s križa doli, že samo trpljenje njegovo je prelepa in ganljiva pridiga, je močan in pretresljiv glas.

O ko bi vendar nekoliko bolj poznali Jezusovo trpljenje in je bolj pogosteje premišljevali! Pa kako neki? Vse mogoče knjige imate v svoji knjižnici, v vseh jezikih in o vsem kar je in ni pišejo, a zastonj iščem med vašimi knjigami ali evangelij ali trpljenje Jezusovo. Za to se vam zdi škoda denarja, kajpada. Če vam je pa dober prijatelj podaril kako tako knjigo, ste jo pa skrbno spravili in založili, da je ne morete najti. In tudi križ vidim tako redko redko v vaših hišah: kaj čuda, da ne premi-

šljujete trpljenja Jezusovega? In ko bomo cvetno nedeljo in veliki četrtek brali na prižnici evangelsko sporočilo o trpljenju Gospodovem, kdo bo pa pazno poslušal? (Polovica jih uide.) Vi ne znate ceniti te znanosti, ker ne veste, da je trpljenje Jezusovo obširno in globoko morje, v katerega valovih je najti največjih zakladov znanosti in vede, najdragocenejših biserov milosti, najmočnejših studentev tolažbe in miru.

Če primerjam ravnanje posvetnjakov z ravnanjem svetnikov, kako velikanska razlika! Koliko so razni apostolski možje delali in trpeli, pisali in učili, molili in se pokorili, a vedno so našli dosti časa še premišljevati Jezusovo trpljenje, da, celo toliko časa so dobili, da so napisali cele knjige, polne svete ljubezni in iskrenega navdušenja o trpljenju Jezusovem. V sv. križu so zajemali moč za vsa ta obilna, čudovita dela, za nezaslišano modrost in učenost. Tako so sv. Tomaža Akvinskega vprašali, kod vendar zajema za svoje bistroumne in silno učene knjige? In pokazal jim je sv. križ in rekel: „To je moja knjiga. Jezus na križu je moj Učenik!“

Kako krasna misel, čudovita beseda! Zapomnimo si jo dobro! Kajti Jezus je res največji učenik, ker nas je učil trpeti. Mnogo knjig je že izšlo z nadpisom: „Kako živeti?“ Vsak po svoje nas različni pisatelji skušajo poučiti v umetnosti, kako živeti, nihče pa se ne spomni, da bi nas enkrat tudi poučil v umetnosti, kako trpeti. Če namreč človeško življenje pogledamo prav natanko, predragi, ali ni res življenje večje ali manjše, daljše ali krajše trpljenje? Umetnost živeti je torej ravno isto ko umetnost trpeti, ali mar ne? In te vsem prepotrebne umetnosti nas najboljšo uči križani Jezus. Na križu, na postelji bolečin raztegnjen in razpet nam kliče: „O vi vsi, ki mimo bolečin hodite po poti, ozrite se in pogledajte, ali je katera bolečina taka, kakor bolečina moja.“ Ta žalostni in mili klic Jezusov naj nam bo poziv in opomin, da danes nekoliko bolj natanko premislimo trpljenje našega Odrešenika.

Že je minula polovica sv. postnega časa in vedno bližje je oni spominski dan, ko je Bog človek trpel in umrl za grehe sveta. — Sveta Cerkev, nevesta Kristusova, je že odložila vse zunanje okrasje in lepotiche ter se vedno bolj zaglablja v resnobo in žalost in tudi svojim vernikom naroča, da se vedno bolj odpovedo posvetnim veselicam in zabavam, pač pa se zamislijo v bridko trpljenje Gospodovo. In tako je prav in spo-

dobno. Saj on, ki je dika in ponos človeškega rodu, ki je najlepši med vsemi človeškimi otroci, on bo kmalu pred našimi dušnimi očmi visel na sramotnem lesu križa onečaščen in raztepen. Zato pa, predragi, ne zaprite danes ušes in nikar ne zakrknite svojih src, ko vam hočem govoriti o trpljenju ljubega Jezusa! Glej o človek, bridko trpljenje Križanega in uči se potrpežljivosti! To je naša naloga v četrti uri, ki jo hočemo prebiti v šoli svetega križa.

Predragi! Koliko je danes svetnikov v nebesih, katere je samo premišljevanje Gospodovega trpljenja spravilo na pravo pot pokore in zveličanja. Tudi do nas bo imelo tako moč, če le hočemo. Da pa bomo torej tudi mi s pridom premišljevali trpljenje Gospodovo, ponižajmo se pred njim in recimo z vso spoštljivostjo: „Molimo Te, o Kriste, in Te hvalimo, ker si s svojim križem svet odrešil!“

Obljubil sem vam, preljubi, da vam hočem opisati in narisati trpljenje Jezusa Kristusa. Da ne boste preveč pričakovali, moram kar naravnost priznati, da bo to le slaba slika, pomanjkljiv opis. Natančno in dovršeno opisati onega velikanskega dogodka na Kalvariji ni zmožen noben umrljiv jezik, za to so premajhne človeške moči in zmožnosti. S svojim omejenim razumom ne moremo predreti v skrivnostne globine božje narave, ravno tako pa ne moremo razumeti, kako velikansko je bilo morje trpljenja, v katero se je pogreznil včlovečeni Sin božji. Tisoči in tisoči so že pred nami zajemali iz tega grenkega morja ter v svetem premišljevanju okušali njega trpkost, a še vedno je neizmerno tako po svoji globočini kakor po svoji razsežnosti. In za nami bodo prišli spet tisoči in nikdar jim ne bo pošlo, kaj bi premišljevali vpricho križa. Razni pobožni pisatelji so svoja premišljevanja tudi zapisali, in tu beremo včasih grozne reči, da človeku kar mraz preletava mozeg in kosti. A tudi najbolj živa domišljija še od daleč ne doseže tega, kar se je godilo v resnici. Verjemite mi, predragi, prej bi človek umrl strahu in groze, kakor pa mogel do dobra razumeti Gospodovo trpljenje.

Zunanje, telesno trpljenje Gospodovo vam je vsaj nekoliko jasno iz sv. zgodb, iz evangelja. Zato se s tem ne bomo dolgo in preveč natanko mudili. Le malo premislimo naprej dogodke na Oljski gori v noči od četrta na petek. Kakor črv — prav

dobesedno po besedah preroka — kakor črv se zvija Sin božji v prahu zemlje. En čas je stal, hodil sem in tja, pokleknil, potem pa se vrgel na svoj obraz, tako silno je bil razburjen: strah pred trpljenjem se poloti njegove človeške narave s tako silo, da kar trepeta na vseh udih, obličje blede kot vosek, sapa mu zastaja, oči mu izstopijo, na čelu, licih, rokah pa se pokaže kri, kri udarja tudi skozi obleko in moči zemljo. — Koliko muka je, če komu prav silno bije srce in žila kar hrupno udarja na sencih in rokah; kako se čuti človek utrujenega, če se je hudo spotil. In tako si ustvarite lahko sami malo podobo o telesni muki Jezusovi: kri udarja od srca po žilah s toliko silo, da udari ven pri potnih luknjicah. Kolike bolečine že tu, a trpljenje se je komaj šele pričelo. To je šele vstop velike daritve nove zveze.

Kako divje, kakor sestradani volkovi, planejo potem biriči in vojaški hlapci na Jezusa. S koliko silo ga povežejo in zvežejo ter vlečejo v temni noči po gotovo ne gladki gorski poti. Kdor more ga udari, sune, potegne. Vrvi in vezi se zajedajo vedno bolj in bolj v meso, kri zastaja, udje otrpnejo. Ko ga po krivični obsodbi pred velikim zborom odvedejo do jutra v ječo, mu ne dajo miru in počitka. Surovi in podivjani vojaki se zares igrajo z njim. Zakrivajo mu oči, bijejo ga za uho in po licu, pljujejo v sveti obraz, kar je bilo v Izraelu največje razžaljenje; udarcev brez števila polnih hudih bolečin. In bila je mrzla noč: vojaki in hlapci se hodijo gret, Jezus pa mora stati ali klečati na mrzlem kamnu. Šele proti jutru se naveličajo in mu puste nekoliko počiti. Prav dobesedno se je uresničilo: *Svoje telo sem dal njim, ki so me bili, in moja lica njim, ki so pulili brado; svojega obličja nisem obrnil od njih, ki so me zasramovali in zapljuvali.* (Izai. 50, 6.)

Preidimo bolečine, ki jih je Jezus, po pravici kot *mož bolečin* napovedan od preroka, prestal, ko so ga kruto in neusmiljeno vlačili od Kajfa do Pilata, od Pilata do Heroda in spet nazaj. Poskusimo si nekoliko predstaviti bolečino njegovo ob bičanju. Privlečejo ga do strašnega stebra, ob katerem je že marsikak suženj in sprijen človek bil do smrti bičan: on, Kralj in Gospod, bo tu vpričo vsega ljudstva oropan s to kaznijo vse časti. Potegnejo obleko z njega do pasu, a kako strašno je to Jezusovi sramežljivosti. In sedaj ga privežejo trdo kar le morejo z obrazom proti stebri; roke visoko kvišku, tako da si z nogami komaj dotika tal. In sedaj padajo udarci po ramenih in

hrbtu: šibe in biči kar žvižgajo in sikajo po zraku. Od Judov podkupljeni hlapci udarjajo kar imajo moči. Meso postane rdeče in zateče. Višnjava in rujava je koža in se napne. Koža počni na več krajih, spočetka le malo, a kmalu se odpro dolge rane, prav kakor se delajo brazde pod plugom. In te rane so vedno daljše, vedno bolj globoke. Na koncu bičev so železni kaveljčki in svinčene kroglice. Pod temi strašnimi udarci se lušči meso in odpada v celih kosih, biči zadevajo živce in kite in žile in tudi kosti. Udarci na rane napravijo nove rane. In Jezusovo presvetotelo je bilo tako silno nežno! Kri teče s prva po malem, potem pa kar v potokih, da je celo telo v krvi, sveta kri brizga okolu, rablji so vsi krvavi, krvi so cele luže ob vznožju stebra. Kakšne bolečine! Sprva bolj motne in tope, potem gredo skozi mozeg in kosti kakor bi žgal z ognjem in posipal rane s soljo. In kako peko rane na mrzlem zraku! Gospoda se loti mrzlica, ki ga stresa in povečuje bolečine. In kadarkoli se pozneje premakne, zabole vse rane. V plašč ga ogrnejo, da se plašč prime ran; in ko mu plašč odtrgajo, se vse rane ponove. In ponove se spet, ko mu slečejo na Golgoti njegovo lastno obleko, ki se je med križevim potom prijela ran. Grozne bolečine, kaj ne, preljubi? A pridejo še hujše! Tako stoji večni veliki duhoven nove zaveze v rdečem mašnem plašču svoje krvi na rdečem pregrinjalu svoje krvi in s svojo krvjo škropi grešno ljudstvo.

S trnjem ga venčajo! Kolika hudobija, kolike bolečine! Sključen sedi Gospod na kamnu, njegovo lepo čelo je skrito pod lavorikami in cveticami, ne, pod strašnimi trni. A ti trni — in kar gosto jih je — se zadirajo v sence; oh kako to boli! Sedaj ga eden udari na levo stran krone, in na desni stopijo trni iz ran in kri se v potokih pocedi; ko ga pa udari s trstom po desni strani, se rane na levi odpro. Pri vsakem sunku in udarcu se trni zabadajo bolj globoko, prav kakor bi hoteli zmleti in streti sveto glavo. Ne vidiš več oči, s krvjo so zalite, kri teče po licih in po tilniku in ramenih. Lasje so se sprijeli in zmešali s trnjem in spet nove bolečine, kadar kdo udari po kroni! Bolečine brez konca in kraja!

Stopite še z mano na Kalvarijo, da še tam malo pomislimo bolečino Jezusovo! Na križu leži daritveno Jagnje nove zaveze. Rabelji ga čez prsa privežejo na križ. Eden mu poklekne na prsa, drugi na desnico, tretji pa prime žebelj, ped dolg, debel, trioglat, spodaj ošpičen in ga nastavi na roko: potem pa zveni udarec

za udarcem prav tja do jeruzalemskega ozidja, zakaj mrtvaško tiho je vse. Grozovita bolečina Jezusu kar stresa telo, krčevito se ovijejo prsti krog žeblja, visoko brizga sv. kri Gospodova. Tako pribijejo tudi levo roko. Potem pa grozno nategnejo Jezusovo telo, da morejo noge priti do zvirtane luknje: vse oprsje poka, roke se zvinejo iz sklepov, kite in mišice se potrgajo. Hrešččeče se zadira žebelj pod silnimi udarci v nogi in tare kosti in koščice. Živci prevelike bolečine kar utripajo po celem telesu. A nove muke. Z vrvmi in lestvami dvigajo križ, seveda ne previdno in rahlo. Vsak sunek in vsako premikanje je povzročalo Jezusu novih bolečin. Uprav neznosna pa je morala biti bolečina, ko spuste križ v nalašč za to izkopano jamo in ga pritrdijo. Vse rane se še silneje raztegnejo in kri teče obilneje. O muka, o bolečine, o trpljenje Jezusovo: a za nas sreča in čast.

Večno znamenit pa tudi neskončno ginljiv je bil ta trenutek, ko se je polagoma vzdigoval sv. križ in slednjič bil postavljen po koncu. Prvič je pregledal zemljo in ji kazal nam nerazumljiva pota božje pravičnosti, pa tudi usmiljenja. Pri tem znamenju je Bog sodil svet in ga bo sodil, pri tem znamenju se ga je usmiliti, po tem znamenju pa tudi samo po njem bo delil milosti, ki jih je Jezus Kristus neskončno obilno zaslužil s tolikim trpljenjem. Če se spomnimo tega slovesnega trenutka, ko je prvič svetu zasvetila in zasijala z a s t a v a s v. k r i ž a, svetla in sijajna škrlatne krvi Gospodove, če se spomnimo tega prvega povišanja svetega križa, tega prvega povzdigovanja, kdo se more ustavljati sv. navdušenju, s katerim pesnik pozdravlja sv. križ:

„Zastava kralja kaže se,
Blišči se križeva skrivnost,
Na njem življenje je umrlo,
A smrt rodila je življenje.“

Ko smo tako površno si ogledali telesno trpljenje Jezusovo, hočem vam v kratkih potezah opisati duševno trpljenje njegovo. Nevidni križ bi vam rad pokazal, na katerem je bila razpeta presv. duša Jezusova, križ, ki je tem bolj poln bolečin in trpljenja, čimbolj je prikrit telesnim očem. In morebiti je tu kdo med vami, ki je imel prestati hude dušne bolečine, in tega kličem na pričo, da je duševno trpljenje še hujše ko telesno.

Kdo bi najprvo zapopadel neizmerno bolečino, ki jo je čutil nedolžni, sveti in pravični radi grehov sveta! O svetem Stanislavu Kostki beremo, da je bolesti omedlel, če je slišal kako

nespodobno besedo. Sv. Magdalena Paciška se je začela po vsem životu tresti, če se je govorilo o grehih. Mnogi svetniki so si zato nalagali najhujšo pokoro ter si prosili od Boga trpljenja in bolezní, da bi storili vsaj malo pokore za grehe drugih ljudi. Če to vse preudarimo, pa zraven premislímo, da je med svetostjo teh svetnikov in svetostjo Jezusovo večji razložek nego med svetlobo solnca in zvezd, potem si moremo približno misliti bolečino Jezusove duše nad grehi. Kar vstrepetal je naš Odrešenik, ko je Pravičnost pred njegovimi očmi odprla veliko in staro dolžno knjigo, v kateri so zapisani grehi in hudobije vseh ljudi od Adama pa do zadnjega človeka na svetu. Pred očmi Jezusovimi se zvrste dolge nepregledne tolpe vseh pregreh in grehot, hudobij in zločinov vseh tisočletij človeške zgodovine: vse umazanosti in predrznosti malikovalstva in nevere, krivoverstva in brezverstva, vsi umori in poboji, skriti in očití, vse krivične vojske, vsa prešeštva in vse nagnusne različne nečistosti, vse zarote zoper altar in prestol, vsa izdajstva raznih Judežev in vse zatajilve mnogih Petrov, vse onečaščenje svetišč, vse zlorabe duhovske in posvetne oblasti, vsi grehi pastirjev in ovac — velikanska strahotna panorama grehov. Kakor gore se gromadijo grehi pred njim, kakor nebrojne vojne čete drve nanj, in ta pogled ga potre na tla, njegovo sveto oko tega ne more prenašati. Kako neizrečeno ljubi Jezus Očeta, ljubi ga z božjo ljubeznijo! In tega Očeta njegove stvari tako grdo žalijo in onečaščujejo? Kako silno to boli Jezusa, bolj ga boli, nego bi bolelo tebe, ko bi ti zločesti ljudje pred očmi pobili in umorili ljubo mater. Le Bog more umeti, kaj je greh, le Bog-človek more greh tako objokovati, kakor zaslúži. O mili moj Jezus, tudi grehe vsakega izmed nas si vide iz višav Olske gore in Kalvarije, videl si jih, vstrepetal si, objokoval si jih. O daj nam trohico tega spoznanja in rešeni bomo, daj nam samo eno kapljico tvoje žalosti, in ljubili te bomo. — In vse te grehe naj Jezus vzame nase, prav kakor da jih je on napravil? Novo trpljenje, nova muka. Sveti vseh svetih, kateremu tudi najhujši sovražniki niso mogli očitati greha, kateremu je senca greha strah in groza: on se vidi obloženega z grehi vsega sveta? Kakšna teža! Kaj čuda, da je padel pod križem trikrat! Z našimi grehi je obdan kakor s kakim oblačilom, valovi naših hudobij ga kar zagrinjajo. Zato toži po preroku: *Pogrezen sem v globočino brezdna; vihar me je potopil.* (Ps. 68.) Sam sebi se je zdel ostuden, samega ga je bilo sram. *Osramočenje mi je zagrnílo*

moj obraz. (l. c.) Po besedah sv. Pavla se je imel za od Boga zavrženega, in ni našel nad seboj dopadenja, ker so pregrehe vseh ljudi padle nanj. (Gal. 3. Rim. 15.)

Pa nebeški Oče pred Jezusovimi očmi ni odprl samo one velike dolžne knjige, ampak mu je tudi pokazal neskončno odkupnino, neizmerno svoto trpljenja, ki jo je zahteval, da bo poravnal dolg. In to spoznanje je bilo novo trpljenje, ki je k tlom v prah potlačilo sveto človeško naravo Jezusovo. In to trpljenje je gledal Jezus pred seboj tako jasno in določno, kakor more videti samo vsevedni Bog, ki mu je prihodnjost bolj odkrita ko nam sedanost. Evangelij pravi: *Začel je žalosten in otožen prihajati in se tresti.* In ta strah je bil tem večji, ker je vedel, da ga Bog ne bo pustil popolnoma brez vsake tolažbe v največjih bolečinah na križu. Mučencem je Bog često dal milost, da so trpeli z veseljem na licih: pojoč so prenašali najhujše muke in šli v smrt ter umirali polni tolažbe. Le kralj mučencev, Kristus Gospod, je moral izpiti kelih trpljenja prav do dna, ne da bi mu bil Oče le najmanj posladil to trpljenje; sam se pritožuje pri preroku: *Sam sem tlačil v tlačivnici in izmed narodov ni bilo nikogar z menoj. — Oziral sem se in ni ga bilo pomočnika, iskal sem, in ni ga bilo, ki bi mi bil pomagal.* (Is. 63. 3. 59.) Pa, preljubi naš Gospod — kaj te ni tolažila tvoja dobra mati? Saj te je spremljevala na težavnem križevem potu, saj je pogumno šla skozi vrste tvojih smrtnih sovražnikov in se junaško postavila pod križ tvoj. Oh ne, preljubi, ta dobra, ljubeznjiva, skrbna, sveta mati, ta je le še povečavala Jezusovo boleost. Videl je bolečino, ki je divjala v tej usmiljeni deviški duši; videl ostri meč žalosti, ki je prebadal nje ljubeče materino srce; videl je solze nežnega sočutja, ki so ji kapale po upalih licih; videl je žalostno mater svojo, katero mora sedaj zapustiti, in vse to je nakladalo novega nemira na ogenj trpljenja, v katerem je gorel kot žgavna daritev.

Res, nedopovedljivo veliko je bilo trpljenje Jezusovo, predragi, a vendar je bilo primešanega obilo neizrečenega veselja. Ne verjamete? Kako se je moralo veseliti Srce Jezusovo, če je pomislil na obilne presladke sadove svojega trpljenja! V duhu je raz križ gledal nepregledne trume odrešenih, ki jih je s svojo smrtjo otel oblasti satanove; videl je, kako mora vrniti peklo svoj rop in kako mora dati smrt nazaj, kar je ugrabila; zrl je, kako gredo milijoni svetnikov v nebesa, da tam združeni z angelskimi kori prepevajo na vse čase trikrat sveto. Vse to je Go-

spodovo delo, pa bi se ne veselil tako velikanskih uspehov? — Ali to je bilo edino veselje, ki je Jezus imel, edino, po katerem je hrepenel. In še to veselje: Koliko pelina in žolča je imelo v sebi! Koliko jih bo, katerim njegovo odrešenje ne bo v zveličanje! Ne bodo hoteli, pa je! Koliko jih bo, ki jih njegova kri ne bode odrešila; katerih njegovo trpljenje ne bo prav nič ganilo, ki bodo jokali za ljudmi in celo živalimi žalovali, a zanj in za svoje grehe ne bodo imeli ne ene solzice; kako mnogoštevilnim križ ne bo zmagoslavno znamenje odrešenja, marveč sramotni pečat zavrženja. Mimo Gospoda se drvijó tolpe in druhali izgubljenih duš, za katere ni usmiljenja, ki dvigajo grozno preklinjajoč svoje roke in sramote Križanega, ki divjajo v slepem srdú naravnost v pogubo. *Kakšna korist je v moji krvi*, kliče Gospod s psalmistom. Kako boli očeta, kako peče mater, če si morata reči: iz tega otroka ne bo nič prida! Kako pa je šele prešinjala z največjo boleščjo dušo Jezusovo strašna misel, da bo njegova kri zastonj tekla za toliko duš. Grda nehvaležnost tisočeriš src, mrzla brezbriznost, s katero brez zanimanja gledajo na križ in migajo malomarno z ramami, predrzno zaničevanje, s katerim se smejejo njegovim bolečinam: Skratka, razžaljena ljubezen Boga človeka, ki nas je ljubil do konca, to je največja bolečina, ki jo je imel prestati veliki trpin na Golgoti. In zato kliče s prerokom: *O vi vsi, ki mimo greste po potu...* In kliče po sv. Cerkvi: „Ljudstvo moje, kaj sem ti storil, ali s čem sem te razžalil? Odgovori mi! Povišal sem te z veliko močjo, ti pa si me pribilo na les križa.“

Znana je marsikomu prekrasna pesem „Stabat Mater“ — žalostna je Mati stala — zložil jo je Giacopone da Todi in opisuje Marijino žalost pod križem. Proti koncu pravi tako lepo:

„Blažena Devic Devica,
Meni sladka pomočnica,
Daj, da s tabo jokam se!

Daj, da Kristusa trpljenje,
Nosim celo zmir življenje,
Rane vtisni mi v srce.

Rane mi v telo vtisni — Križ na rame mi pritisni
Za ljubezen Sinovo.“

Res, o žalostna mati, pritisni nam na rame dvojni križ Gospodov, ki smo ga danes gledali, in potem se nam večni pekel ne zdi več pregrozen, da kaznuje greh, ki je Jezusu povzročil take bolečine. Potem bomo z vso silo skrbeli, da ubežimo večni pogubi, ki nam preti radi naših grehov. In kar je največ vredno: Radi bomo tudi prenašali vse mnogotero trpljenje tega življenja,

ker vemo, da se bo vse naše trpljenje svetilo kakor biseri in diamanti v nebeški kroni, ker vemo, da v nebesa pelje samo kraljeva pot križa. Bodimo modri v modrosti križa, preljubi! Modrost mesa ne more umeti, kako je mogoče, biti miren in močan v trpljenju, kako je mogoče s križem na rami biti veselega in radostnega srca. In zakaj tega ne ume? Ker ne ljubi križa, ker se ga sramuje in boji. Vesel biti tudi v trpljenju: to milost nam je zaslužil Jezus, to milost nam daje Jezus. In zato se moremo samo v šoli križa učiti umetnosti prav živeti, ker se tu učimo prav trpeti.

Sprejmi na rame križ, vzemi ga v roke ti trpin, ki te tarejo mnogotere dušne in telesne bolezni, pa še toži o bolečinah, če moreš. Kaj je tvoje trpljenje v primeri s trpljenjem Gospodovim? Iveri so naše muke, trpljenje Jezusovo pa je težki les, ki ga Gospod nese na rami. In če je pomagal Simon Jezusu nositi oni težki križ, mar ne bomo mi radovoljno nosili iveri svojih križev? Kaj praviš? „Rad bi trpel, a muči me misel, da je moje trpljenje kazen.“ O srečna kazen, s katero Bog grešnika tu kaznuje. Ali ni bolje tu trpeti ko na onem svetu? In ti, tudi nekaj ugovarjaš? Praviš: „Rad bi trpel, ko bi bil to zaslužil!“ Glej, kristjan moj, to je pa predrznost. Pokaži mi ga, ki bi smel tako govoriti, da grem tja in padem predenj na kolena! Kaj ne veš, da sta samo Jezus in Marija brez greha? Mučenca Petra so po krivem obsodili v ječo. In zgrudil se je pred križem na tla in odkritosrčno tožil: „O moj Zveličar, kaj sem storil, da ravnajo tako trdo z menoj?“ In glej, čudo, Gospod se oglasi: „In jaz, Peter, kaj sem storil, da so me pribili na križ?“ — In recimo, da nimamo nič posebnega na vesti, da se smemo šteti med pravične, kolikor je umrljivim ljudem mogoče: potem je še bolj častno za nas, če trpimo, potem bomo še obilneje poplačani za svojo potrpežljivost. Naše trpljenje ni več kazen, ampak poskušnja, v kateri se čisti naša duša, da bo čimbolj Kristusu podobna in vseč nebeškemu Očetu kakor je nam ljudem vseč v ognju očiščeno zlato. Tako trpljenje je največja milost Gospodova, je delež izvoljenih, je poroštvo in zagotovilo izveličanja. „Kogar Bog ljubi, tega tepe.“ In sv. Avguštín trdi: „Križa ne imeti je največji križ.“ Po pravici se mora bati za svoje izveličanje oni, komur Bog ne pošilja nobenega trpljenja, ker v nebesa ne vodi druga pot, ko kraljeva pot križa. Tako se učimo pri križu umetnosti trpeti, pa bomo

znali živeti in tudi umreti, da bo Bogu v čast in nam v prid in srečo.

Obrnimo se za to še enkrat k žalostni Materi in recimo s pesnikom:

„Rane mi v telo vtisni
Križ na rame mi pritisni
Za ljubezen Sinovo.
Ogenj ta naj me ogreva,
Brani ti me, čista deva,
Kadar strašna sodba bo.
Naj me sveti križ tolaži,
Smrt naj Kristova me blaži,
Milost me obdaja naj.

Ko pa truplo smrt vzame — Daj, da dušo mi objame
Slave večne srečni kraj.

Amen.

Fr. Salezij.

2. Jezusovo trpljenje na Oljski gori.

IV. Angel potolaži Jezusa.

Prikazal se mu je angel iz neba,
ki ga je potrdil. Luk. 22, 43.

Stari, od vsakogar že izkušeni pregovor pravi: Veselje deljeno, veselje podvojeno — žalost deljena, žalost ni nobena. To je do dobrega izkusil tudi naš božji Zveličar že kar v začetku svojega trpljenja na vrtu Gezemani. Od vseh ljudi, tudi od svojih spehiv učencev zapuščen, oropan vse zemeljske tolažbe je v silni bridkosti svoje duše iskal tolažbe od zgoraj — v goreči molitvi. In njegova tolažljiva obljuba dana učencem: *Vse, karkoli prosite v molitvi, verujte, da bote prejeli in se vam bo zgodilo* (Mark. 11, 24) — se je spolnila polnoveljavno tudi nad njim samim. Uspeh toli prisrčne molitve ni izostal. Na mah se mu pridruži angel, ki ga tako potrdi in okrepeča, da urno vstane, pa gre srčno naproti svojim sovražnikom. Sv. cerkveni očetje so mnenja, da tolažba po angelu je bila v tem, da mu je prinesel kelih, simbol trpljenja, iz česar je — človeški rečeno — spoznal voljo nebeškega Očeta, da trpi. Vsled tega spoznanja pa je kelih trpljenja za njega izgubil vso grenkost.

Predragi v Gospodu! Ko bi bili tudi mi pričujoči na Oljski gori v trenutku največje dušne bridkosti in zapuščenosti Žveli-

čarjeve, kaj bi pač vse storili, da bi vsaj nekoliko razveselili njegovo otožno Srce. A ni je učakal človeške tolažbe On, kojemu je bil celi svet dolžan tolažbe. Nadomestimo pa mi v tej uri vsaj nekoliko nehvaležnost trdosrčnega sveta s tem, da premišljujemo ter se v duhu radujemo nad nebeško tolažbo, kjo je prejel naš Gospod po angelu.

Ti pa sam najboljši Tolažnik vseh žalostnih, poplačaj nam kratko premišljevanje, ki ga opravljamo sedaj v čast tvojemu utolaženemu Srcu, s tem, da nam daš okusiti vsaj nekoliko kapljic ravnoiste angelske tolažbe v vseh britkih in brezupnih urah našega življenja, zlasti pa, da ob uri naše smrti s tem tolažilom okreпчаš naše, od smrtnega boja izmučeno srce.

Ko je naš Odrešenik že trikrat svojo voljo izročil v voljo svojega nebeškega Očeta, ter trikrat v svoji neizmerni otožnosti opravil svojo molitev, *se mu je prikazal angel iz nebes, ki ga je potrdil*. Sv. Krizostom premišljevanju teh besed dostavlja: „Cum mundust deest, Deus adest.“ Kadar človeka svet zapusti, mu Bog pristopi. Prava pot do milosti, do božje pomoči, je vselej molitev, ker njej je obljubil Bog sam uspeh rekoč: *Prositate in boste prejeli*. Pravemu molivcu so nebesa vselej naklonjena, nobena njegovih prošenj ne ostane neuslišana. Kdor prav moli, vselej doseže to, za kar prosi ali še kaj boljšega, ker le Bog sam najbolj ve, kaj da je za nas dobro, kaj hudo in kaj škodljivo. Kristus, naš Gospod, je molil na vrtu Gezemani: *Moj Oče! ako je mogoče, naj gre od mene ta kelih*. (Mat. 26, 39.) On sicer ni dosegel ravno to, za kar je prosil, kelih trpljenja mu ni bil odvzet; a dosegel je, da je prišel angel, ga okreпчаł tako, da je potem potrjen vstal, ter dramil tudi svoje speče učence, rekoč: *Vstanite, pojdimo! glejte! približal se je, ki me bo izdal*. (Mat. 26, 46.) Toliko moč ima dobra molitev do srca človeškega, da ga popolnoma predrugači, da iz njega izpodi vso žalost, olajša skrbi, oslajša težave in kar se je dozdevalo poprej nemogoče, postane po njej lahko in prijetno.

Če pa shranjuje dobra molitev toliko moč v sebi, zakaj smo vendar potem tolikokrat v nesrečah tako malosrčni, zakaj nam v žalosti, v revščini, v preganjanju, pri težavnem delu tako naglo srce upade? Da obupujemo v žalosti, da obnemagamo v težavah, da žalujemo v revščini ter preklinjamo v preganjanju, vse to pride od tod, ker v svojih molitvah nobenega zaupanja

nimamo. *Spes non confundit*, (Rom. 5, 5.) pravi sv. apostol Pavel, t. j. pravo zaupanje (v molitev) nikogar ne vara. Kdor moli in prosi s pravim zaupanjem, vselej prejme. Bodi nam torej naš Odrešenik zgled pravega stanovitnega zaupanja v molitvi in tudi nam ne bo izostala tolažba in pomoč.

Prikazal se mu je angel iz nebes, ki ga je potrdil. Kar je govoril naš Gospod budeč svoje učence, to je na vrtu Gezemani sam na sebi izkusil. *Duh je sicer voljan, rekel je, a meso je slabo.* (Mat. 26, 41.) Voljan je bil njegov duh, ko je bil od Judeža s poljubom izdan, od Judov vjet in zvezan, iz vrta Gezemani tiran, čez potok Cedron med suvanjem in pehanjem, med smehom in zasramovanjem po ostrem kamenju in bodečem trnju, po mlakah in blatu, ranjen, raztrgan in ves krvav pripeljan pred velikega duhovna Ana. Voljan je bil njegov duh, ko ga je nehvaležni hlapec Malh, kojemu je kratko poprej od Petra odsekano uho ozdravil, neusmiljeno za uho udaril. Voljan je bil njegov duh, ko je bil celo noč zaprt v smrdljivo ječo, zasramovan, zapljuvan, v obraz bit, po glavi, po rokah in nogah, po celem životu nečloveško razbičan. Voljan je bil njegov duh in pripraven za trpljenje, ko so ga od Ana peljali h Kajfu, od Kajfa k Pilatu, od Pilata k Herodu, od Heroda zopet nazaj k Pilatu. Da je bil neusmiljeno bičan, raztrgan in razmesarjen, s trnjem kronan, k smrti obsojen, na križ pribit, za vse to je bil njegov duh voljan. *Spiritus quidem promptus . . . Duh Kristusov je bil voljan, a meso je bilo slabo, t. j. njegova človeška narava se je jela ustavljati, omahovati, se boriti s smrtjo, tako da je krvavi pot potil.* In kaj je Kristus v tej svoji neizrekljivi smrtni britkosti storil? To kar storijo vsi žalostni, s težavami obdani pravičniki po besedah sv. Gregorija, ki pravi: „*Quae nos premunt, ad Deum ire compellunt.*“ Kar nas stiska, nas sili, da gremo k Bogu in pri njem iščemo pomoči. Proti nebesom k svojemu Očetu je tudi Kristus obrnil svoj pogled, in vrnil ga je zagotovljen, da mu ne bo naloženo več trpljenja, kakor ga prenesti zamore.

Ljubljeni v Gospodu! oddahnimo si tu za trenutek, občudujmo neizvedljivo previdnost božjo, ki nobenemu človeku več ne naloži, kakor more prenesti in pretrpeti in še pri tem, kar nam naloži, nas podpira s svojo milostjo. Kajti tako piše lepo sv. apostol Pavel svojim Korinčanom spodbujajoč jih k vstrajnosti v skušnjavah: *Skušnjava naj nad vas ne pride druga, kakor človeška. Bog pa je zvest, ki vas ne bo pustil skušati bolj kakor*

premorete, temuč bo storil tudi s skušnjavo izid (bo dal milost), *da jo zmagate.* (1. Kor. 10, 13.) Oprt na to zaupanje v božjo pomoč dostavlja sv. Anzelm tem apostolskim besedam: „Satansko je, hudobni skušnjavi se dati premagati in iz hudobije grešiti; angelsko je, nobene skušnjave ne imeti; človeško je, skušnjave imeti, pa jih premagati.“ Ne pozabimo nikdar, da je Bog, če nas tudi skuša, če nas tudi tepe in hudo obiskuje, le vedno naš dobrotljivi Oče, stavimo vselej prav trdno zaupanje v pomoč tistega, ki „v slabosti le spolnjuje našo moč“ in nam s križi in težavami pošilja le novih priložnosti, pomnoževati si zasluženje za nebesa. Ker le v tem smislu je *srečen človek, ki pretrpi skušnjavo; skušen bo prejel krono življenja* (Jak. 1, 12.) Če smo torej skušani, če trpimo, ne dajmo se premagati, ne iščimo preveč slabe in goljufive človeške pomoči, ne tolažimo se z minljivim, ter mnogokrat pregrešnim veseljem, temveč iz nebes pričakujmo vso pomoč in tolažbo, ki pride, čeravno včasih kasno, vendar vselej gotovo. *Če odlaša, čakaj ga; ker bo gotovo prišlo, in se ne bo mudilo.* (Habak. 2, 3.) Tako je ravnal naš Zveličar v svoji smrtni borbi na Oljski gori, tako je pa tudi učil z besedo, rekoč: *Zaupaj sin, odpuščeni so ti tvoji grehi.* (Mat. 9, 2.)

Prikazal se mu je angel z nebes, ki ga je potrdil. Jeli Kristus res bil toliko oslavljen, da je potreboval angela v svoje potrjenje? Ni li on tisti, o kojem vpraša prerok Izaija: *Kdo je obesil s tremi prsti težo zemlje?* (40, 12.) Ali ni on tisti, o kojem spričuje kralj David: *Po Gospodovi besedi so nebesa utrjena, in po duhu njegovih ust vsa njih lepota?* (Ps. 32, 6.) O kojem piše sv. Pavel tako tolažljivo svojim Korinčanom: *Oče usmiljenja in Bog vse tolažbe?* (2. Kor. 1, 3.) Kako vendar on od angela pričakuje tolažbe? Bo-li majhna zvezdica razsvetila velikansko solnce? Bo-li kapljica vode premočila celo morje? Bo-li revna stvar potrdila, potolažila svojega Stvarnika? In vendar, bilo je tako. *Prikazal se mu je angel iz nebes, ki ga je potrdil.* Po verodostojnem mnenju je bil ta angel Gabriel, imenovan moč božja. Njemu je bilo izročeno človeštvo Sinu božjega, ki se je včlovečil v najčistejšem telesu preblazene Device Marije, njemu je bila izročena skrb čez življenje, trpljenje in smrt božjega Zveličarja. Tudi je verjetno, da je nadangela Gabrijela na tem častnem potu spremljala velika truma nebeških tovarišev, kakor mu je streglo več angelov v puščavi, potem ko je zmagovito pregnal skušnjavca —

satana. Ti nebeški tolažniki so osrčevali svojega Gospoda za novo, večje trpljenje.

Te tolažbe po angelih pa ni toliko potreboval naš Zveličar, kakor mi, pa si jo drugače tudi ne bi želel, kakor le zavoljo nas. Za nas je trpel, zavoljo nas je bil do smrti užaljen, zavoljo nas pa tudi potrjen in potolažen po angelih, naj bi se mi vselej, kolikokrat smo v britkostih tega življenja potrebni tolažbe, obračali tje, ker prebiva najboljši Tolažnik vseh žalostnih in potrlih.

Dne 9. junija l. 1881. je umrl v Parizu slavni katoliški pisatelj Alojzij Gaston pl. Segur kanonik St. Deniški in hišni prelat sv. Očeta. Bil je sin slavne francoske rodbine, postal je duhovnik, a popolnoma oslepel. Njegova mati in sestra ste bili celo nesrečne zavoljo te hude osode njegove, on sam pa je smatral to nesrečo — za dobroto božjo. In res slepota oči ga ni ovirala, delovati za izveličanje duš; in kdor ne ve, da je bil slep, pa bere ali sliši, koliko duhovitih spisov da je spisal, koliko podjetij, koliko duš da je vodil, on ne bo verjel, da je bil slep. Le v eni zadevi mu je prizadela slepota težave: da namreč ni mogel več na isti način kakor poprej častiti božje Srce Jezusovo v svetem Rešnjem Telesu; to je hudo žalostilo njegovo otroško-pobožno srce. Zato se dá l. 1856 peljati v Rim k sv. Očetu Piju IX., ter prosi dovoljenja, da sme najsv. Zakrament shranjevati v svojem stanovanju. Take izredne pravice pa sv. stolica rada ne dovoljuje. Zato mu sv. Oče sprva to prošnjo odbije. Ko pa na to slepemu prelatu v obličje pogleda, ter v njem ugleda globoko, tiho žalost izraženo, se sv. Oče sam ne more dalje premagovati; objame slepega duhovnika v svoje naročje ter ga pritisne na svoje srce rekoč: „Dovolim ti najsv. Zakrament — ad consolationem — v tolažbo!“ V kapelici poleg sv. Rešnjega Telesa je prebil zaprejš tako potolaženi slepec velik del svojega življenja, včasih cele dneve, od vsake noči pa vsaj po dve uri in sicer v ostri redovni obleki trapistov. Ni čuda, da je ta pobožni duhoven večkrat trdil: Za tri reči jaz vsak dan zahvaljujem Boga: prvič zato, da sem duhovnik, drugič zato, da sem slep in tretjič zato, da smem imeti pri sebi najsv. Zakrament.

Kakor je ta duhovnik rad pogrešal telesno luč svojih oči, da se je mogel le ogrevati pri „gorečem ognjišču ljubezni“ pred tabernakelom, tako se je tudi naš Zveličar rad tvegati minljive tolažbe, kojo mu je odrekel nehvaležni svet, ki mu je pa tem obilneje dohajala iz Očetovega Srca nam v pouk, da od Boga zapuščen ni, kdor zaupan je v njega ne zgubi.

Sv. evangelist Lukež, ki nam obširneje slika podobo žalostnega Zveličarja na vrtu Gezemani, on pravi, da je Jezus potem, ko je bil od angela potrjen, premagal smrtne težave, vstal, ter

šel k svojim učencem nam v poučenje, kako potolažen iz nebes da je tisti, ki samega sebe srčno premaga. Ravno to premagovanje samega sebe pa je glavni pogoj pravega spreobrnjenja, resnične pokore, je najtrdnejši temelj novemu, spokornemu življenju, kakršno želimo sedaj v sv. postu začeti. In koliko imamo vsak dan priložnosti, da premagujemo same sebe. Saj ne mine dan, da se nam ne bi pripetilo kaj zopernega, in Bog, ki nas ljubi tudi tedaj, ko nas pokori, nam po raznih zopernostih, koje nam pošilja, ponuja vsak dan novih priložnosti, pridobiti si novih zaslug za nebesa. Zdaj nas prehití jeza, ki rodi kletev, sovrašтво, pretep, poboj in še mnogo več hudega; zdaj se nam usiljuje lenoba, ki nas odvrača od molitve, od spovedi; od službe božje; zdaj se skuša ulihotapiti zapeljivost v spremstvu z nespodobnim govorjenjem, razuzdanim vedenjem, z nečistim djanjem; zdaj spet se jame ponujati grešna priložnost k tatvini, h goljufiji, h krivičnemu dobičku i. t. d. Kaj pa nam je v takih nevarnih trenutkih storiti? Nič drugega, nego: Vince te ipsum! premagaj samega sebe! Premagaj svojo jezo, zavrzi lenobo, odženi zapeljivca, odloži grešno priložnost, zapusti nevarno tovarišijo, poteri grešno nagnenje, kroti svoje počutke, križaj svoje meso in v tem premagovanju samega sebe boš našel veliko veselja in tolažbe. In dušni mir, ki ga boš začutil po vsakem zatajevanju, to bo tisti angel iz nebes, ki te bo v dobrem potrdil, ter ti vsakokrat pomnožil zasluženje za nebesa.

Prikazal se mu je angel iz nebes, ki ga je potrdil. Kar je trpel naš Zveličar na Oljski gori, je prestal vse za nas ljudi. Za nas je bil prestrašen in žalosten, za nas se je boril s smrtjo, za nas je prelił krvavi pot, za nas, ne za kako drugo stvar božjo, tudi ne za angele. Bilo bi torej pričakovati, da ga bodo v smrtnih težavah na vrtu Gezemani kar trumoma ljudje obiskovali, tolažili in osrčevali. A nobenega tistih ni blizo, za koje je on storil toliko stopinj, kojim je bil vedno pripravljen tolažnik. Prišel pa je angel iz nebes in z njim zadostna tolažba. Ko je nehvaležni svet v trenutku največje otožnosti pozabil svojega Odrešenika, se je pa nebo nanj ozrlo. Ko so učenci zaspali, ko se je eden celo pripravljaj, da ga izda, ko je bil od vsega sveta zapuščen in ves osamljen, ga je obiskal pa Oče nebeški po angelu tolažbe.

Od žalosti potrtemu človeškemu srcu se nič tako ne prileže, nego prava tolažba. Pa kaj, ko se ljudje najraje tje zatekajo, kjer ni prave tolažbe. Če pride v hišo bolezen, iščejo povsod člo-

veške pomoči; da bi pa bolniku pravočasno poskrbeli najboljše tolažbe, sv. zakramentov, da bi se podali tje pred tabernakel k najmodrejšemu zdravniku, to jim ne pride na misel. Če križi in težave kalijo družinsko srečo, ter podijo iz srca ljubo zadovoljnost, kako radi se nesrečniki potožujejo, pa si celo z nevoljo, z godrnjanjem nad božjo previdnostjo, s kletvijo in rotitvijo skušajo odstraniti zaslužene kazni božje, mesto da bi se ponižali pod pravično roko božjo spoznavši, da so zaslužili kazen, ter v molitvi iskali tolažbe pri onem božjem Srcu, ki je vir vse tolažbe. Nevolja trpljenja ne olajša in ljudje so le slabi tolažniki. Enemu manjka resne volje, nas tolažiti, drugemu primernih besedi, tretjemu potrebne potrpežljivosti, vsem pa več ali manj iste prave ljubezni do bližnjega, vsled katere naj ljubimo vsakogar, kakor samega sebe, ter z vsakomur imamo sočutje v žalosti, kakor da bi nas zadela. Tako mora ubogi trpin, ki se je zanašal le na negotovo človeško pomoč, naposled brez vse tolažbe pripoznati in tožiti s prerokom: *Zato se jokam in moje oko toči solze, ker ga ni tolažnika, ki bi poveselil mojo dušo.* (Žal. pes. 1, 16.)

Enake tožbe glas je donel tudi po vrtu Gezemani, ko je teža dušnega trpljenja božjemu Zveličarju tlačila krvave srage sv. rešnje Krvi iz vseh udov, pa ga ni bilo človeka, ki bi s tolažbo manjšal njegovo bridkost. *Sam sem tlačil v tlačivnici, in izmed narodov ni bilo nikogar z menoj.* (Izaija 63, 3.) On, ki je z besedo blagroval žalostne, zagotavljajoč jim tolažbo, On, ki nikogar ni puščal brez dejanske tolažbe, On mora v uri največje žalosti sam pogrešati vsako zemeljsko tolažbo. O da bi pač tudi nobenega ne bilo, ki bi mu množil žalost! Pa kaj da premnogi pozabljajo vse njegove dobrote, z grehi blatijo in onečaščujejo njegovo sv. rešnjo Kri, ter tako dan za dnevom ponavljajo ter množijo njegovo žalost.

Ljubljeni z Jezusovo Krvjo odkupljeni bratje in sestre v Gospodu! se bomo li tudi mi takim pridružili? Bodemo li tudi mi pozabili vseh dobrot, koje smo vsled zasluženja Jezusovega trpljenja prejeli sem od sv. krsta pa do danes? Hočemo li tudi mi še vstrajati v svojih grešnih navadah, ter tako oskrnjevati sv. rešnjo Kri? Bog nas varuj tega! Kolikor več žalosti njemu drugi nalagajo, toliko več tolažbe mu mi pripravljajmo z resničnim kesanjem nad svojimi grehi, z dobro velikonočno spovedjo, s popolnim spreobrnenjem svojega srca, zaupajoči, da nas tudi On kedaj ob uri naše smrtne bridkosti ne pusti brez tolažbe.

V znamenje pa, da nam pride ta obljava iz dna srca, poklekimo pred najboljšega Tolažnika v tabernaklu, rekoč:

O najžalostnejši, od vseh zapuščeni Jezus! Ni li nobenega izmed tistih, koje si ti tako pristrčno ljubil, blizo, da bi tebe obiskali in potolažili? Toliko tisoč si jih v puščavi nasitil, toliko bolnikov si ozdravil, iz obsedenih izganjal hude duhove, mrtve obudil k življenju, po hribih in dolinah, v templu in po shodnicah, na morju in v puščavi delil si kruh večnega življenja, in vendar ni nobenega tistih, ki so uživali vse te dobrote, da bi se te usmilil, ter ti izrazil sočutje svojega srca. Ljubi Jezus! se li smemo mi pridružiti angelu, ki je tebe tolažil? Sicer vemo, da smo do sedaj s svojim pregrešnim življenjem le ponavljali tvojo žalost; vendar se upamo z angelom tolažnikom v tej uri bližati tebi, ker vemo, *da skesanega in ponižnega srca ne zavržeš!* K tebi pademo na zemljo, tvojemu krvavemu potu pridružimo svoje spokorne solze, s svojim užaljenim srcem hočemo vedno pri tebi ostati ter te zlasti za eno milost prosimo: da, ko nas boš slišal zdihovati in ječati v smrtnih težavah, se nas usmiliš, nas potrdiš in naše duše iz vrta Gezemani te solzne doline sprejmeš v nebeški Jeruzalem. Amen.

Iv. Rotner.

3. O čistosti.

(Obenem stanovski govor za mladeniče in dekleta.)

In devici je bilo ime Marija.

Luk. 1, 27.

„Oj, nedolžnost ti cveteča si lepota mladih let,
Čista, nežna in duhteča, ti kot limbarjev si cvet.
Dražji si kot vsi zakladi, ki jih krijejo gore —
Te ljudje imajo radi, božje veseliš srce!“

Tako se glasi neka lepa slovenska pesem, ki opeva čednost čistosti ali nedolžnosti. Skoro v nobeni reči, smem reči, ni zloženih toliko lepih pesmic, nego o sv. čistosti. Iz tega spoznamo, da vsi ljudje spoznavajo in so prepričani, da ni lepše čednosti na svetu, nego je sv. čistost. Ne samo kristijani jo tako visoko cenijo, temveč tudi judje in pagani; zgodovina nam pripoveduje o mnogih ljudeh obojega spola, ki so raje vse, tudi življenje izgubili, samo da so si ohranili nedolžno življenje. Še bolj pa se moramo čuditi temu, da celo tisti, ki so svojo nedolžnost

in čistost že zapravili, imajo jako radi, ako jih imajo drugi ljudje še za nedolžne in čiste. V resnici čistost deviška je res neka posebno čednost, ki ima svoj začetek ne na tem svetu, temveč v nebesih. Sv. Ambrož pravi: „Nebesa so domovina čistosti“, ne le zato, ker so že od začetka gôri angeli, ki so čisti duhovi, temveč tudi zato, ker v nebesih izvoljenci božji prebivajo kot najčistejši duhovi na vse večne čase. Sv. pismo namreč pravi: *Po vstajenju se ne bodo niti ženili niti močile, temveč bodo v nebesih kakor angeli božji.* (Mat. 22. 30.) Ni torej čudno, da sta Jezus in Marija to čednost čistosti prav posebno ljubila. Jezus Kristus, Sin božji, ki je dobro vedel, kaj je pravo in hvale vredno, je cenil tako zelo sv. čistost, da se je ne le vse svoje življenje obvaroval vsakega najmanjšega greha, temveč da je hotel tudi rojen biti iz najčistejše Device, ki niti sence greha ni imela na sebi. Ta devica je bila Marija, ki se zarad svoje angelske čistosti imenuje „Kraljica devic.“ Danes, ko praznujemo praznik oznanjenja Marijinega, t. j. spomin na oni sveti trenotek, ko je angel Gabriel Mariji oznanil, da bo postala mati Zveličarjeva, hočem vam pokazati: 1. Kako neprecenljiv zaklad je sv. čistost in 2. kako nespametno oni ravnaajo, ki ta zaklad s kratkim, grdim, počutnim razveseljevanjem zgube in za vselej zapravijo.

Oj deviška mati božja, ti snežno-bela lilija nebeškega raja, približaj se k nam grešnikom, da ljubezniva vonjava tvoje svete čistosti prevzame popolno naša srca in vžge po koprnenju do te čednosti!

Kakor o zlatu neve nobeden bolje soditi, nego zlatarji, ki zlato znajo tehtati in ceniti, tako o dragocenosti in lepoti svete čistosti nihče ne more bolje soditi nego sv. Duh, ki nam daje v sv. pismu nekak cenik, po katerem moremo ceniti čednosti. Kaj pa pravi sv. pismo o čistosti? V modrostnih bukvah beremo: (Str. 1.) *O kako lep je čist rod v svetlobi, nesmrten je njegov spomin, ker Bogu je ljub in ljudem.* Sv. Pavel pa piše: (1. Kor. 7.) *Glede devic nimam zapovedi od Gospoda, vendar vam dam svet.* In nadalje govori: *Kdor se z devico poroči, stori prav; kdor pa se ne poroči, stori še boljše.* Apostol hoče v tem reči: „Zakonski stan je sicer dober in svet stan, ker *kdor ne more ostati zdržljiv, naj se poroči; bolje je namreč poročiti se, kakor goreti* zarad nečistovanja; — toda deviški stan je vendarle mnogo boljši in

lepši.“ Zato govori sv. Cerkev: „Kdor pravi, da je zakonski stan boljši kakor deviški, ta naj bo izobčen.“

Modri Sirah s kratkimi besedami o čistosti pove mnogo, ko pravi: *Vse, kar ljudje cenijo, ne more se niti primerjati z zdržljivo dušo.* (Sir. 26. 20.) S tem hoče reči, da se s čisto devico nič ne more primerjati. Ko bi položil na tehtnico na eno stran vse kraljice in kneginje sveta z vsem njih bogastvom, na drugo stran pa ubogo nedolžno devico, ki nima nobenega zaklada kakor le svoje devištvo, odtehtala bi ta pred Bogom vse one kronane žene z vsemi njih zakladi. Sv. Duh sam uči, da *vse kar ljudje cenijo in ljubijo, ne more se primerjati z zdržljivo dušo*; ta zdržljivost presega vse svetno bogastvo, veličastvo in slavo.

Sedanji svet se ponaša z dragocenimi oblekami, z zlatom in srebrom, z biseri in dragimi kamni, in bogve s čim drugim še; a vkljub temu je še zmerom in bo zmerom zaklad sv. čistosti nad vse zaklade tega sveta. To je tisti biser, o katerem pravi Zveličar: *Nebeško kraljestvo je podobno kupcu, ki išče biserov. Ako je našel tak dragocen biser, gre in proda vse, kar ima, ter kupi tisti biser.* (Mat. 13. 45. 46) O tem so bili prepričani vsi oni v starem zakonu, ki so rajše vse zgubili kakor svoje devištvo.

Znano vam je, kaj se je zgodilo z nedolžnim egiptovskim Jožefom. Bil je lep mladenič in je služil v imenitni hiši Putifarjevi. Žena Putifarjeva je bila razuzdana ženska in je hotela Jožefa v greh zapeljati. Obljubovala mu je bogastvo in čast in ko se ni hotel udati, žugala mu je z ječo in trpljenjem; a vse ni nič izdalo. Slednjič se ga hoče siloma polastiti; a Jožef v strahu pobegne. Žena vsa raztogatena, zatoži Jožefa svojemu možu češ, da jo je Jožef hotel zapeljati. Jožef je prišel sicer v ječo; toda Bog je obilno poplačal njegovo stanovitnost, ker kmalu potem je postal prvi oblastnik za kraljem.

Nedolžno Suzano sta hotela dva nesramna starca v greh zapeljati. Ker se jima ni udala, sta jo tožila, da je ona zapeljevala. Prerok Daniel, ki je sodil, je oba starca posebej zaprl, potem je vprašal enega: „Pod katerim drevsom se je to zgodilo?“ in ta pravi: „Pod smokvo.“ Potem vpraša drugega ravno to in ta odgovori: „Pod hruško.“ In spoznali so vsi ta dva zapeljivca — lažnjivca, katera je ljudstvo s kamni pobilo.

Sv. Kazimirju, ki je bil sin poljskega kralja, svetovali so zdravniki, naj stopi v zakonski stan; toda on ni hotel nikakor prodati bisera svojega devištva. O sv. Frančišku Seraf. beremo, da se je v hudih nečistih skušnjavah vlegel v trnje in se v njem premetaval, da je premagal skušnjave.

Število onih devic, ki so rajše kri prelile, kakor pa svojo čistost zgubile, je neštevilno. Spomnim na sv. Uršulo, ki je z 11.000 devicami rajše smrt pretrpela kakor se udala zapeljivcem. Ko so sv. Evfrazijo silili, naj se omoži, je rekla odločno: „Ženina imam v nebesih; zanj hočem pretrpeti tudi najhujše bolečine.“ Enako so govorile n. pr. sv. Neža, sv. Agata, sv. Barbara, sv. Evfemija idr. Ko so prišli surovi vojaki po sv. Pelagijo, da bi jo odpeljali seboj, rekla je, naj potrpe, da se lepše napravi. Šla je visoko gôri pod streho in se doli spustila, da je precej mrtva obležala; njena deviška duša pa je kar gorka zletela v nebesa. Na Nemškem so napadli surovi vojaki samostan, kateremu je bila prednica sv. Eba. Vse redovnice so zbežale v cerkev in se zaklenile, kjer so prosile Boga pomoči. Ko so vojaki zmerom hujše napadali hišo in cerkev, je svetovala sv. Eba, naj si vse nosove in ustnice porežejo, ker potem bodo varne pred hudobneži. In res so vse redovnice to storile. Precej potem so vojaki pridrli v cerkev; ko pa so videli redovnice vse krvave, so jih zaprli in cerkev zažgali, da so vse zgorele. — Glejte, kristijani, to so bile res prave krščanske junakinje! Koliko je pa dandanašnji takih?

Pa ne samo kristijani so vselej deviško čistost tako visoko cenili, temveč celo pagani, ki so bili vsem pregreham vdani, zlasti nečistosti, ker maliki, katere so molili, bili so nečisti duhovi. Sv. Hieronim pripoveduje, da so živele v Rimu device, ki so služili boginji Veste. Te je država sama z vsem preskrbljevala, oblačile so se po kneževsko, na cestah so se jim morali umikati na poti najvišji gospodje, in ako je kako tako vestalsko devico slučajno srečal kak hudodelec, ki je bil na smrt obsojen, bil je precej izpuščen. Iz tega se vidi, da so celo malikovalci na devicah spoznavali nekaj božjega.

Bl. Devica Marija je gotovo bolj znala ceniti deviško čistost, kakor vse krščanske in paganske device, ker je že v zorni mladosti Bogu vedno devištvo obljubila. Kako zelo se je bala za biser svojega devištva, uvidimo iz tega, da se je ustrašila, ko je angel Gabriel prinesel ji veselo oznanilo. Angel jo pozdravi: *Češčena, milosti polna, Gospod je s teboj!* Zarad teh besedi se ni še ustrašila, temveč po sv. Bernardu le zarad sledečih: *Blažena si med ženami!* Mislila si je, kako me poslanec božji imenuje „ženo“, ko sem Bogu vedno čistost obljubila? Angel jo potolaži in ji pravi: *Ne boj se, Marija! ker milost si našla pri Bogu. Glej, spočela boš v svojem telesu in rodila Sinu.* A ona tega še ne ume, zato vpraša: „Kako se bo to zgodilo, ker moža ne poznam?“ In angel ji razloži in pravi: *Sv. Duh bo prišel v te in moč Najvišjega te bo obsenčila.* V tem hipu je Mariji vse

jasno in reče ponižno: *Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!*

Iz tega spoznate lahko, krščanski mladeniči in device, kako dragocen biser je srčna čistost in devištvo. Vse zlato in srebro, vse časti in bogastvo tega sveta se ne more primerjati s srčno nedolžnostjo. Le vprašajte egiptovskega Jožefa, Suzano, Kazimira idr. in vsi vam bodo potrdili: „Vse, kar ljudje cenijo, se niti primerjati ne more z deviško dušo.“

Sedaj pa pomislite, kako nespametno ravnaajo oni mladeniči, one device, ki neprecenljiv zaklad svojega devištva po nemarnem zapravijo, prodajo ali iz proste volje proč vržejo in tako rekoč z nogami pohodijo. Kako marsikatera nespametna, lahkomiselna dekleta je morala že s solzami v očeh priznati: „Zmerom sem se veselila, dokler sem nedolžna bila; — krancelj je za zmerom preč!“ Ena sama sladka beseda, kratko prilizovanje, nečimerna obljuba, prazno upanje prihodnje sreče, grdo razkošje, katero pa tudi živina vživa, v resnici: prazen, a silno pregrešen „nič“ je utrgal že marsikateri cvet nedolžnosti, cvet devištva — za vselej.

Vsakdo bo potrdil, ako pravim, da je bila velika potratnost, ko je razuzdana egipt. kraljica Kleopatra v jesihu raztopila biser, ki je bil vreden 125.000 gld. in to dala potem piti svojemu ljubljencu; toda še veliko bolj nespametno ravnaajo oni mladeniči in dekleta, ki iz same lahkomiselnosti in razposajenosti za vselej zgube in zapravijo dragocen biser svoje deviške čistosti. Kristus jim kliče: *Ne dajajte svetega psom, in ne mečite svojih biserov svinjam.* (Mat. 1. 6.) Vsa nebesa se vesele nedolžnih duš na tem svetu, ker, kdor je nedolžen, je v duhu že tako rekoč združen z nebeškimi prebivalci, toda pride nesramen zapeljivec, ki s svojim nesramnim govorjenjem zbudi v nedolžnem srcu ogenj mesene poželjivosti in — vse je izgubljeno.

Srečni starši, ki imate nedolžne otroke; povem vam, vi imate angele in ne otroke; srečna hiša, v kateri prebivajo angeli v človeški podobi. Toda, žalibog, kako marsikateri sin, marsikatera hči noče slušati karajočega in dobrohotnega opomina svojih staršev. Zapeljivo govorjenje nesramnih pohujšljivcev jim je zanetilo v nedolžnih srcih strašen ogenj mesenosti, in ta ogenj tudi nikoli ne pravi: dosti je! Od stopinje gre do stopinje, voz drči po klancu navzdol, vedno nižje, vedno nižje; časih se začuje še žalosten klic: z Bogom ljuba nedolžnost! in nazadnje se ustavi voz tam, kjer je najglobokejše: v peklju!

Brž, ko zgubi mladenič ali dekleta ljubo ponižnost, ki je ljuba Bogu in ljudem, brz, ko se začne gleštat in snažiti na vse načine: svojo obleko, svoje lase: hitro, hitro pride še kaj družega, kaj hujšega. Le to vam rečem: kdor ni več ponižen, tih, temveč ošaben v besedah in dejanju; pri tem je že tudi kaj družega. In ako še začne kramljati z drugim spolom, tedaj pa je kmalu proč nedolžnost. Je pač resnična tista pesem, ki pravi: „Ni lepšega na svet', kot je nedolžnost' cvet. Pa hitro obledi, če s fantom govori. In hitro cvet zveni, za vselej obledi, za večno, večno obledi!“ Kmalu pridejo solze, bridke solze, a prišle so prepozno!

Torej starši, skrbite za svoje otroke, dokler je čas, da ne bote prej ali poslej jokali vi in vaši otroci. Vi pa, mladeniči in dekleta, — vam sem posvetil današnjo pridigo — vtisnite si globoko v srce, da se vsi zakladi tega sveta niti primerjati ne morejo z nedolžnim srcem; zapomnite si, da, čeprav ste revni in nimate prav ničesar, če imate nedolžno srce, ste bogatejši kakor vsi vladarji sveta. Nedolžnost je ljuba Bogu in ljudem. Kdor je nedolžen, razodeva se mu ta rajska čednost že na obrazu. Zarja mu sije iz očesa, pohleven je in ponižen in tih in ljubezniv in postrežljiv. Da bote vsi taki, častite zvesto Marijo devico, ona naj vam izprosi ta dar, zakaj *blagor jim, ki so čistega srca, ker oni bodo Boga gledali!*

J. Benkovič.

Priložnostni govori.

Govori krščanskim materam o vzgoji.

(Sestavljeni po naročilu presv. knezoškofa dr. Antona B. Jegliča).

C. Verska vzgoja.

3. Blagoslov ali prokletstvo.

Glej, danes denem pred vaše oči blagoslov ali prokletstvo; blagoslov, ako bote pokorni zapovedim Gospoda svojega Boga, prokletstvo, ako ne bote pokorni zapovedim Gospoda svojega Boga. V. Mojz. 11, 26.

Slovesen je bil trenotek, ko je Mojzes pred svojo smrtjo jemal slovo od Izraelcev. Tedaj jim je še enkrat z očetovskim

srcem govoril: *Danes denem pred vaše oči blagoslov ali prokletstvo*, blagoslov, ako bote pokorni zapovedim gospoda svojega Boga, prokletstvo, ako ne bote pokorni.

Tudi vam, krščanske matere, sem podal nekaj navodil za vzgojo vaših otrok, za vzgojo, kakršno zahteva sv. Cerkev.

Napačno bi bilo, če bi mislile, da je to kaka površna stvar — ne! — jako važna, jako resna stvar je to!

Ako vam je Bog naklonil srečo zakonske matere, je vam obenem naložil sveto dolžnost, da dete za Boga vzgojite, „ako vama Bog otrok da, vedita, da so božji dar in da bota od njih morala odgovor dati“ — tako so ti rekli, ko si stala s svojim možem — za poroko pri altarju.

Torej Bog tirja krščansko vzgojo otrok, vsaj smo vsi skupaj vstvarjeni, da Bogu služimo in se zveličamo.

Pa tudi če hočeš sebi dobro, da boš imela v življenju v svoji družini kako veselo uro, in da boš enkrat v nebesih: moraš za to skrbeti.

In če hočeš otrokom dobro, moraš zgodaj delati na to, da bodo otroci kaj vredni, in če resno hočeš otroke zveličati, je to nemogoče brez verske vzgoje.

Kakor je Mojzes govoril: Postavim pred vas prokletstvo in blagoslov, ravno tako Bog postavlja za dobro vzgojo trojen blagoslov, in za slabo vzgojo trojno prokletstvo:

- I. blagoslov ali prokletstvo za otroke;
- II. blagoslov ali prokletstvo za človeško družbo;
- III. blagoslov ali prokletstvo za vas matere.

I. Blagoslov ali prokletstvo za otroke. — —

a) Kako posebno veselje občuti žena, če dobi prvo dete. Radosti ji prekipeva srce, ako ima opravka z ljubljencem v zibelki. Pa ta sreča ostane le toliko časa v hiši, kolikor časa so otroci — dobri. Kdo si more misliti večjo britkost za starše, kakor so trmasti, neubogljivi, sprideni otroci!

Vže med šolarji najdete take otroke. Len, jezičen, nagajiv je; kjer je kaj slabega, povesod je zraven; učenje mu ne diši; vse naredi le s silo, nikdar z dobrim srcem; med učenci je vedno med zadnjimi, drugi gredo k sv. obhajilu, ta ne, ker ni ne njegovo vedenje, ne njegovo znanje po tem, da bi se ga pustilo k angelski mizi. Pa videli ste tudi kacega odraslega fanta, kričača, pretepača, razuzdanca, ki dela sramoto staršem, pohuj-

šanje med tovariši, nečast fari, sitnosti sodnijam, troške davkarijam in gospodarjem. Pa še hujša je kaka taka lahkomiseljna deklina! Slišali ste o malovrednih, tatinskih otrocih, ki jih orožniki preganjajo in zapirajo: slišali o otrocih, ki radi raznih hudo delstev po ječah sedijo . . .

Tak otrok nikdar časno srečen biti ne more; ko je zane maril dobro ime, da ljudje kažejo s prstom za njim, kako bo še prišel do kake veljave? Vsa obleka na njem kaže, da je zane marjen, zgubljen človek, sam sebi in drugim na potu: pravi izgubljeni sin.

Nesrečen tak otrok, ki je tako zašel, žalostno njegovo življenje, nesrečna njegova smrt, žalostna njegova večnost!

Pa kako se more človeško bitje tako zavreči? Razni obsojenci so pred svojo smrtjo na vislicah izpovedali, da so njihovi starši krivi, da so tako daleč zašli v pogubo, ker so jih zane marjali v mladosti.

To je prokletstvo zanikrne vzgoje! V marsikateri hiši pa je vzgoja, vendar dovolj resna ne: hčere in sinovi ne za idejo sicer tako hudo, kakor smo ravnokar omenjali — pa če se omožijo ali oženijo, so ali pijanci ali skrajno mlačni kristjani, da nikoli kaj prida niso.

Po gosposkih hišah uče matere z največjo skrbnostjo svoje otroke olike, uljudnosti, ne pa strahu božjega; ko otroci odrastejo, pa nič vere nimajo, človek brez vere pa v kljub bogastvu prav srečen biti ne more, ne v tem življenju, še manj pa v večnosti.

b) Po drugi strani pa, kako hvaléžen mora biti otrok, ki je imel dobro vzgojo. Radi ga imajo učitelji, duhovniki, sorodniki, sosedje, rada ga ima Marija, radi angeli varihi, rad ga ima Kristus, ki je poseben prijatelj dobrih otrok.

Ako se otroci uče pridno delati, varčevati, si stem zagotove svojo prihodnjost, da bodo v katerem-koli stanu mogli shajati. Ako se nauče krščanskega življenja v mladosti, bodo tudi v poznejših letih našli sladko tolažbo v naukih sv. vere. Ako so sami v dobrem utrjeni, bodo s svojim zgledom za dobro pridobili še druge. Ako ustanove nove družine, nove domove, bode seme, ki ga je seje dobra mati, donašalo sad še pozné rodove.

Marsikateri otrok gre ubožen po svetu; s seboj ni vzel mošnje denarja z doma, pač pa pošteno srce in pridno roko — in pride vendar do blagostanja in veljave.

Glejte to je blagoslov dobre vzgoje! Največji blagoslov pa je to, če otrok tako živi, da pride v nebesa! Katera verna mati ne bo tega želela?!

Zahvalimo se tukaj v duhu za milost tistih nauk, ki smo jih prejeli od svojih staršev, posebno od matere.

II. Blagoslov ali prokletstvo za človeško družbo.

Svet je poln hudobij. *Vse na svetu je poželenje mesa* (vživanje), *poželjenje oči* (lakomnost) *in napuh življenja* (prevzetija.) Bogateti, uživati, bahati, to je posvetni duh. Temu duhu nasproti je postavil Jezus svoj evangelij, ki je duh ponižnosti in zatajevanja. Zato je sv. Janez Krstnik rekel o Jezusu: *Glejte, jagnje božje, ki odjmlje grehe sveta!*

Kakšno stališče zavzema ženska na tem nečimernem svetu? Ako vidimo, kako se včasih lahkoživci lažejo in ližejo in hlinijo ženskemu spolu, posebno mladim ženskam, moramo reči: sprideni svet zlorablja žensko velikrat v svoje grešne namene. Ženska je po naravi svoji bolj lahkomišljna in v svoji nečimernosti se le prerada spozabi, da le bolj skrbi, kako bi se svetu prikupila in svetu dopadla in ne, da bi Bogu dopadla.

To je menda vedel hudobni duh sam, ko se je v raji najprej lotil Eve, da jo je zapeljal v greh, in nečimerne ženske so mu še sedaj tisto orodje, katerega se poslužuje, da pahne mnogo ljudi v pogubo. In brezverci, sovražniki Kristusa, vedo dobro ceniti vpliv ženske na človeško družbo posebno vpliv matere na domačo družino; zato se tolikanj trudijo, kako bi materinska srca zastrepili z versko mlačnostjo in nebržnostjo.

Vzemimo, da se jim posreči večino mater izvabiti na svojo stran, potem se zgodi s sv. Cerkvijo nekaj enacega, kakor če bi drevesu korenine podžagali.

Pa upajmo, da se to ne bo zgodilo.

Za Evo, ki je prinesla greh in zmoto, je prišla druga Eva, ki je prinesla resnico in milost — Marija, ki se hudobnega duha ni zbala, ampak je tudi kači strla glavo.

Junaška Devica Marija je bila dosedaj voditeljica vseh onih žen in devic, katerih posvetni duh ni omamil. Kakor Marija varuje in nosi Kristusa v naročju, kakor je Marija branila Jezuščka pred Herodom morilcem, tako so pobožne žene nosile Kristusa v svojem srcu, vero v Odrešenika budile v svojih družinah, lju-bezen do Jezusa vžigale v srcih svojih otrok. (Junaške Blejske žene).

Sodni dan bo razkril svetu tisto lepo misijonsko delo, katero so dobre matere izvršile v svojih družinah.

Te matere so steber države, up sv. Cerkve.

Tolikrat občutimo žalostno resnico, da je med uradniki, med gospodo malo vere! Med možmi, ki delajo postave, je malo odločnih resničnih katoličanov. Ali je to čudno? Od kod so pa ti gospodje večinoma doma? Iz mest, iz družin, v katerih niso poznali ne petka ne svetka, ne posta, ne sv. maše, ne sv. zakramentov, ne križa, ne roženkranca — pač pa protiverske časopise, iz katerih so zajemali odtujenost in sovraštvo do Boga in Cerkve njegove.

Razmere v fari in v deželi in državi se morejoboljšati edino le, če bodo posamezne družine boljše (Prof. Weiss). Razmere v družinah pa ne bodo boljše brez dobrih krščanskih mater. Zato je zaklical papež Pij IX.: „Dajte nam krščanskih mater, in ves svet bo drugačen.“

Življenje v občini ne bo veliko boljše, če bodo župani dobri, in odborniki pošteni možje; tudi v državi se ne bo veliko poznalo, če so spoštovanja vredni ministri in uradniki, tudi ne, če naredijo tako ali tako postavo, (tudi volilna reforma in tudi večje število poslancev ne bo vplivalo na družine) — vse to so malenkostni poskusi; veliko je ležeče na tem, kakšni so duhovni, in škofje in papeži, pa tudi ti brez dobrih mater ne bodo mogli dobiti podlage za svoje delovanje. S kakšnimi otroci dušni pastir v šoli največ doseže? S tistimi, ki imajo dobre starše, — z otroci zanikrnih staršev se navadno tudi duhoven zastonj ubija.

Matere! potrebno je, da se zavedate, koliko je ležeče na tem, kako vršite svoj materinski poklic.

Neki župnik, ki je vže v večnosti, mi je pripovedoval, da je imel za sošolca dva gosposka sinova iz plemenite rodbine. Mati je bila blaga, pobožna žena, ki je imela pristrčno skrb za svoja otroka. Postala sta oba sina vplivna moža, odločno katoliška; njini imeni ste se pogosto brali po raznih dunajskih odborih, v katerih se je šlo za kako katoliško stvar. — Pred kakimi 5 leti je zapuščal gimnazijo v Kranju abiturient (osmošolec) iz poštene gorenjske rodbine. Odločil se je za vseučilišče. Težkim srcem ga je mati odpuščala v tujino; za spremstvo mu je dala več lepih opominov. Pa kakor bi se ji zdelo, da so njene besede premalo, dala mu je še škapulir Matere božje, da ga postavi pod varstvo Brezmadežne.

III. Prokletstvo ali blagoslov za vas matere.

Ne veseli se hudobnih otrok — ne imej veselja nad njimi, ako ni strahu božjega v njih. Ne zanašaj se na njih življenje, in ne glej njih del. Zakaj boljši je en otrok, ki se Boga boji, kakor tisoč hudobnih. In boljše je brez otrok umreti, kakor hudobne otroke zapustiti. Tako sv. pismo v Sirah. bukvah (p. 16) straši matere, ki imajo hudobne otroke, pa ne samo straši, vsaj tisočera skušnja potrjuje, da zanemarjeni otroci morejo biti staršem samo na jezo, žalost, sramoto. Ti pričakuješ, da ti bo otrok v življenju pomagal: ti pričakuješ, da ti bo opora na stara leta; ti pričakuješ, da te v bolezni in pomanjkanju ne bo zapustil; ti pričakuješ, da ti bo oskrbel dostojen pogreb; ti pričakuješ, da se te bo še po smrti hvaležno spominjal — morda si tudi radi tega v zakon stopila, da bi ne bila zapuščena na starost, da bi imela tedaj vsaj kacega človeka, ki ti bo nekoliko ljubezni pokazal. Pa poslušaj, ali imaš od slabih, zanemarnjenih otrok pričakovati kako veselo uro, kako tolažbo?

Zmeraj niso otroci hudobni zavolj staršev, a večinoma je tako. Taki starši, ki so krivi otroških nerodnosti, so si sami spletlji bič, s katerim jih bičajo sinovi in hčere.

Kaj pa večnost in sodba? Če bodo sinovi stali na levisi, ali bodo mar stali starši na desnici? Sv. Krizostom je mnenja, da starši, ki zanemarijo vzgojo otrok, ne morejo pričakovati odpuščanja. Taki starši niso roditelji, ampak moritelji — non parentes, sed peremptores!

Kakošen ponos, kakošno veselje, kakošna čast pa so materi dobri otroci!

Neki modri rimljanski materi je premožna gospa z bahavostjo razkazovala svoje imetje in dragocenosti. „Ko bom prišla k tebi“, — pravi prevzetno — „boš pa ti pokazala svoje.“ Ko gospa res pride na obisk, pripelje Rimljanka iz stranske sobe svoja dva sina rekoč: „To sta moja dva bisera!“

V resnici, najdražji biseri v družini, to so vam vaši dobri otroci!

Nič ni tako težkega, česar bi se ne polotili in storili pogumno za otroke, če so le otroci tega vredni; tako otroci vedno lajšajo križe tega življenja.

„Srce mi hoče počiti!“ — mi je rekla enkrat pobožna mati, ker je sin živel nerodno, kakšno veselje pa je dobri materi, če otroci ne delajo greha.

V smrtni uri ji je to v največjo tolažbo, ker upati sme, da se od svojih za zmeraj ločila ne bo, ampak, da se zopet snidejo v zlatih nebesih.

Ne toži torej žena, da imaš otroke, ne toži, da imaš veliko otrok; z ljubeznijo in pogumom pojdi na delo, da jih vzgojiš za poštene ljudi in dobre kristjane. Za to tvoje delo, te čaka plačilo — prokletstvo ali blagoslov — kakor boš to delo izvršila, dobro ali slabo.

Če ga boš izvršila dobro, potem se bo spolnilo nad teboj, kar pravi sv. Pavel: *Zveličana bo žena s porojenjem otrok, ako ostane v veri in ljubezni in posvečenju z zdržljivostjo. Amen.* — (1. Tim 2, 15.).

J. Mikš.

Pogled na slovstvo.

A.

1. *Kratka katehetika* s praktičnimi pojasnili. Pisal Ant. Kržič, c. kr. profesor verouka v Ljubljani. Ponatis iz „Slov. učitelja“ l. 1905. Cena broš.: 50 h. Založilo društvo „Pripraviški Dom“. Natisnila „Katoliška tiskarna“. V Ljubljani, 1906. Vel. 8°. Str. 60. — Neumorno delavni pisatelj, prof. Ant. Kržič, je zopet pomnožil naše katehetično slovstvo z zanimivim delom: izdal je spretno sestavljeno katehetiko, ki se odlikuje še zlasti po tem, da teoretična pravila pojasnjuje obilica dobro izbranih zgledov. Že od drugod znanih občnih didaktičnih in vzgojstvenih pravil ne navaja pisatelj, ampak samo opozarja, kako jih je rabiti pri verouku. Vsakega kateheta bo pač najbolj še zanimala razprava o učni poti pri katehezi (str. 33 in sl.) Pisatelj razkazuje obe učni poti na primernih zgledih in daje navod, kedaj naj katehet postopa analitično, kedaj sintetično. Prav primerno poudarja pisatelj, da psihološka metoda pride pri vsaki katehezi v poštev. Cerkev v katehetični službi verbalizma nikdar ni gojila, ker je to popolnoma nasprotno duhu onega Učitelja mladine, ki je rekel: „Pustite male k meni!“ — Poleg jedrnate prof. A. Zupančičeve katehetike (Duh. Pastirstvo, str. 126 — 282) bo tudi duhovnikom dobro služila Ant. Kržičeva „Kratka katehetika“ zlasti radi raznih praktičnih zgledov. Pripomočkov za katehetsko izobrazbo in pripravo prof. A. Kržičeva katehetika le splošno omenja; kdor želi obširen pregled te tvarine, naj zahteva od Katoliške Bukvarne v Ljubljani knjižico „Učila in pomožne knjige za pouk krščanskega nauka v ljudskih šolah“ (8°. Str. 20), ki se mu brezplačno dopošlje.

2. *Doctor Angelicus Sv. Tomaž Akvinski*, Pisal Frančišek Kovačič. V Mariboru 1906. Založilo uredništvo „Voditelja“. Tisek Cirilove tiskarne v Mariboru. Vel 8°. Str. 67. Cena K 1·10 (s poštnino). — Daljših življenjepisov

imamo Slovenci malo; zato nam je pisatelj zelo vstregel z življenjepisom slavnega Tomaža Akvinskega. Prav srečna misel je bila, popisati življenje prvaka učenjakov. Katerega duhovnika in izobraženega laika ne bo zanimalo poznati filozofa, ki je najlepše strinjal in učil v svojem modroslovju božjo in človeško modrost? Življenjepis je pisan vseskozi zanimivo, kakor sploh zna pisati prof. Kovačič. Pisatelj omenja tudi, da se je sv. Tomaž mudil v dominikanskem samostanu v Brežah na Koroškem in navaja napis, ki je v ondodni cerkvi: *Hic stabat s. Thomas Aquinas*. O tem dogodku, ki smo ga sprejeli že v šolske knjige, pravi, da ga poroča z vso rezervo, dokler se natančneje ne dožene njega resničnost ali neresničnost. -- V drugem delu knjige so navedena s kratko vsebino vsa dela sv. Tomaža. Veliko učenost in trudoljubivost kaže ta oddelek prof. Kovačičeve knjige, ki čitatelja podrobno seznanja s prebogato vsebino modroslovnih in drugih spisov angelskega učenika. Knjigo prav toplo priporočamo.

3. *Dvojno kazalo* drugih deset letnikov „Duhovnega Pastirja“ (1894–1903). Sestavil Valentin Bernik, župnik. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. 1905. Tisek „Kat. tisk. društva“ prej R. Šeber v Postojni. Vel. 8°. Str. 116. Cena K 1·10 s poštnino vred. — Večja zbirka raznih letnikov homiletičnega časnika postane porabna brez nepotrebne izgube dragocenega časa edino les pomočjo skupnega kazala. Tako pregledno in natančno kazalo je sestavil vrli naš sotrudnik vč. g. župnik V. Bernik, ki je s tem prav zelo vstregel vsem čč. gg. naročnikom „Duhovnega Pastirja“. Prvi del kazala podaja pregled vseh govorov za nedelje, praznike, za razne priložnosti cerkvenega leta, za patrocinije, za Marijine družbe, za pripravo na misijon, za stanovske shode, i. t. d., v drugem delu pa je v abecednem redu navedena tvarina, ki se razpravlja v posameznih govorih in sicer tako, da je na kratko označena vsebina vsakega govora, obenem pa se opozarja na vsebino sorodnih tvarin, obravnavanih v drugih govorih. Prepričani smo, da bo tako spretno sestavljeno kazalo vsem pridigarjem izborna služilo.

B.

Druge uredništvu doposlane knjige:

Augsburger St. Josefs-Kalender. Katholischer illustrierter Haus- und Schreibkalender für 1906. Petindvajseti letnik. Poleg popolne koledarske in raznovrstne zabavne in poučne vsebine ima koledar lepo barvano podobo: Sv. Jožef, pomočnik v sili.

Der Hausfreund. — Augsburger Schreibkalender für 1906 — je podobno urejen koledar z več povestmi in slikami. Oba koledarja sta izšla v B. Schmidovi zalogi v Augsburgu in se prodajata po 30 vin.

Die Stellung der Katholiken gegenüber der Wissenschaft. Von Professor Dr. G. Fonsegrive. Zweite Auflage. Aus dem Französischen übersetzt von Pfarrer J. Schiefer. 8° Str. 60. Cena K 1·20. Fulda. Aktiendruckerei. — Stara resnica, da med vero in znanostjo ni nasprotja, se obravnava v novi, prikupljivi obliki. Knjižica je priporočila vredna.